

**T.C
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**OKUL ZİL SESLERİNİN YAPISAL ANALİZİ VE
TERCİH EDİLMELERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA:
GAZİANTEP ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Muhammet Emin İNAL

Malatya-2020

**T.C
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**OKUL ZİL SESLERİNİN YAPISAL ANALİZİ VE
TERCİH EDİLMELERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA:
GAZİANTEP ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Muhammet Emin İNAL

Danışman: Doç. Dr. Ali AYHAN

Malatya-2020

	KABUL ONAY FORMU	Doküman No	
		Yayın Tarihi	
Revizyon No			
Revizyon Tarihi			
Sayfa No			
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ			
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ			

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

OKUL ZİL SESLERİNİN YAPISAL ANALİZİ VE
TERCİH EDİLMELERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA:
GAZİANTEP ÖRNEĞİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

DOÇ. DR. ALİ AYHAN

HAZIRLAYAN

MUHAMMET EMİN İNAL

Jürimiz tarafından 23/06/2020 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda bu tez **oybirliği /oyçokluğu** ile başarılı bulunarak Güzel Sanatlar Eğitimi **Ana Bilim** Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul etmiştir.

Jüri Üyelerinin Unvanı Adı Soyadı

1. Prof. Dr. Ersan ÇİFTÇİ

2. Doç. Dr. Ali AYHAN

3. Dr. Öğr. Üyesi Yaşar ÖZELMA

İmza

online

.....

online

.....

online

.....

O N A Y

Bu tez, İnönü Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından kabul edilmiş ve Enstitü Yönetim Kurulu'nun ...../...../..... tarih ve ...../..... sayılı kararıyla da uygun görülmüştür.

Doç. Dr. Niyazi ÖZER
Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Doç. Dr. Ali Ayhan'ın danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım **Okul Zil Seslerinin Yapısal Analizi ve Tercih Edilmelerine Yönelik Bir Araştırma: Gaziantep Örneği** başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Muhammet Emin İNAL

TEŞEKKÜR

İlk teőekkürüm çalıőmamın her aőamasında sabrıyla ve bilgisiyle bana yol gösteren danışman hocam Doç. Dr. Ali Ayhan'a. Yüksek lisans eğitimi süresince bilgilerinden, tecrübelerinden yararlandığım Prof. Dr. Ersan ifti, Doç. Dr. Engin Gürpınar'a ayrıca teşekkür ediyorum. Kendisi de tez savunma sürecinde olmasına rağmen araştırmanın Spss verilerini çözümleyen değerli dostum Mehmet Balkan'a ve araştırmanın özet kısmının İngilizce çevirisini yapan değerli dostum Yücel Kayabaőı'na teőekkürlerimi sunuyorum.

Her zorlukta yanımda olan, desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, tez yazım sürecinde de tecrübelerini benimle paylaşarak sürece dâhil olan çok kıymetli eőim İlbilge İnal'a en içten sevgilerimi ve teőekkürlerimi sunarım.

Muhammet Emin İNAL

ÖZET

OKUL ZİL SESLERİNİN YAPISAL ANALİZİ VE TERCİH EDİLMELERİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA: GAZİANTEP ÖRNEĞİ

İNAL, Muhammet Emin

Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ali AYHAN

HAZİRAN-2020, XIV+122 sayfa

“Okul Zil Seslerinin Yapısal Analizi ve Tercih Edilmelerine Yönelik Bir Araştırma: Gaziantep Örneği” adlı araştırmanın amacı Milli Eğitim Bakanlığına bağlı, ilköğretim ikinci kademe (ortaokul) ve ortaöğretim (lise) kademelerindeki okullarda zil sesi olarak çoğunlukla tercih edilen ezgilerin müziksel değişkenler açısından ne tür özellikler gösterdiği ve bu melodilerin okullarda kimler tarafından, hangi kıstaslara göre belirlendiğini öğrenerek çeşitli yorum ve değerlendirmelere ulaşabilmektir.

Araştırma, Gaziantep ilinin; Şahinbey, Şehitkâmil, Nizip, Araban, Yavuzeli, Oğuzeli, Nurdağı ilçelerinde MEB’e bağlı ilköğretim ikinci kademe (ortaokul) ve ortaöğretim (lise)’ de bulunan 50 okulun müzik öğretmeni veya idarecilerinden herhangi biri ile gerçekleştirilmiştir.

“Okul Zil Seslerinin Yapısal Analizi ve Tercih Edilmelerine Yönelik Bir Araştırma: Gaziantep Örneği” isimli çalışma nicel araştırma yöntemlerinden olan tarama modeli kullanılarak hazırlanmıştır. Bu nedenle araştırmamızda veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anket araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Anket maddeleri yaygın olarak kullanılan okul zil seslerini ve bunların seçimini etkileyen

faktörleri belirlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Çalışmanın esas yöntemi nicel olsa da, anket içerisindeki bir soru nitel yöntem dahilinde kullanılan kısa cevaplı açık uçlu soru şeklinde sorulmuştur. Bu açık uçlu sorunun yanıtları içerik analizi yöntemi ile yorumlanmıştır. Bu yönü ile çalışmanın karma yöntem olduğu düşünülmektedir. Ayrıca anketten elde edilen verilerden olan okul zil sesi melodileri Finale programı ile yazılmış ve daha sonra yapısal analizi hazırlanmıştır. Anketlerden elde edilen veriler analiz edilmiş, tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır. Araştırma sonunda gerekli görülen öneri ve tavsiyeler, araştırmanın sonuç ve öneriler kısmına eklenmiştir.

Araştırma grubunun anket maddelerine verdiği cevaplar incelenip yorumlandığında, okul zil sesi olarak kullanılan melodinin seçiminde ve kim tarafından seçildiği hususunda verilen kararların sıklıkla rastgele olduğu belirlenmiştir. Bu durumun temelinde okul zil sesleriyle ilgili kanun, yönetmelik yönerge gibi kapsamlı mevzuatların bulunmaması yatmaktadır. Okul zil sesleriyle ilgili, yalnızca 2008 yılında okullara gönderilen bir genelge (EK 1) bulunmaktadır. Bu genelgede de okul zil sesi melodisinin seçimi ya da belirlenme ölçütleri ile ilgili çok az ifade yer almıştır. Tüm bunları göz önüne aldığımızda okul zil sesleri için belirlenen melodilerin çoğunlukla okul idaresinin keyfiyet durumuna kaldığı gözlemlenmektedir.

Anahtar Sözcükler: Okul Zil Sesi, Zil Sesi Yönetmeliği, Teneffüs, Eğitim, Müzik, Müzik Eğitimi.

ABSTRACT

A STUDY ON STRUCTURAL ANALYSIS AND PREFERENCE OF SCHOOL RINGTONES: THE CASE OF GAZİANTEP

İNAL, Muhammet Emin

Master Thesis Inonu University Institute of Educational Sciences

Fine Arts Education

Music Education Department

Advisor: Associate Prof. Dr. Ali AYHAN

July-2020, XIV+122 pages

The aim of the study named “A Study on Structural Analysis and Preference of School Ringtones: The Case of Gaziantep” is to reach certain interpretation and evaluations by learning what kind of features of melodies that are mostly preferred as ringtones in schools in primary (middle school) and secondary education (high school) levels exhibit in terms of musical variables, and by whom, according to what criteria they are selected.

The study was carried out with participation by teachers and school management from 50 primary (middle school) and secondary education (high school) schools affiliated to MEB (Ministry of Education) throughout Gaziantep province’s districts such as Şahinbey, Şehitkâmil, Nizip, Araban, Yavuzeli, Oğuzeli and Nurdağı.

The study named “A Study on Structural Analysis and Preference of School Ringtones: The Case of Gaziantep” has been prepared by using the scanning model which is one of the quantitative research methods. Therefore, in our study, questionnaire was used as a data collection tool. The survey was prepared by the researcher. The questionnaire items were prepared to determine the commonly used school ringtones

and the factors affecting their selection. Although the main method of the study is quantitative, a question in the questionnaire was asked as an open-ended question with short answers used within the qualitative method. The answers to this open-ended question were interpreted by the content analysis method. With this aspect, it is thought that it will not be wrong to think of working within the mixed method. In addition, school ringtone melodies, which are among the data obtained from the questionnaire, were written with the “Finale” software and then structural analysis was prepared. The necessary suggestions and recommendations at the end of the research are added to the conclusion and suggestions part of the research.

After the answers given by the research group to the questionnaire items were examined and interpreted, it has been determined that the decisions made for the selection of the melody used as school ringtone and by whom it was chosen were often random. The main reason for this situation is the absence of comprehensive legislation about school ringtones such as law and regulations. There is only a circular (ANNEX 1) on school ringtones that was sent to schools in 2008. In this circular, there were very few mentions of the choice of school ringtone or determination criteria. With all these findings are considered, it has been seen that the melodies determined for school ringtones are mostly chosen arbitrarily by school management.

Key Words: School Ringtone, Ringtone Regulation, Break, Education, Music, Music Education.

İÇİNDEKİLER

ONUR SÖZÜ	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
BÖLÜM 1	1
1.GİRİŞ.....	1
1.1.Problem Durumu	1
1.2.Araştırmanın Amacı	2
1.3.Araştırmanın Önemi.....	3
1.4.Araştırmanın Sayıltıları	4
1.5.Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1.6.Tanımlar	4
BÖLÜM 2	6
2.KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
1.Kültür	6
1.1.Müzik Kültürü.....	7
2.Sanat.....	9
2.1.Sanat Eğitimi	10
3.Eğitim.....	10
4.Müzik	14
4.1.Müzik ve İnsan.....	15
4.2.Müziğin İnsan ve Öğrenme Üzerindeki Etkisi.....	16
4.3.Müzik Eğitimi	19
5.Okullarda Zil Sesleri	22
6.Ülkemizde Okul Zili Uygulaması Yapan Okul Türleri.....	24

7.Okul Zil Sesi	25
8.Teneffüs.....	27
9.Okul Zil Sesi Yönetmeliği	27
10.Ülkemizde Okul Zil Sesi Olarak Kullanılmakta Olan Müzik Türlerine Genel Bir Bakış.....	29
10.1.Pop Müzik.....	30
10.2.Türk Halk Müziği	31
10.3.Klasik Müzik	32
10.4.Çocuk Şarkıları	33
10.5.Marş.....	34
10.6.Dizi, Film Müzikleri.....	35
10.7.Geleneksel Türk Sanat Müziği.....	36
10.8 Dini Müzik	37
11. İlgili Araştırmalar.....	38
BÖLÜM 3	40
3.YÖNTEM	40
3.1.Araştırmanın Modeli	40
3.2.Evren ve Örneklem.....	40
3.3.Veriler Toplama Araçları.....	41
3.4.Verilerin Analizi	42
BÖLÜM 4	43
4.BULGULAR VE YORUM	43
4.1.Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	43
4.1.1. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “türü” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?	43
4.1.2. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “karar sesi” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?	48
4.1.3. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “ton” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?	50
4.1.4. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “müzik türü” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?	52
4.1.5. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “tonal-modal yapısı açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?	54

4.1.6. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “metronom hızı” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?	56
4.1.7. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “ölçü sayısı” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?	58
4.1.8. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “toplam ölçü sayısı” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?	60
4.1.9. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “ses aralığı” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?	62
4.1.10. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “süresi” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?	65
4.2.Araştırmanın ikinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	67
4.2.1. Okullarda zil sesi olarak kullanılan melodileri belirleyen kişilerin kim veya kimler olduğu konusundaki katılımcı görüşleri nelerdir?	78
4.2.2. Okullarda zil sesi olarak kullanılan melodilerin tercih edilme sebepleri konusundaki katılımcı görüşleri nelerdir?	79
4.3.Çalışmanın Nitel Kısımına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	90
BÖLÜM 5	95
5.SONUÇ VE ÖNERİLER	95
KAYNAKÇA.....	104
EKLER	108
EK-1: Zil sesleri ile ilgili yayınlanan genelge.....	108
EK- 2: Okul zil sesi melodilerinin, okul zil sesi olarak kullanılan kısımlarına Ait Notalar.....	109
EK- 3: Araştırmada kullanılan anket.....	122

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Örgün eğitim kurumlarında okul zili uygulamasının kademe ve türler açısından kullanım durumu.....	24
Tablo 2: İlköğretim (İlkokul, Ortaokul) ve Ortaöğretimde (Lise) gün içerisinde öğrencilerin hangi zili kaç kez duyduğu	26
Tablo 3: Güvenilirlik Analizi.....	42
Tablo 4: Okulların Aynı/Farklı Zil Sesi Kullanma Durumları ve Kullanılan Zil Sesi olarak Tercih Edilen Melodiler.....	43
Tablo 5: Örneklem grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin karar seslerine göre dağılımı.....	49
Tablo 6: Örneklem grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin tonlara göre dağılımı	51
Tablo 7: Örneklem grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin müzik türlerine göre dağılımı.....	53
Tablo 8: Örneklem grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin tonal-modal yapısına göre dağılımı.....	55
Tablo 9: Örneklem grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin hız aralıklarına göre dağılımı.....	57
Tablo 10: Örneklem grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin ölçü sayılarına göre dağılımı.....	59
Tablo 11: Örneklem grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin toplam ölçü sayılarına göre dağılımı.....	61
Tablo 12: Örneklem grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin ses aralıklarına göre dağılımı.....	63
Tablo 13: Örneklem grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin süreye göre dağılımı.....	65
Tablo 14: Katılımcı Okul İsimleri, Buldukları İlçe ve Okul Tür/Kademe Bilgileri ..	67
Tablo 15: Katılımcıların Görev Yaptıkları İlçeleri Gösteren Yüzde-Frekans Tablosu .	69
Tablo 16: Katılımcıların Cinsiyet Değişkenini Gösteren Frekans-Yüzde Tablosu	70
Tablo 17: Katılımcıların Yaş Aralıklarını Gösteren Frekans-Yüzde Tablosu	71
Tablo 18: Katılımcıların Öğrenim Durumlarına ait Frekans-Yüzde Tablosu.....	71
Tablo 19: Katılımcıların Kurumdaki Görevlerini Gösteren Yüzde-Frekans Tablosu ...	72
Tablo 20: Katılımcıların Mesleki Hizmet Sürelerine Ait Yüzde-Frekans Tablosu	73
Tablo 21: Katılımcı Okulların Zil Sesi Kullanımına Ait Yüzde-Frekans Tablosu	74
Tablo 22: Katılımcı Okulların Giriş, Teneffüs ve Öğretmen Giriş Zili İçin Birbirinden Farklı Müzikler Kullanma Durumuna İlişkin Frekans-Yüzde Tablosu.....	74
Tablo 23: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş Zili Olarak Kullandıkları Müziğin Türüne Ait Frekans-Yüzde Tablosu	75
Tablo 24: Katılımcı Okulların Teneffüs Zili Olarak Kullandıkları Müziğin Türe Göre Frekans-Yüzde Tablosu	76

Tablo 25: Katılımcı Okulların Öğretmen Giriş Zili Olarak Kullandıkları Müziğin Türe Göre Frekans-Yüzde Tablosu	77
Tablo 26: Katılımcı Okulların Kullandıkları Zil Seslerinin Kim ya da Kimler Tarafından Belirlendiğine Yönelik Yüzde-Frekans Tablosu.....	78
Tablo 27: Katılımcı Okulların Kullandıkları Zil Seslerini Sadece Bir Ders Giriş-Çıkış İşareti Olarak Kullanıp Kullanmadıklarına ait Frekans-Yüzde Tablosu	80
Tablo 28: Katılımcı Okulların Öğretmen Giriş Zilini Belirlerken Öğrenci Görüşlerine Başvurma Durumlarına Ait Frekans-Yüzde Tablosu	81
Tablo 29: Katılımcı Okulların Öğretmen Giriş Zilini Belirlerken Öğretmen Görüşlerine Başvurma Durumuna Ait Yüzde-Frekans Tablosu.....	82
Tablo 30: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş ve Teneffüs Zillerinin Belirlenmesinde Öğretmen Görüşlerine Başvurma Durumlarına Ait Frekans-Yüzde Tablosu	83
Tablo 31: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş ve Teneffüs Zillerinin Belirlenmesinde Öğrenci Görüşlerine Başvurma Durumlarına Ait Frekans-Yüzde Tablosu.....	84
Tablo 32: Katılımcıların Zil Seslerinin Belirlenmesinin Önemi Konusunda Verdikleri Cevapların Yüzde-Frekans Tablosu.....	85
Tablo 33: Zil Seslerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Yönetmelik İhtiyacının Olup Olmadığına Dair Katılımcı Görüşlerine Ait Yüzde-Frekans Tablosu	86
Tablo 34: Katılımcıların Zil Seslerinin Belirlenmesinde Bilimsel ve Pedagojik Kriterlerin Göz Önünde Bulundurulmasının Öneme Yönelik Görüşlerine Dair Yüzde-Frekans Tablosu.....	87
Tablo 35: Zil Seslerinin Gerekliliği Konusunda Katılımcı Görüşlerine Ait Yüzde-Frekans Tablosu.....	88
Tablo 36: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş ve Teneffüs Zillerinin Belirlenmesinde Müzik Öğretmeninin Görüşlerine Başvurma Durumlarına Ait Yüzde-Frekans Tablosu89	
Tablo 37: Belirtilen Zil Sesi Çalışmasının Olması Gerektiğini Belirten Katılımcılara Yönelik Tema-Alt Temalar.....	92
Tablo 38: Belirtilen Zil Sesi Çalışmasının Olması Geremediğini Belirten Katılımcılara Yönelik Tema-Alt Temalar.....	92

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1: Şarkıların Okullarca Tercih Edilme Durumları	48
Grafik 2: Çalışmaya Katılan Okulların Tür/Kademelere Göre Dağılımı	69
Grafik 3: Katılımcıların Görev Yaptıkları İlçelere Göre Dağılımları	70
Grafik 4: Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı.....	70
Grafik 5: Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Dağılımı.....	71
Grafik 6: Katılımcıların Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı	72
Grafik 7: Katılımcıların Kurumdaki Görevlerine Göre Dağılımları	72
Grafik 8: Katılımcıların Mesleki Hizmet Sürelerine Göre Dağılımları.....	73
Grafik 9: Katılımcı Okulların Zil Sesi Kullanma Oranları.....	74
Grafik 10: Katılımcı Okulların Giriş, Teneffüs ve Öğretmen Giriş Zili İçin Birbirinden Farklı Müzik Kullanım oranı	75
Grafik 11: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş Zili Olarak Kullandıkları Müziğin Türe Göre Dağılımları	76
Grafik 12: Katılımcı Okulların Teneffüs Zili Olarak Kullandıkları Müziğin Türe Göre Dağılımları	77
Grafik 13: Katılımcı Okulların Öğretmen Giriş Zili Olarak Kullandıkları Müziğin Türlerine Göre Dağılımı	78
Grafik 14: Katılımcı Okulların Kullandıkları Zil Seslerinin Kim ya da Kimler Tarafından Belirlendiğine Yönelik Dağılımları.....	79
Grafik 15: Okul Zil Sesi Belirlenirken Hangi Kıstasların Esas Alındığı	79
Grafik 16: Katılımcı Okulların Kullandıkları Zil Seslerini Sadece Bir Ders Giriş-Çıkış İşareti Olarak Kullanıp Kullanmadıklarına Ait Dağılım	81
Grafik 17: Katılımcı Okulların Öğretmen Giriş Zilini Belirlerken Öğrenci Görüşlerine Başvurma Durumlarına Ait Dağılım.....	82
Grafik 18: Katılımcı Okulların Öğretmen Giriş Zilini Belirlerken Öğretmen Görüşlerine Başvurma Durumuna Ait Dağılım	83
Grafik 19: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş ve Teneffüs Zillerinin Belirlenmesinde Öğretmen Görüşlerine Başvurma Durumlarına Ait Dağılım.....	84
Grafik 20: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş ve Teneffüs Zillerinin Belirlenmesinde Öğrenci Görüşlerine Başvurma Durumlarına Ait Dağılım.....	85
Grafik 21: Katılımcıların Zil Seslerinin Belirlenmesinin Önemi Konusunda Verdikleri Cevapların Dağılımı.....	86
Grafik 22: Zil Seslerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Yönetmelik İhtiyacının Olup Olmadığına Dair Katılımcı Görüşlerinin Dağılımı	87
Grafik 23: Katılımcıların Zil Seslerinin Belirlenmesinde Bilimsel ve Pedagojik Kriterlerin Göz Önünde Bulundurulmasının Öneme Yönelik Görüşlerinin Frekans-Yüzde Tablosu	88
Grafik 24: Zil Seslerinin Gerekliliği Konusunda Katılımcı Görüşlerinin Dağılımı.....	89

Grafik 25: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş ve Teneffüs Zillerinin Belirlenmesinde Müzik Öğretmeninin Görüşlerine Başvurma Durumlarına Ait Dağılım 90

Grafik 26: “MEB tarafından İlkokul düzeyinde zil seslerinin belirlenmesine yönelik olarak yapılan çalışmanın ortaokul ve lise düzeyinde de yapılması sizce gerekli midir?” sorusuna yönelik katılımcı cevap dağılımı 90

BÖLÜM 1

1.GİRİŞ

Günümüzde genel müzik eğitiminin verildiği ilköğretim ve ortaöğretimde müzik dersleri dışında öğrencilerin karşılaştıkları farklı müziksel unsurlar da mevcuttur. Bunlardan biri de öğrencilerin, eğitim hayatları boyunca pek de farkında olmadan ama sıkça duydukları ve bu nedenle kulaklarında ziyadesiyle yer edinmiş olan okul zil sesleridir.

İlköğretim ve ortaöğretimde derslere giriş ve çıkışlarda kullanılan zil seslerinin öğrenci, öğretmen, idareci vb. gibi okul paydaşları üzerindeki etkisinin yadsınamayacak derecede büyük olduğu ve bu etkinin en büyüğünü de kendileri farkında olmasa da öğrencilerin sahiplendiği düşünülmektedir. Çünkü zil sesiyle teneffüse çıkan, yemek yiyen, ihtiyaçlarını gideren, bahçede hava alan, oyun oynayan, arkadaşlarıyla sohbet eden, hem zihinsel hem de fiziksel olarak derse hazırlığını yapan en temelde öğrencinin kendisidir. Bu yönüyle okul zil sesi melodisi öğrenciyi harekete geçirici ve uyarıcı bir işleve sahiptir, dolayısıyla öğrenci üzerindeki etkisinin büyük olduğu düşünülmektedir. Bahsedilen tüm etkenler neticesinde okul zil seslerinin hem melodi hem ritim olarak öğrencilerde akılda kalıcılığı yüksek bir etkiye sahip olduğu, bu nedenle de önem verilmesi gereken, seçim ve kullanımının dikkatle yapılması gereken bir konu olduğu düşünülmektedir.

1.1.Problem Durumu

“Milli Eğitim Bakanlığına bağlı, ilköğretim ikinci kademe (ortaokul) ve ortaöğretim (lise) kademelerindeki okullarda zil sesi olarak çoğunlukla tercih edilen ezgilerin müziksel değişkenler açısından ne tür özellikler gösterdiği ve bu melodilerin okullarda kimler tarafından, hangi kıstaslara göre belirlendiğini öğrenmek” çalışmanın problem durumu olarak belirlenmiştir. Bu doğrultuda çalışmanın problem cümlesi,

“okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin yapısal özellikleri ve belirlenmesine yönelik bilgiler nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir.

Buna göre çalışmanın alt problemleri şu şekildedir;

- Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin;
  - 1) Türü,
  - 2) Karar sesi,
  - 3) Tonu,
  - 4) Tonal-modal yapısı,
  - 5) Ölçü sayısı,
  - 6) Toplam ölçü sayısı,
  - 7) Metronom hızı,
  - 8) Ses aralığı,
  - 9) Süresi

gibi değişkenler açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?
- Okullarda zil sesi olarak kullanılan melodilerin;
  - 1) Tercih edilme sebepleri,
  - 2) Bu melodileri belirleyen kişilerin kim veya kimler olduğu,
  - 3) Katılımcıların zil sesi seçimi konusundaki görüşleri nelerdir?
- Katılımcıların; MEB tarafından İlkokul düzeyinde zil seslerinin belirlenmesine yönelik olarak yapılan çalışmanın (MEB tarafından Nil Karaibrahimgil’e besteletilen “Gelecek Biziz” şarkısı) ortaokul ve lise düzeyinde de yapılmasının gerekliliği konusundaki görüşleri nelerdir?

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, okullarda zil sesi olarak genellikle tercih edilen çeşitli türdeki melodilerin yapısal olarak incelenmesi ve bu melodilerin okullarda kimler tarafından, hangi kıstaslara göre belirlendiğini öğrenerek çeşitli yorum ve değerlendirmelere ulaşabilmektir.

1.3.Araştırmanın Önemi

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okullarında bir günde ortalama olarak 1-4. sınıflarda 6 ders, 5-8. sınıflarda 7 ders işlenmektedir. Ortaöğretim 9-12. sınıflarda ise bir günde ortalama olarak 8 ders işlenmektedir. Hem ilköğretimde hem de ortaöğretimde öğrenci giriş, öğretmen giriş, teneffüs zilleri ilk dersten başlayarak son derse kadar belirli zaman aralıklarıyla (40 dakikada bir) tekrar ederek çalınır. Ortalama olarak bir okul zilin on saniye olabileceği düşünüldüğünde, bir günde bir öğrenci yaklaşık olarak 210 saniye belirlenen bu melodiyle etkileşim halinde olmaktadır. Bu sayı bir haftada 1050 saniyeyi bulmaktadır. Bu zaman dilimi içerisinde öğrencilerin daima aynı ezgileri duydukları göz önüne alındığında, bu durumun eğitimde tekrar ve gizli öğrenme kavramlarını da temele alınarak incelenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Okul zil seslerinin nasıl olması gerektiğiyle ilgili Milli Eğitim Bakanlığı'nda kanun, yönetmelik yönerge gibi kapsamlı mevzuatlar bulunmamaktadır. 2008 yılında zil sesleriyle kısmen ilgili bir genelge paylaşılmıştır ama bu genelgenin de yeterince aydınlatıcı olmaması bu araştırmanın önemini arttıracak detaylardan biridir.

İlköğretim ve ortaöğretimde derslere giriş ve çıkışlarda kullanılan zil seslerinin öğrenci, öğretmen, idareci vb. gibi okul paydaşları üzerindeki etkisinin yadsınamayacak derecede büyük olduğu ve bu etkinin en büyüğünü de kendileri farkında olmasa da öğrencilerin sahiplendiği düşünülmektedir. Çünkü zil sesiyle teneffüse çıkan, yemek yiyen, ihtiyaçlarını gideren, bahçede hava alan, oyun oynayan, arkadaşlarıyla sohbet eden, hem zihinsel hem de fiziksel olarak derse hazırlığını yapan en temelde öğrencinin kendisidir. Bu yönüyle okul zil sesi melodisi öğrenciyi harekete geçirici ve uyarıcı bir işleve sahiptir, dolayısıyla öğrenci üzerindeki etkisinin büyük olduğu düşünülmektedir. Bahsedilen tüm etkenler neticesinde okul zil seslerinin, hem melodi hem ritim olarak öğrencilerde akılda kalıcılığı yüksek bir etkiye sahip olduğu, bu nedenle de önem verilmesi gereken, seçim ve kullanımının dikkatle yapılması gereken bir konu olduğu düşünülmektedir.

Tüm bu durumlar göz önüne alındığında okul zil seslerinin öğrencilerin; duyguları, düşünceleri, huzuru, sükûneti, heyecanı, mutluluğu, hüznü, ruh sağlığı,

psikolojileri, ders performansları, sosyal durumları, akademik başarıları gibi hususlarda olumlu ya da olumsuz etkilerinin olabileceği düşünülmektedir.

1.4.Araştırmanın Sayıltıları

- Araştırmanın kuramsal bilgileri içeren kısmında kullanılan kaynakların ve bu kaynaklardan elde edilen verilerin geçerli ve güvenilir olduğu,
- Araştırma için kullanılan veri toplama aracının(anket) araştırma için gereken verilere ulaşma konusunda yeterli olduğu,
- Katılımcıların, veri toplama aracı olarak kullanılan anketlere ciddiyetle ve samimi yanıtlar verdikleri,
- Belirlenen zil seslerinin evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

1.5.Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

- Gaziantep ilinin Şahinbey, Şehitkâmil, Nizip, Araban, Yavuzeli, Oğuzeli, Nurdağı ilçelerinde bulunan MEB'e bağlı ilköğretim ikinci kademe (ortaokul) ve ortaöğretim (lise)' den 50 okul ile,
- 2019-2020 eğitim öğretim dönemi ile,
- Araştırma verileri katılımcıların doldurduğu anket ile,
- Seçilen okulların belirttikleri zil sesi melodileri ile,

sınırlıdır.

1.6.Tanımlar

Müzik: “Sanat olarak müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri sesler ve ses kaynaklarının katkısıyla, belli olguları, belli amaç ve yöntemlerle, belli bir güzellik anlayışıyla ifade eden bir bütündür” (Say 2005: 358).

Müzik Eğitimi: Müzik eğitimi; bireye kendi yaşantısı yolu ile amaçlı bir şekilde, belirli müziksel davranışlar kazandırma ve bu davranışları değiştirme, dönüştürme ve geliştirme sürecidir (Gedikli, 2007).

Okul Zil Sesi: Okul zil sesleri İlköğretim ve Ortaöğretime bağlı okullarda, dersin başladığını ve dersin sona erdiğini(teneffüsün başladığını) öğrenci ve öğretmenlere bildiren melodilerdir.

Teneffüs: TDK, (İnternet kaynak no:2) teneffüsün tanımını; “temiz hava almak, dinlenmek için verilen ara” şeklinde belirtmiştir.

Giriş Zili: Öğrencilere teneffüsün sona erdiğini, dersin başlayacağını ve öğretmen ziline kadar olan genellikle iki dakikalık sürede öğrencilerin defter, kitap, kalem, silgi vb. ders gereçlerini, öğretmenlerin ise derste kullanacakları plan, dosya veya materyallerini hazırlamaları için tanınan ek sürenin başladığını bildiren seslerdir.

Öğretmen Giriş Zili: Genellikle öğrenci zilinden iki dakika sonra çalan, öğrenci ve öğretmenlere dersin başladığını bildiren seslerdir.

Ders Çıkış Zili(Teneffüs Zili): Genellikle 40 dakikalık zaman diliminden oluşan bir ders saatinin sona erdiğini ve teneffüs süresinin başladığını belirten seslerdir.

BÖLÜM 2

2.KURAMSAL BİLGİLER VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1.Kültür

Kültür; üretilen, yaşatılan, sözlü veya yazılı olarak gelecek kuşaklara aktarılan, örgün olmayan ve geleneksel alanlarda yoğunlaşan ortak değer, davranışlarla yaşayış kalıplarının bütünüdür (MEB, 2007: 7).

Kültür, bir halkın ya da bir toplumun maddi manevi alanlarda oluşturduğu ürünlerin bütünü; yiyecek, giyecek, barınak, korunak gibi fizyolojik ihtiyaçların elde edilmesi için kullanılan her türlü araç-gereç, uygulanan teknik; fikirler, bilgiler, inançlar; geleneksel, dinsel, toplumsal, politik düzen ve kurumlar; düşünce, duyuş, tutum tüm ve davranış biçimleri; yaşama tarzı olarak tanımlanmaktadır (Günay, 2011: 99).

Kültür; toplumları toplum yapan temel özellikleri bünyesinde bulunduran hassas bir kavramdır. Toplum ya da halklar, kültür olmadan temel ve öze bağlı olan yetilerini kaybederek yok olmayla karşı karşıya kalabilirler. Bu nedenle toplum ya da halklar kültürlerine sıkı sıkıya bağlanarak ve kültürlerini ileriki nesillere aktararak yok olmanın gerçekleşmemesi için çaba gösterirler.

Bazı kültürler benzer özellikler gösterebilirken bazı kültürler ise tamamen farklı özellikler gösterebilmektedir. Kültürün kendine has özelliklerinin birçok açıdan yorumlanabileceği düşünülmektedir. Bu bağlamda Güvenç (2002) kültürün özelliklerini şu şekilde belirtmiştir;

- Kültür,  renilebilen bilgi, davranış ve alışkanlıklardır. Kültürün  renilebilir olması eğitimin kurallarına, yasalarına ve ilkelerine uygun olması gereğini doğurur.
- Kültür, dil aracılığıyla nesiller boyu aktarılabilen bir nitelik taşır. Bu sayede insanoğlu yaşayarak edindiği deneyimleri gelecek nesillere aktarmış ve varlığını sürdürmeyi sağlamıştır.
- Kültürün  retileri toplumdan topluma farklılık gösterir. Her toplumun sahip olduğu, yaratığı ve paylaştığı alışkanlıklar toplumun kültürünü oluşturmakla birlikte bu alışkanlıkların devamlılığı da o toplumun devamlılığına bağlıdır.
- Kültür toplumsal yaşamda oluşan bir öge olmakla birlikte aynı zamanda bireysel tutum ve davranışlar kültürel doku içinde önemli bir yer tutar. Her ne kadar insan davranışları toplumsal hayatın içinde  renilmiş olsa da daima toplumun  gettikleri ile uyuşmayabilir.
- Kültür, yaşamsal ve toplumsal gereksinimleri karşılayan, işlevsel bir ögedir. Sınanmış  z m yolları zamanla toplumsal tatmin düzeyi ve alışkanlıkları pekiştirir. Yaşamsal gereksinimlerin evrensel olması bu ihtiyaçları karşılayan kurumların da belli ölülerde benzer olmasını kaçınılmaz hale getirir.
- Kültür bütünleştirici olduğu kadar ayrıştırıcı güce de sahiptir. Toplumsal boyutta uyum içinde olan k lt rl r bütünleşme eğilimi gösterirler. Bu bütünlük, tarihsel ve çevresel manada çelişkileri olan kültürlerde kendisini  z lme olarak gösterir.
- Kültür kavramı yaşamla ilgili soyut bir kavramdır. Özünde maddi veya gözlenebilir bir kavram olmadığını bildiğimiz kültür, gerçeğin bir soyutlamasıdır (s.101-104).

1.1.Müzik Kültürü

Müzik kültürü; toplumun bir ferdi olarak insanoğlunun, genel kültürünün yanı sıra kazandığı müzik sanatıyla ilgili bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ile müzik ortamlarında geçerli ahlak kuralları, gelenekler ve benzeri diğer yetenek ve alışkanlıkları içinde bulunduran karmaşık bir bütündür (Günay, 2006: 99).

Aynı müzik eserini dinleyen iki farklı kişinin, dinledikleri müzikten etkilenme derecelerinin farklı olabileceği düşünülmektedir. Bu farklılık aynı eseri dinleyen iki farklı insanın duygularında da gözlemlenebilecektir. Dinledikleri müziğe birinci kişi üzüntü duygusuyla tepki verebilecekken ikinci kişi mutluluk duygusuyla tepki verebilecektir. Öyle ki basitçe verilebilecek bir örnekte bile etkisi ortaya çıkan müzik teriminin, kültür terimiyle birleştirilince daha da önemli bir hale geleceği görünen bir gerçektir. Müzik kültürü, toplumların yaşam şartlarına, yaşam şekillerine, inancına, bulunduğu coğrafyaya vb. unsurlara göre değişkenlik gösterebilmektedir. Bazen aynı toplumda yaşayan insanlar arasında da farklı müzik kültürleri gözlemlenmekte olsa da bu durum nadir olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü aynı toplumda yaşayan insanların, aynı müzik kültürüyle doğmaları ve yaşamlarını sürdürmeleri neticesinde ister istemez bir noktada öze bağlı kalacakları düşünülmektedir.

Müzik, kültürü oluşturan temel yapıtaşlarından biridir. Müziğin, amaç ve sebeplere göre çoğu kültürde birçok fonksiyonu bulunduğunu belirten Koca (2007, akt. Merriam 1964) bu fonksiyonları şu şekilde sıralamıştır;

- Fiziksel Tepki,
- İletişim,
- Duygusal ifade,
- Sembolik tanımlama,
- Sosyal normlara uygunluğu güçlendirme,
- Dini ayinler ve toplumsal geleneklerin geçerli kılınması,
- Kültürün devamlılığının ve sağlamlığının tesis edilmesi,
- Toplumsal kaynaşmanın tesis edilmesi,
- Estetik zevk,
- Eğlenme (s.32-33).

2.Sanat

Sanat, bir duygunun, bir tasarımın veya bir güzelliğin anlatımında kullanılan metotların tümüdür. Bu metotların sonucunda erişilen yaratıcılık ise sanat ürününü oluşturur (Öz, 2001: 102).

Sanat, insanlar üzerinde çok fazla etki oluşturabilecek bir kavramdır. Sanat hissiyatını edinmiş bir insan ile sanat hissiyatını edinmemiş bir insanı düşünmek ve yaşamlarını karşılaştırmak bu etkinin derecesini apaçık ortaya koyabilecektir. Sanat dalları arasında insanı en çok etkileyebilecek olan sanatın müzik olduğu düşünülmektedir. Bahsedilen etkiye müzik sanatıyla örnek verecek olursak, bir senfoni orkestrası dinletisi sonrası sanat hissiyatını edinebilmiş birinin alacağı haz ve mutluluk, sanat hissiyatını edinmemiş birinde elbette yaşanmayacaktır. Üstelik sanat hissiyatını edinmemiş kişiye bu dinleti can sıkıntısı bile verebilecektir. Düzgün yapıldığında Sanatı hissedebilmek; hayatı sevmeyi sağlar, insanın kendisiyle barışık olmasını sağlar, duygularda güzellik ve anlamın artmasını sağlar, kavga yerine uzlaşmayı sağlar, farklı bir düşünceye saygı duymayı öğrenmeyi sağlar, toplumla kaynaşmayı ve insanlarla aynı dili konuşabilmeyi sağlar, maddi değil manevi huzuru sağlar, bencillik yerine paylaşmayı öğrenmeyi sağlar.

Artut (2001) sanatın var olma nedenlerini şu şekilde belirtmiştir;

- Sanat, bireyler arasındaki iletişimin bir nedeni olarak var olmuştur.
- Sanat, duylara yönelik uyarıcı hazlar ileten ifade içgüdüsünün bir yansıması olarak vardır.
- Sanat, bireylere yaşama gücü vermek için vardır.
- Sanat, bireylerin maddi olmayan yönünün içinde yaşayıp geliştiği çevreyi, akla dayalı bir şekilde aydınlatan bir uğraşı alanı oluşturmak için vardır.
- Sanat, her bireyin kendi insanlığını tanıması için vardır.
- Sanat, salt varoluş nedeniyle, insanın yaşama bakışını etkileyip duylarını çelen, duylarına hareket kazandıran bir araç işlevi görmek için vardır.
- Sanat, her bireyin kendi yaşamının dengelerini sağlamak için vardır (s.19).

2.1.Sanat Eğitimi

Sanat eğitimi; insanların duygu ve düşüncelerini biçimlendirmek, yeteneklerini ve yaratıcılık güçlerini estetik bir seviyeye ulaştırmak için gerçekleştirilen eğitim sürecidir (Boydaş, 1997:169).

Sanat eğitiminin, bu eğitimi alan bireye ilk olarak estetik bir bakış açısı kazandırabileceği gibi birçok farklı konuda da fayda sağlayabilecek bir kavram olduğu düşünülmektedir.

Sanat eğitiminin faydalarını ve önemini Karayağmurlar (1991) şu cümlelerle belirtmiştir;

- Sanat eğitimi, bireyi hem modernleştirir hem de özgürleştirir.
- Sanat eğitimi, bireye kendini ve dış dünyayı tanıma imkânını verir.
- Sanat eğitimi, bireyin yaratıcılık seviyesini ileri bir düzeye eriştirir.
- Sanat eğitimi, kişiyi yaratıcı faaliyetlere yönlendirir, sosyalleştirir, ekonomisine katkı sağlar, estetik beğeni kazandırır, mutlu eder, isteklendirme seviyesini yükseltir ve hobiler oluşturur.
- Sanat eğitimi, bireyleri içinde buldukları ruhsal çöküntüden kurtarır.
- Sanat eğitimi, altyapısı hazırlanarak verilebilecek çeşitli sanat eğitimlerinde kişilerin diğer derslerindeki başarılarını da yükseltebilir (s.368).

3.Eğitim

Eğitim; bilim, teknik ve sanatın her üçünü de içeren bir kapsamla düzenlenerek, insanları ve toplumları şekillendirme, yönlendirme, değiştirme, geliştirme ve yetkinleştirmede en etkili süreç özelliğindedir (Uçan, 2007: 28).

Ertürk (1997) ise eğitimi; normal fakat istenmedik birey davranışını istendik yönde değiştirme ya da insana yeni davranışlar kazandırma süreci olarak ifade etmiştir (s.9).

Eğitim kavramına birbirinden farklı tanımlamalar yapılmış olsa da bu tanımların temelde bazı benzerlikler gösterdiği düşünölmektedir. Benzerliklerin de genelde şu kelimelerde yoğunlaştığı gözlemlenmektedir;

- Bir süreç olduğu,
- Doğumdan ölüme kadar devam ettiği,
- Amacının istendik davranış meydana getirmek olduğu,
- Kasıtlı olarak gerçekteştirildiği,
- Planlı olduğu vb.

Ayrıca; Ertürk, (1997) eğitimin Türkçe' de birbirinden farklı altı anlamda kullanıldığını belirtmiştir. Bu anlamlar;

- Disiplin,
- Sosyal Hizmet,
- Kazanım,
- Öğrenim,
- Sosyal Durum,
- Kasıtlı Kültürleme Süreci (s.9).

Eğitimin en temel birimlerini oluşturan kurumlardan olan okullarda mevcut bulunan önemli unsurlardan biri de öğrencilerin sık sık duyduğu okul zilleridir. İlköğretim ve ortaöğretimde derslere giriş ve çıkışlarda kullanılan zil seslerinin öğrenci, öğretmen, idareci vb. gibi okul paydaşları üzerindeki etkisinin yadsınamayacak derecede büyük olduğu ve bu etkinin en büyüğünü de kendileri farkında olmasa da öğrencilerin sahiplendiği düşünölmektedir. Çünkü zil sesiyle teneffüse çıkan, yemek yiyen, ihtiyaçlarını gideren, bahçede hava alan, oyun oynayan, arkadaşlarıyla sohbet eden, hem zihinsel hem de fiziksel olarak derse hazırlığını yapan en temelde öğrencinin kendisidir. Bu yönüyle okul zil sesi melodisi öğrenciyi harekete geçirici ve uyarıcı bir işleve sahiptir, dolayısıyla öğrenci üzerindeki etkisinin büyük olduğu düşünölmektedir. Bahsedilen tüm etkenler neticesinde okul zil seslerinin, hem melodi hem ritim olarak öğrencilerde akılda kalıcılığı yüksek bir etkiye sahip olduğu, bu nedenle de önem verilmesi gereken, seçim ve kullanımının dikkatle yapılması gereken bir konu olduğu düşünölmektedir.

Okul zil seslerinin kullanımı ve öğrenciler üzerindeki etkileri gözlemlendiğinde, “öğrenme stratejileri” ve bu öğrenme stratejilerinin en önemlilerinden biri olan “tekrar” kavramını bu bağlamda incelemenin faydalı olabileceği düşünülmektedir.

Öğrenme stratejileri; herhangi bir öğrenme sırasında duyu organlarına gelen uyarınları kısa ve uzun süreli belleğe gönderme işlemini gerçekleştiren tekniklerdir. Öğrenmeyi kolaylaştırıcı davranışların ve düşüncelerin tümü öğrenme stratejilerinin kapsamına girer (Selçuk, 2015: 204).

Tekrar stratejileri, bireylerin yeni karşılaştıkları bilgileri tekrar ederek kısa süreli bellekte tutmaya veya uzun süreli belleğe kodlamayı gerçekleştiren stratejidir (Selçuk, 2015: 205).

Yeni öğrenilen bir bilginin kalıcılığının artırılması ve kolayca hatırlanabilmesi için bazı durumlar gereklidir. Bu durumlardan biri de tekrardır. Tekrar yoğun ya da belli aralıklarla yapılabilir (Selçuk, 2015: 214).

Tekrar eden bir uyarıcının fark edilme ihtimali artar. Örneğin bir maç arasında birçok kez yayınlanan reklam, izleyiciye ulaşma sayısı arttıkça dikkat çekme şansını artırır, aynı şekilde bir gazetede birden fazla sayfada görünen bir reklam, bir kez görünen diğerlerinden daha dikkat çekicidir. Bu tekrarların bir diğer avantajı ise, uyarıcının, hedefin dikkatinin başka bir yerde olmadığı anlardan birinde hedefi yakalama şansıdır (Aydın, 2009: 75).

Ayrıca eğitimci yazar (Pir, 2010) Kuşakkaya adlı yerel gazetede yer alan yazısında öğrencilerin gün içinde zil seslerini fazla sayıda tekrarlarla duymalarını şu şekilde açıklamıştır; “her ders saati için en az üç defa çalan zil sesini bir düşünün? Öğrenciler, günde en az 20 defa yüksek volümlü zil sesini dinlemek zorunda kalıyor.”

Eğitimde karşımıza çıkan kavramlardan biri de gizli öğrenmedir. Gizli öğrenmeyi Özbaydar (1977) şu şekilde açıklamıştır; insanların algıda seçiciliklerinden veya dikkat dağınıklığından dolayı bazı bilgileri farkına varmadan öğrenmelerine gizli

öğrenme denir. Bir konuda öğrenme gerçekleştirirken öğrenmenin gerçekleştirildiği konuyla yakın veya uzak ilişkideki konular da öğrenilebilmektedir (s.76).

Bazen nasıl hatırlandığı belli olmayan bilgiler, bir kitaptan çalışılan veya araştırılan bir konunun dışında başka bir konunun da öğrenilmesi, çalışma veya araştırma sırasında öğrenilmediği sanılan bir bilginin aslında öğrenilmiş olabileceği, televizyon izlenirken program aralarında çıkan reklamların dikkatle izlenmese de akılda kalmaları, günlük hayatta kulaklarımızın duyduğu herhangi bir müziğin ezgisinin, farkında olmadan öğrenilmesi gibi durumlar gizli öğrenmeye örnek olarak verilebilir.

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okullarında bir günde ortalama olarak 1-4. sınıflarda 6 ders, 5-8. sınıflarda 7 ders işlenmektedir. Ortaöğretim 9-12. sınıflarda ise bir günde ortalama olarak 8 ders işlenmektedir. Hem ilköğretimde hem de ortaöğretimde öğrenci giriş, öğretmen giriş, öğrenci çıkış zilleri ilk dersten başlayarak son derse kadar belirli zaman aralıklarıyla (40 dakikada bir) tekrar ederek çalışır. Eğitimde tekrar ve gizli öğrenme göz önüne alındığında okul zillerinin öğrenciler üzerinde önemli etkilerinin olduğu düşünülmektedir. Öğrenme stratejilerinden biri olan tekrarın bu konuda etkili olduğunu düşündüren etkenler şunlardır;

- Zil seslerinin belirli zaman aralıklarıyla tekrar etmesi
- Zil seslerinin çok sayıda tekrar etmesi
- Zil seslerinin öğrencilerin okulda buldukları zaman dilimi içerisinde sürekli olarak ve her gün tekrar etmesi.

Zil seslerinin fazla sayıdaki tekrarlarla geniş zaman aralığında uzun süreli etkilerinin olabileceği gibi çok kısa süreli anlık etkilerinin bulunabileceği de düşünülmektedir. Bunun dışında, uzun süreli etkilerde olduğu gibi kısa süreli etkilerde de okul zil sesi melodisinden en fazla etkilenen kişilerin öğrenciler olacağı düşünülmektedir. Örneğin bir dönem sonu sınavına çok fazla çalışmamış bir öğrenci üzerinde veya çok çalışmış olsa da zaman sıkıntısı yaşayıp bazı soruları yetiştiremeyen bir öğrenci üzerinde, o esnada çalacak okul zilin yaratacağı etki; öğretmen, idareci vb. gibi okul paydaşlarının tümünden daha fazla olabilecektir. Sınavın bittiğini ve kötü not alabileceğini düşünen bir öğrencinin, o an sevmediği bir ezgi veya hüznü bir melodi duyduğunda endişe ve üzüntüsünün belli bir oranda artabileceği, sınavın bittiğini ve

kötü not alabileceğini düşünen bir öğrencinin o an sevdiği bir ezgi veya insana mutluluk verebilecek bir melodi duyduğunda ise duyacağı endişe ve üzüntünün belli bir oranda azalabileceği düşünülmektedir.

Bir okulda bulunan öğrenci ve öğretmenlerin okullarında mevcut olan zil sesinin hangisi olduğunu söylemeleri istendiğinde, büyük ihtimalle birçoğunun kısa bir düşünmeden sonra doğru cevabı vereceği tahmin edilmektedir. Doğru cevabı veren öğrenci ve öğretmenlerin okullarındaki zil sesinin hangisi olduğunu öğrenme konusunda herhangi bir çabada bulunmadıkları fakat sorulan soruyla beraber gizli öğrenmeyle bilginin açığa çıktığı söylenebilir. Bu konuda gizli öğrenmenin okul ortamında zil sesinin etkisiyle ortaya çıkabileceği, oluşabileceği zamanlar ve gizli öğrenmenin önemini düşündüren etkenler şu şekildedir;

- Öğrencilerin zil seslerini teneffüs veya ders bitiminde duymaları
- Zil seslerinin dikkat çeken bir uyaran olması
- Zil seslerinin o anki ortam seslerinden daha yüksek ses şiddetinde olması
- Zil sesi olarak müziksel öğelerin kullanılması (Bazı dersler dışında öğrenciler ders veya teneffüs esnasında müziksel öğelerle karşılaşmadıkları için zil sesi olarak müzik kullanılmasının daha dikkat çekici olduğu düşünülmektedir.)

4.Müzik

“Sanat olarak müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri sesler ve ses kaynaklarının katkısıyla, belli olguları, belli amaç ve yöntemlerle, belli bir güzellik anlayışıyla ifade eden bir bütündür” (Say, 2005: 358). Sakar (2009) ise müziği şu şekilde tanımlamıştır; “Müzik, kültürden kültüre değişebilen bir kültürdür”.

Müzikal dilin en önemli özelliklerinden biri bu dilde tercümenin yapılamamasıdır. Notalar veya sesler sözcük belirtmediği için tercüme edilemezler. (Angı, 2013: 61: akt. Fubini,E 2006)

Müzik adına birçok farklı tanım ve yorum yapılmış olsa da müziği her yönüyle eksiksiz bir şekilde bir tanıma sığdırabilmenin oldukça güç bir durum olduğu

düşünülmektedir. Bunun nedenini müzikle ilgili olarak bilindik ve küçük bir örnekle belirtmek gerekirse; insan üzerindeki etkilerini veya insanların müzik dinleme kararlarını göz önüne alacak olursak her insanın farklı bir müzik zevkinin olabileceği düşüncesi başlı başına yetebilir. Ayrıca müziğin bazı tanımlarında sadece sanattan bahseden ifadeler göze çarpsa da müzik, sanat olmasının yanında aynı zamanda birçok alt dalı olan bir bilim dalıdır.

Müziğin, insanın; yaşadığı her çağda, var olduğu her yerde, doğumundan ölümüne var olan ve insan üzerindeki etkisi yadsınamayacak derecede yüksek olan bir olgu olduğu düşünülmektedir. Öyle ki, okullarda, hastanelerde, trafikte, yolda yürürken, alışveriş yaparken, dinlenirken, eğlenirken, üzülürken, sevinirken... Kısacası insanın olduğu her yerde her durumda her duyguda müziğin var olduğu düşünülmektedir.

4.1.Müzik ve İnsan

Bireylerin doğum sürecinden önce ilk oluşma dönemlerinde, anne karnında, bilvasıta oluşan veya oluşmaya başlayan insan-müzik ilişkisi, doğum gerçekleşikten sonra, artarak devam eder ve bu ilişki zamanla çeşitlenip zenginleşerek, güçlenip derinleşerek gelişimini bireyin tüm hayatı boyunca devam ettirir (Uçan, 1997: 10).

Müziğin oluşumu için gerekli olan ses, insan için de önemli bir kavramdır. Ses müziğin her şeyidir, olmazsa olmazdır. Ses olmadığı zaman müzikte olmaz ve bunun aksi elbette düşünülemez. İnsanların da anlaşabilmek için konuşmaya ihtiyacı vardır. Ses ve konuşma, insan sağlığı ve psikolojisinin sağlam şekilde devamı için ihtiyacın ötesinde bir zorunluluk durumundadır.

İnsan için müzik, konuşabilmek kadar önemlidir. Çünkü müzik insana her türlü hissiyatı yaşatabilir; duygulandırabilir, sevindirebilir, üzebilir, coşturabilir, eğlendirebilir, sınırlendirebilir, neşelendirebilir, korkutabilir, öfkelenidirebilir, mutlu edebilir...

Müziğin insan üzerine tesirinin sadece duygu, durum değişiminden ve hislerimizi etkilemesinden ibaret olmadığı, insan yaşamının her döneminde ve o

dönemlerin her birinin her anında müziğin izlerini görmenin mümkün olduğu düşünülmektedir. Bu konuda Uçan (1997), müziğin insan yaşamındaki işlevlerini şu şekilde belirtmiştir;

- Müziğin bireysel işlevi
- Müziğin toplumsal işlevi
- Müziğin kültürel işlevi
- Müziğin ekonomik işlevi
- Müziğin eğitimsel işlevi (s.29).

4.2.Müziğin İnsan ve Öğrenme Üzerindeki Etkisi

Antik Yunan uygarlıklarındaki okullarda müzik, dil ve aritmetik derslerinden daha önce gelmekteydi ve bazı bölgelerde aulos ve lir gibi bazı enstrümanları çalmak otuz yaşına kadar zorunlu tutulmuştu (Koca 2007: 23, akt. Tanrıverdi 1997).

Thales, Anaximenes, Pisagor, Heraklitos, Anaksagoras, Protagoras, Sokrates, Demokritos, Platon gibi filozofların diyarı olan Antik Yunanda müziğin çok önemli bir yerinin olması tesadüf olarak düşünülmemelidir. Müziğin, dil ve aritmetikten daha öncelikli olması ve belli bir yaşa kadar bazı çalgıların çalınmasının mecburi tutulması yadsınamayacak kadar ehemmiyetlidir. Bu önem, müziğin insan üzerindeki etkilerini Antik Yunan vesilesiyle akla getirecek ve üzerine düşünülmesi gereken bir konu haline getirecektir.

Müziğin insan ve öğrenme üzerindeki etkisine başka bir dayanak Granzow' un yazısında karşımıza çıkmaktadır. Granzow (1978) yazısında, hafif ve tatlı bir müzik çalarken öğrencilerin 50 kez daha çabuk öğrendikleri bir yöntem geliştiren, doktor ve psikoterapist olan George Lozanov 'un bu yöntemi geliştirirken takip ettiği ve öğrendiği bilimsel gelişmeleri şu şekilde belirtmiştir;

- 1929 yılında Alman psikiyatrist Hans Berger insanın beyin faaliyetlerini incelemiş ve elektro-ensefalografi- EEG- cihazlarında(Beyindeki sinir hücreleri tarafından hem uyanıklık, hem de uyku halindeyken üretilen elektriksel

faaliyetin kâğıt üzerine beyin dalgaları halinde yazdırılması işlemi) Alfa, Beta, Theta, Delta dalgalarını ortaya çıkarmıştır.

- Psikiyatristler, belli bir grup insanın beyin dalgalarını izlemiş ve huzurlu bir durumda oldukları zaman 8-13 Hertz aralığında alfa dalgalarını tespit etmişlerdir.
- Fizyologlar alfa dalgalarına en kolay ve en çabuk yoldan müzik vasıtasıyla ulaşılabileceğini saptamışlardır (s.24).

Yukarıdaki gelişmeleri öğrendikten sonra Dr. Lozanov 'un, yöntemini oluşturmasına yardımcı olan kendi bulguları da şu şekildedir;

- Alfa dalgalarında çoğu insanın zihinsel ve bedensel rezervlerini serbest bırakabileceğini tespit etmiştir.
- Müziğin; morali yükselttiği, bilinçaltını uyandırdığı, beyni huzur ve sükûna kavuşturduğu ve yorgunluk belirtilerini bu sayede yok ettiğini tespit etmiştir.

Son olarak Dr. Lozanov yönteminin en can alıcı ve bizi en çok ilgilendiren kısmını devreye sokuyor; müziğin seçimi. Mozart, Bach, Haydn, Vivaldi gibi efsanelerin eserlerini dinletmeyi yöntemine şart koştukça beraber bu sanatçıların eserlerini dinleyen insanların hiçbir zaman huzurunun bozulmayacağını veya saldırganlık gibi hislere girmeyecekleri sonucuna varmıştır.

Kaliforniya Üniversitesinde yapılan “Mozart Etkisi” adlı çalışma da Dr. Lozanov' u haklı çıkaracak cinstedir. Zira bu araştırmada üç farklı grup üzerinde bir deney yapılmıştır. İlk gruba dinlendirici bir müzik, diğerine Mozart' ın D Majör 2. Piyanosonatası dinletilmiş üçüncü grup ise kontrol grubu olarak düşünülerek hiç müzik dinletilmemiştir. Gürpınar (2010: 23, akt. Rauscher, Shaw, Levine, Ky ve Wright 1993) kulaklıkla on dakikalık dinlemeden sonra Mozart' ı dinleyen grubun uzamsal akıl yürütme testinden alınan puanlarda geçici yükselme tespit edildiğini belirtmişlerdir.

Müziğin, insan duyguları ve düşünceleri üzerinde oldukça büyük etkileri olduğu düşünülmektedir. Dinlenen, söylenen veya çalınan bir şarkının kişinin ruh halinde değişiklikler yaptığı oldukça sık görülen bir durumdur. İnsan üzerindeki etkileyici

doğasından dolayı müzik birçok alanda yer bulmuştur. Örneğin; sinema, dizi ve filmlerde kullanılan müzikler, seçim dönemlerinde kullanılan şarkılar, mağaza ve restoranlarda kullanılan müzikler bu konuda örnek olarak düşünülebilir.

Müziğin bir sanat oluşu, insan üzerindeki manevi etkileri ve bir öğrenme veya öğretme hedefi olmasının yanı sıra, bir öğretim aracı olarak kullanıldığı örnekleri de çok sık görmekteyiz. Oldukça fazla sayıda disiplin ile ortak çalışma alanı bulunan müzik birçok alanın eğitiminde araç olarak kullanılmaktadır. Bu konuda yurtiçinde yapılmış çalışmalardan bir kısmı şu şekildedir;

- Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü'nde, Enez Özkan Demirci tarafından 2019 yılında hazırlanan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Şarkı Kullanımı” başlıklı yüksek lisans tezi müzik-dil eğitimi konusunda ortak yapılmış bir çalışmadır. Bu çalışmada müziğin şarkı öğretimi boyutu dil eğitiminde bir araç rolü üstlenmiştir.
- Çaç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Filiz SARI tarafından 2014 yılında yapılan “Çocuklara İngilizce Kelime Öğretiminde Şarkı Kullanımının Faydaları Üzerine Bir Durum Çalışması” başlıklı yüksek lisans tez çalışması da müziğin dil eğitiminde kullanımı üzerinedir.
- Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Nilüfer TAN tarafından 2016 yılında hazırlanan “İlkokul Matematik Derslerinde Şarkı Kullanımının Öğrencilerin Başarı, Tutum ve Sözcük Dağarcığı Üzerindeki Etkisi” başlıklı yüksek lisans tezinde müziğin matematik öğretiminde bir etken olarak kullanıldığı görülmektedir.
- İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Muhammed BABACAN tarafından hazırlanan 2015 tarihli ‘Müziğin Bir Öğretim Aracı Olarak Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Derslerinde Kullanımı’ isimli yüksek lisans tezinde müzik Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi eğitimi kapsamında bir araç olarak kullanılmıştır.

4.3.Müzik Eğitimi

Müzik eğitimiyle ilgili kısma geçmeden önce kısa bir şekilde eğitimin tanımına değinmekte fayda görülmektedir. Müzik eğitiminin, eğitimin ayrılmaz bir parçası olduğu ve her türlü müziksel faaliyetin eğitimle bağdaştırılınca daha anlamlı süreçler oluşturacağı düşünülmektedir.

Eğitim, “Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir.” (Ertürk, 1979: 12) Ayrıca eğitim; yaşantılar yolu ile geçen ve bireylerde oluşan davranış değişikliği olarak da belirtilmektedir (Baytekin, 2011:14).

Bu tanımlardan yola çıkılacak olursa müzik eğitiminin tanımını basit ve sade bir şekilde, bireyin kendi yaşantısıyla, kasıtlı olarak ve istendik müziksel davranışlar meydana getirme süreci olarak tanımlayabiliriz.

Müzik eğitiminin, eğitimin bir alt başlığı olduğu düşüncesinden yola çıkarak oluşturulan müzik eğitimi tanımına benzerlik gösterebilecek bir tanımlı Gedikli (2007)’ de görmekteyiz. Müzik eğitimi; bireye kendi yaşantısı yolu ile amaçlı bir şekilde, belirli müziksel davranışlar kazandırma ve bu davranışları değiştirme, dönüştürme ve geliştirme sürecidir.

Müzik eğitimi, eğitim görmekte olan çocukların müziksel algılama yeteneğini farklılaştırıp çeşitlendirmeli, yine eğitim gören çocukları belirli tekdüzeliklerden olan saf dinleme alışkanlıklarından ve tek odaklı müzik yapmaktan kurtarmalıdır (Sak, 1997: 3).

Her bireyin çocukluk yaşlarında, alanında uzman kişilerce belirlenen müziksel yetenek keşfi, bireylerde oluşacak müzik eğitiminin; kaliteli, yalnızca hevese dayalı olmayan, ileriye dönük, çeşitli ve yaratıcı olmasında büyük öneme sahip olduğu

söylenbilir. Müzik eğitimini planlanmış ve düzenlenmiş bir şekilde alanında yetkin öğretmenlerden alan bireylerin, hem akademik hem de sosyal alanlarda bu durumun olumlu etkilerini gördükleri göz ardı edilemeyecek bir gerçektir.

Müzik bir eğitim aracı olduğu gibi aynı zamanda bir eğitim alanıdır. Müzik eğitiminin önemi göz önüne alındığında müziğin sistemleşerek bir alan halini alması engel olunamayacak bir şekilde gerçekleşmiştir. Müziği seven, ilgi duyan, merak eden, bir çalgı öğrenmek isteyen, müzik yorumculuğunu yeteneğini arttırmak isteyen, meslek olarak belirleyen ya da sadece temel bilgileri almak isteyen kişiler müzik alanında eğitime bir şekilde başvurmaktadır (İnal, 2019:16).

Tüm müzik eğitimi türleri bir müziksel bütünlük içerisinde farklı boyutları gerçekleştirmeyi amaçlar. Müzik eğitimi türlerinin gerçekleştirmeyi amaçladığı boyutları Demirci (2012) şu şekilde açıklamıştır;

- Müziksel işitme-okuma-yazma eğitimi,
- Şarkı söyleme eğitimi,
- Çalgı çalma eğitimi,
- Müzik dinleme eğitimi,
- Müziksel bilgilenme eğitimi,
- Müziksel yaratma eğitimi,
- Müziksel beğeni geliştirme eğitimi,
- Müziksel kişilik geliştirme eğitimi (s.32).

Müzik eğitiminin türlerini Uçan (1997) şu şekilde belirtmiştir;

1. Genel müzik eğitimi
2. Özengen müzik eğitimi
3. Mesleksel müzik eğitimi (s.8).

4.3.1.Mesleki Müzik Eğitimi:

Müzik alanında birçok dalda iş bulmanın yolu, müziğin mesleki eğitim boyutundan geçer. Müzik sanatında bestecilik, yorumculuk, müzik bilimciliği, müzik öğretmenliği, müzik teknolojülüğü gibi meslekler müzik eğitimi alanı kullanılarak elde edilirler. Bu anlamda müziğe mesleki eğitimde kullanım alanı açan kurumlar ise Konservatuarlar, Güzel Sanatlar Liseleri, Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümleri, Güzel Sanatlar Müzik Bilimleri bölümleridir (Tanrıöver ve Başaran Tanrıöver, 2015:558).

“Mesleki müzik eğitimi, müzik alanının bütünü, bir kolunu ya da dalı ile ilgili bir işi meslek olarak seçen, seçme olasılığı bulunan ya da öyle görünen, müziğe belli düzeyde yetenekli kişilere yönelik olup, dalın, işin ya da mesleğin gerektirdiği müziksel davranışları kazandırmayı amaçlayan müzik eğitimi türüdür” (Uçan, 1997: 15).

4.3.2.Özengen Müzik Eğitimi:

Müzik eğitimini temsiliyette önemi büyük olan türlerden biri de özengen(amatör) müzik eğitimidir. Kendisine özgü ve farklı bir çalışma etiğine sahip olduğu düşünülen bu alan, sanata hayatın içerisinde amatör bir ruhla yer vermenin önemini anlamak ve bunu faaliyete geçirmek için kullanılmaktadır (Özdek, 2012: 1094).

Resmi ve özel kuruluşlarda açılan kurs, özel ders, bireysel ve toplu çalışmalar konserler, festivaller, yarışmalar, şenlikler gibi etkinlikler özengen müzik eğitimi kapsamındadır (Uçan, 1994: 27).

4.3.3.Genel Müzik Eğitimi:

Sağlıklı ve dengeli bir yaşam için, herhangi bir ayrıma ihtiyaç duymaksızın tüm bireylere verilen, asgari-ortak genel müzik kültürünü kazandırmayı amaç edinen müzik eğitimi türüdür (Tarman, 2006: 9).

Genel müzik eğitimi, zorunlu eğitim süresince, temel müzik bilgileri ve müzik kültürünü belirli bir müfredat dahilinde aktaran müzik türüdür (Oktay, 2017: 10).

Yukarıda belirtilen tanımlar doğrultusunda genel müzik eğitimi; okul öncesi, ilköğretim, ortaöğretim, yükseköğretimde belirli bir plan dahilinde verilmektedir ve genel müzik eğitiminde, eğitim gören bireyler arasında herhangi bir ayırım gözetilmemektedir.

Genel müzik eğitiminin her bireyi kapsayan, seçici değil kapsayıcı olan bir yaklaşımla işlevini sürdürdüğü de söylenebilir. Bunun yanı sıra genel müzik eğitimini standartlara uygun, kaliteli bir yaklaşımla alan ve bu kaliteyi hayatına yansıtan her bireyin hayatı boyunca bu durumun olumlu etkilerini ve katkılarını görebilecekleri dşnlmektedir.

Günümüzde genel müzik eğitiminin verildiği ilköğretim ve ortaöğretimde müzik dersleri dışında öğrencilerin karşılaştıkları farklı müziksel unsurlar da mevcuttur. Bunlardan biri de öğrencilerin, eğitim hayatları boyunca pek de farkında olmadan ama sıkça duydukları ve bu nedenle kulaklarında ziyadesiyle yer edinmiş olan okul zil sesleridir.

5.Okullarda Zil Sesleri

Eğitimci yazar Pir (2010) Kuşakkaya adlı yerel gazetede yer alan yazısında okullardaki zil sesinin ortaya çıkışını ve okul zil seslerinin tarihsel serüvenini şöyle açıklamıştır: “Saatlerin yaygın olarak kullanılmadığı dönemlerde, ders giriş çıkışlarının öğrencilere duyurulması için kullanılan klasik ziller okullar için büyük bir ihtiyaçtı. 1950’li, 1960’lı yılları bir düşünün. Saat kullanımını yok denecek kadar az, çünkü saat alabilecek maddi imknları yeterli olan insan sayısı parmakla gösterilecek kadar az. Bu nedenle okullarda öğrencilerin ders giriş ve çıkışlarının tanzimi için zorunlu olarak ziller kullanılmaktaydı. Aradan yıllar geçiyor ve 1980’li yıllarda klasik ziller yerini elektrikle çalışan zillere bırakıyor. 1985’li yıllardan sonra ise melodili ziller devreye giriyor.”

Bu açıklamadan yola çıkarak okul zil seslerinin ilk olarak zorunlu ihtiyaç durumunda klasik zil olarak ortaya çıktığını ve zaman ilerledikçe gelişip değişerek günümüz şartlarındaki teknolojik seviyeye ulaştığını belirtebiliriz.

Okul zil sesleri tür bakımından şu şekilde sıralanabilir;

- Klasik zil
- Elektrikli zil
- Melodik Zil

Okul zil sesleri İlköğretim (İlkokul, Ortaokul) ve Ortaöğretime (lise) bağlı okullarda, dersin başladığını ve dersin sona erdiğini(teneffüsün başladığını) öğrenci ve öğretmenlere bildiren melodilerdir.

Taş (2010) “Yenilikçi Bir Eğitim Anlayışı: Zilsiz Okul” adlı çalışmasında zil sesi kullanmayan okulların bu uygulamasındaki eksiklerini; yeterli sayıda saatin bulunmaması, merkezi-uyumlu saat sisteminin olmaması ve ders sürelerinde esnekliğin olmaması olarak belirtmiştir (s.220).

Zilin kullanılmadığı bir okulda yapılan araştırma neticesinde okullarda zil sesini belki de zorunlu kılan durumlardan bazıları şunlar olabilir;

- Teneffüs esnasında bahçeye veya lavaboya giden saati olmayan bir öğrencinin, okul bahçesinde veya lavaboda saat olmadığı için derse geç kalabilmesi,
- Saati bulunan öğrencilerde ise saatlerinin zaman ayarlarının birbiriyle uyumlu olmaması durumunda derse geç girişlerin yaşanması,
- Ders sürelerinin net olması esnek olmaması (Her sınıfın ders giriş-çıkış saatleri aynıdır. Öğrencilerin veya öğretmenlerin esnek davranmaları okuldaki tüm sınıfların ders düzenini bozabilecek bir etken olacaktır.)
- Her öğrencinin dakik bir şekilde derse gidecek veya teneffüse çıkacak yapıya sahip olmaması
- Zil sesi uygulamasının sürekli tekrarlanmasından dolayı öğrencilerde istemsiz bir şekilde okul ziline derse girme veya teneffüse çıkma konusunda uyarıcı hale gelerek daha kullanışlı olması.

6.Ülkemizde Okul Zili Uygulaması Yapan Okul Türleri

Ülkemizdeki okullara genel olarak bakıldığında büyük bir çoğunluğunda okul zili uygulamasının benimsendiği görülmektedir. Okul zili uygulamasının kullanımı bazı durumlara göre değişkenlik göstermektedir. Bunlar; eğitim kademesi, okul türü, yaş, çevre özellikleri, kademeye özgü eğitim programının özellikleri (okul öncesi), zilin gerekliliği veya ihtiyaç durumu vb. olarak düşünülebilir.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Örgün eğitim kurumlarında okul zili uygulamasının kullanım durumu kademe ve türler açısından düşünülerek aşağıdaki gibi tablolandırılmıştır.

Tablo 1: Örgün eğitim kurumlarında okul zili uygulamasının kademe ve türler açısından kullanım durumu.

Okul Zili Uygulamasını Kullanan Okul Türü/Kademesi		Okul Zili Uygulamasını Kullanmayan Okul Türü/Kademesi	
Kademe	Tür	Kademe	Tür
İlköğretim birinci kademe	İlkokul	Okul Öncesi Eğitim Kurumları	Anasınıfı, Anaokulu vb.
İlköğretim ikinci kademe	Ortaokul, Yatılı Ortaokul, İmam Hatip Ortaokulu, Özel Eğitim Ortaokulu	Yükseköğretim Kurumları	Üniversite, Fakülte, Enstitü, Yüksekokul, Konservatuvar, Meslek Yüksek Okulları, Uygulama ve Araştırma Merkezleri
Ortaöğretim	Anadolu Lisesi, Fen Lisesi, Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, Çok Programlı Anadolu Liseleri, Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri, Sosyal Bilimler Liseleri, Anadolu Kız Liseleri, Anadolu İmam Hatip Liseleri		

Tablo 1’de gösterildiği gibi ülkemizde okul zili uygulamasını kullanan örgün eğitim kurumları İlköğretim ve Ortaöğretim kademeleridir. İlköğretimde ilkokullar ve ortaokullar; ortaöğretimde ise liseler okul zili uygulamasıyla derslerini sürdürmektedirler.

Okul öncesi eğitim kurumlarında ve Yükseköğretim kurumlarında okul zili uygulaması bulunmamaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarında teneffüs bulunmadığı için ve ilköğretim, ortaöğretim kurumlarından farklı olarak esnek ders süresine sahip olduğu için okul zili uygulaması kullanılmamaktadır. Yükseköğretim kurumlarında ise gerek ihtiyaç durumundan gerekse sınıflar arasında derslerin senkronize(eş zamanlı) olmamasından dolayı okul zili uygulamasının kullanılmadığı düşünülmektedir.

Yaygın öğretim kurumlarında da okul zili uygulaması bulunmamaktadır. Bu kurumlarda da yükseköğretim kurumlarına benzer bir durum söz konusu olmakla beraber derslerin senkronize olmaması nedeniyle okul zili uygulamasının kullanılmadığı, ayrıca yaygın eğitim kurumlarında bulunan kursların ve sınıfların birçoğunun mevcudunun az olması ve kursların birçoğunda (meslek edindirme, el işi, yemek kursları vb.) öğrenci gruplarının yaşlarının büyük olması gibi etkenlerin zil kullanılmaması konusunda etkili olduğu tahmin edilmektedir.

Okul zili uygulamasının kullanıldığı; İlköğretim (İlkokul, Ortaokul) ve Ortaöğretim (lise) okullarında nadir de olsa farklı durumlar söz konusu olabilmektedir. Örneğin Taş, S. (2010) zilsiz okul adlı araştırmasında, okul zili uygulamasını kullanmayan bir okulun bu uygulamadaki artılarını ve eksilerini belirtmiştir.

7.Okul Zil Sesi

İlköğretim ve ortaöğretime bağlı okullarda dersin başladığını ve dersin bittiğini önceden belirlenmiş bir ezgiyle öğrenci ve öğretmenlere bildiren, öğrenci derse giriş, öğretmen derse giriş, teneffüs olarak isimlendirilen türleri olan ve genellikle müziksel öğelerin kullanıldığı seslerdir. Okul zillerini 3 tür olarak ele alabiliriz.

Bunlar;

- Öğrenci giriş zili
- Öğretmen giriş zili
- Teneffüs zili

Öğrenci giriş zili; öğrencilere teneffüsün sona erdiğini, dersin başlayacağını ve öğretmen ziline kadar olan genellikle iki dakikalık sürede öğrencilerin defter, kitap, kalem, silgi vb. ders gereçlerini, öğretmenlerin ise derste kullanacakları plan, dosya veya materyallerini hazırlamaları için tanınan ek sürenin başladığını bildiren seslerdir.

Öğretmen giriş zili; genellikle öğrenci zilinden iki dakika sonra çalan, öğrenci ve öğretmenlere dersin başladığını bildiren seslerdir.

Teneffüs zili; genellikle 40 dakikalık zaman diliminden oluşan dersin bittiğini ve teneffüs süresinin başladığını belirten seslerdir.

Tablo 2: İlköğretim (İlkokul, Ortaokul) ve Ortaöğretimde (Lise) gün içerisinde öğrencilerin hangi zili kaç kez duyduğu

	İlköğretim(1-4. Sınıflar)	İlköğretim(5-8. Sınıflar)	Ortaöğretim(9-12. Sınıflar)
Öğrenci Giriş Zili	6	7	8
Öğretmen Giriş Zili	6	7	8
Teneffüs Zili	6	7	8
Toplam	18	21	24

8.Teneffüs

TDK (İnternet kaynak no:2) teneffüsün tanımını; “temiz hava almak, dinlenmek için verilen ara” şeklinde belirtmiştir. Buradan da yola çıkılarak okullarda teneffüsün işlevleri şu şekilde sıralanabilir; teneffüs, öğrenci ve öğretmenlerin,

- Ders esnasında yorulmalarına bağlı olarak harcadıkları enerji, güç kaybı gibi durumları olabildiğince yeniden depolamak,
- Bir sonraki derse zihinsel, fiziksel ve araç- gereç/materyal bakımından hazırlık yapmak,
- Ders dışı faaliyetler yapmak (pano hazırlamak vb.)
- Ders esnasında oluşan soru ve sorunları çözmek,
- Ders esnasında oluşabilecek; temiz hava alma, dinlenme, yemek yeme, lavaboya gitme gibi fizyolojik ihtiyaçları gidermek

9.Okul Zil Sesi Yönetmeliği

Konu ile ilgili eğitimci yazar Pir (2010)'in Kuşakkaya adlı yerel gazetede yer alan yazısında; Milli Eğitim Bakanlığı'nın kanun, yönetmelik ve yönerge gibi mevzuatında ders giriş çıkışlarının ve dinlenme saatlerinin veya okullardaki diğer etkinliklerin zil sesi ile düzenleneceğine dair hiçbir bilginin bulunmadığını belirtmiştir.

Okul zillerinin ne olacağı, nasıl olacağı, kimin belirlemesi gerektiğiyle ilgili kanun, yönetmelik veya yönerge bulunmamakta olup okul zilleriyle ilgili olarak sadece 2008 yılında dönemin Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'in okullara gönderdiği bir zil genelgesi bulunduğunu, bu genelgede de sadece, zil seslerinin okul vakitleri dışında ve hafta sonu çevreye rahatsızlık verilmemesi adına çalınmamasının istendiği belirtilmiştir.

Okul zil seslerinin nasıl olması gerektiğiyle ilgili Milli Eğitim Bakanlığı'nda kanun, yönetmelik yönerge gibi kapsamlı mevzuatlar bulunmamaktadır. 2008 yılındaki

genelge(EK 1) incelendiğinde okul zil sesleriyle ilgili şu konuların yer aldığı görülmektedir;

- Zil seslerinin seviyesi, çevreyi rahatsız etmeyecek, kabul edilebilir düzeye indirilecek.
- Zillerin çalma süresi 5 saniye ile sınırlandırılacak.
- Eğitim ve öğretim saatleri dışında, Cumartesi-Pazar ve tatil günlerinde zil sesleri kapatılacak.
- Zil sesleri insanları dinlendirecek, gürültü yaratmayacak melodilerden seçilecek.

Zil sesleriyle ilgili olarak geçmişten günümüze ilk ve tek resmi evrak niteliği taşıyan Genelge(EK-1)'nin hazırlanma gayesinin genel olarak okul çevresindeki yerleşimlerde gürültü kirliliğini engellemeye yönelik olduğu görülmüştür.

Okul zil sesinin öncelikli muhatabının okul çevresi değil okulun içerisindeki geleceğimizin teminatı olan çocuklar, gençler, gelecek nesilleri yetiştirip eğiten öğretmenler ve okul idaresi olmalı diye düşünülmeyle beraber elbette ki okul çevresindeki yerleşimlerin de önemi yadsınamaz. Lakin mesele okul zil sesleri olduğu zaman öncelikli düşünülmesi gereken okul içerisinde bulunanlar olmalıdır diye düşünülmektedir.

Öğrenme stratejilerinden olan “tekrar” konusunda belirtilenler ve “gizli öğrenme” konusunda belirtilenlerden yola çıkacak olursak okul zil seslerinin öğrencileri bilinen ve düşünülenenden daha fazla etkileyebileceği görülmektedir. Bununla beraber Genelge(EK-1)'de, okul zil seslerinin etkisi neticesinde; öğrencilerin duygularını, düşüncelerini, huzurunu, sükûnetini, ruh sağlığını, psikolojilerini, ders performansını, akademik başarılarını etkileyebilecek olan hususlar üzerinde durulmamıştır. Ayrıca zil seçimleri ve kullanımı bir müziksel öge oluşu açısından düşünüldüğünde okul içerisindeki kişiler için bu konu öncelikli ve önemli olsa da çevrede ikamet eden kişiler açısından da oldukça önemlidir. Çünkü bu kişiler de günlük yaşantılarında bu müziksel ögeyle etkileşim halinde bulunmaktadır. Bu yönüyle bu konunun çevredeki kişiler üzerinde de olumlu veya olumsuz etkilerinin olabileceği düşünülmektedir.

Bu konuda okulun yararına düşünölebilecek tek kısım olan “zil sesleri insanları dinlendirecek, güröltü yaratmayacak melodilerden seçilecek” ifadesinde bile “insanlar” denilerek ilk basamağa çevreyi almıştır, öğrenci, öğretmen vb. okul paydaşlarının veya okul ifadelerinin yer almamış olduğu görölmüştür. Ayrıca dinlendirici ve güröltü yapmayan melodiler hakkında da açıklayıcı bir bilgi verilmemiştir.

Genel bir perspektifle bakıldığında okul zil sesinin nasıl olmaması gerektiğinden önce, bu zil seslerinin nasıl, ne şekilde olması gerektiğiyle ilgili yazıların veya resmi evrakların bulunmasının daha önemli olduğu düşünölmektedir.

10.Ülkemizde Okul Zil Sesi Olarak Kullanılmakta Olan Müzik Türlerine Genel Bir Bakış

Ülkemizde okul zil sesi olarak kullanılan melodi veya ezgilerin birçok farklı müzik türünden seçilebildiğini gözlemlemekteyiz. Bu seçimler okulun bulunduğu konum, kültürel çevre, eğitim kademesi, okul türü vb. birçok unsura göre değişebilmektedir. Okullarda kullanılan zil sesi ezgileri her ne kadar değişik müzik türlerinden oluşsa da bazı müzik türlerinden örneklere daha sık rastlanmaktadır. Bunlardan bazıları şunlardır;

- Pop Müzik
- Türk Halk Müziği
- Klasik Müzik
- Çocuk Şarkıları
- Marş
- Dizi, Film Müzikleri
- Geleneksel Türk Sanat Müziği
- Dini Müzik

10.1.Pop Müzik

Pop müzik kavramı, popüler terimi kısaltılarak elde edilmiş olup özellikle gençleri hedef alan ve genellikle bütün popüler müzik türlerinden yararlanılarak oluşturulmuştur. Ayrıca pop müzik, pazarlanabilir öğeleri bulunan bir tüketim kültürünü de ifade eder (Çiftci, 2010:153).

Her yaştan bireylerin dinleyebildiği özellikle de genç nüfusun en çok dinlediği ve en çok takip ettiği müzik türlerinden biri olan Pop Müzik haliyle piyasada hızlı bir yükseliş eğilimi göstermiştir. Yurga (2002) Türkiye’de pop müzik piyasasının hızlı gelişimini aşağıdaki nedenlere bağlamıştır;

- İthalat yolunun açılmasıyla elektronik gereçlerin, müzik setlerinin, kasetçaların ve elektronik çalgıların ülkeye rahatça girebilmesi sebebiyle artması,
- Radyo ve televizyon programlarının artmasıyla beraber arz-talep durumunun karşılanması için amatörler bile programlarda yer verilmesi,
- Müzik yapımcılarının piyasadaki kar amaçlı çalışmaları,
- Nüfusun %70’lik bölümünün genç olduğu ülkemizde gençlerin (özellikle ergenlik çağındakilerin) hedef alınması,
- Arabesk müziğin sıkıcı hale gelmesi sebebiyle yeni arayışlara girilmesi,

Dünya çapında Michael Jackson, Madonna, Lady Gaga, Beyonce; ülkemizde ise Sezen Aksu, Ajda Pekkan, Tarkan, Barış Manço pop müzik türünde öne çıkan sanatçılardır.

Pop müzik türünde okul zil sesi olarak kullanılan birçok melodi bulunmaktadır. Bunlardan bazıları şunlardır;

- Bir Başkadır Benim Memleketim (Söz-Müzik: Ayten Alpman)
- Hayat Bayram Olsa (Söz-Müzik: Şenay Yüzbaşıoğlu)
- Anlıyorsun Değil mi? (Söz-Müzik: Barış Manço)
- Sevdan Olmasa (Söz: Çiğdem Talu - Müzik: Melih Kibar)

- Gülpembe (Söz-Müzik: Barış Manço)
- On iki dev adam (Athena)
- Aşkım baksana bana (Nazan ncel)

10.2.Türk Halk Müziği

İçerisinde yöresel ve geleneksel öğeleri barındıran Türk Halk Müziğinin, mazisiyle olduğu kadar büyüklüğü ve genişliğiyle de çok önemli bir müzik türü olduğu bilinen bir gerçektir. Çağdaşlık ve modernlik adı altında milli değerlerimizden uzaklaşma tehlikesinin olabileceği günümüz şartlarında, Türk halk müziğinin zaten hak ettiği bir durum olan ön planda ve popüler olmasını sağlayarak hem günümüz nesillerine hem de gelecek nesillere aktarma konusunda gereken tüm gayretin bu imknı taşıyan belli çevrelerce organize bir biçimde gösterilmesi gerektiği dşnlmektedir.

Türk Halk Müziği, toplumun ortak duygu ve düşüncelerini yalın, samimi, coşkulu ve ili ezgilerle anlatan köklü bir müzik sanatıdır. Türk halkının zevkle dinlediği bu müzik, doğal ve sosyal olayları, acı, sevgi, zlem ve gurbet gibi ortak duyguları, insanımızın mertlik ve kahramanlık gibi ulusal özelliğini, tarih olayları konu alan büyük bir kültür hazinesidir. Türk insanının tüm yaşantısını halk müziğimizde, özellikle onun sözlü biçimi olan türkülerimizde görmek mümkündür. Oluşumunda hiç bir sanat endişesi taşımayıp yalnızca duygu, düşünce ve yaşantı ürünü olarak ortaya çıkan Türk Halk Müziği, ritim yönünden çok zengin, ezgisel açıdan ise oldukça renklidir. Tarihi çok eskilere dayanır. Türk insanının ağlar boyunca kendi kendine ürettiği, geleneklerini sürdürdüğü anonim karakterli soylu bir müziktir. Yöresel zellikleri açısından oldukça zenginlik ve çeşitlilik gösterir. Her bakımdan Anadolu halkının ruhunu anlatan köklü bir halk sanatıdır (Yener, 2006, 30).

Karacaoğlan, Köroğlu, Pir Sultan Abdal, Açık Veysel, Neşet Ertaş, Açık Mahsuni şerif, Arif Sağ, Musa Eroğlu, Neşet Ertaş, Belkıs Akkale, Kıvırcık Ali Türk Halk Müziği türünde ne çıkan aşıklar ve sanatçılardır.

Türk Halk Müziği türünde okul zil sesi olarak kullanılan melodiler genellikle iki tür olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu türlerin ilkinin oyun havaları gibi sözsüz halk müziği ezgileri oluştururken ikinci türünü ise çeşitli türküler oluşturmaktadır.

Türk Halk Müziği türünde okul zil sesi olarak kullanılan birçok eser bulunmaktadır. Bunların bazıları şunlardır;

- Çayır çimen geze geze (Yöre: Isparta, derleyen: Muzaffer Sarısözen)
- Dombra (Nogay Türk halk ezgisi, Söz-Müzik: Arslanbek Sultanbekov)
- Çay elinden öteye (Yöre: Rize-Çayeli, Kaynak kişi: Dursun Tanyaş, Derleyen: Yücel Paşmakçı)
- Çanakkale Türküsü (Yöre: Kastamonu, Kaynak kişi: İhsan Ozanoğlu, Derleyen: Muzaffer Sarısözen)
- Ölürüm Türkiye'm (Söz: Dilaver Cebeci, Müzik: Mustafa Yıldızdoğan)
- Harmandalı zeybeği (Yöre: Ege, derleyen: TRT Müzik daire başkanlığı, notaya alan: Hikmet Taşan)

10.3.Klasik Müzik

Sanatsal müzik olarak da bilinen klasik müzik, kalıcı değerlerle insanlığa seslenen, üst düzey uluslararası beğeniye temsil etme gücüyle uluslararası sanat müziği anlamına da gelen müzik türüdür (Say, 2001: 228).

Yapısı gereği diğer müziklerden tümüyle ayrılmış olan, halk müziklerinden büyük oranda farklılıklar gösteren elit bir tabakaya atfedilen müzik türüdür. Klasik müzik dinleyicilerinin seçkin halk kitleleri olduğu görüşü birçok kesim tarafından kabul edilmektedir. Avrupa'da tohumları atılmış klasik müzik, bütün dünya tarafından benimsense de eser üretim oranı ve yaygınlığı bakımından Avrupa hala klasik müziğin merkezi olarak kabul edilir. 1700'lerin başından 1900'lerin başına kadar olan dönemde üretilen eserlerin klasik müzik sayıldığı literatürlere geçmiş olmasına rağmen, hala klasik müzik formatında müzikler bestelenmektedir. Kısacası, birçok çalgı aletinin bir arada çalındığı, çok sesli ve sözsüz müziğe verilen isim olarak tanımlanabilir. (İnternet kaynak no:1)

Klasik müzik türünde okul zil sesi olarak kullanılan melodiler çoğunlukla batı müziğinin önemli dönemlerindeki önemli sanatçıların eserlerinden oluşmaktadır. Klasik müzik türünde okul zil sesi olarak kullanılan birçok eser bulunmaktadır. Bunların bazıları şunlardır;

- Neşeye şarkı- kardeş olun ey insanlar (Ludwig Van Beethoven-9.senfoni 4.bölüm)
- Für Elise (Ludwig Van Beethoven)
- 40.senfoni (Wolfgang Amadeus Mozart)
- Carmen Overture (Bizet)
- Spring-İlkbahar (Vivaldi)
- A little night music (Wolfgang Amadeus Mozart)
- Autumn-Sonbahar (Vivaldi)

10.4.Çocuk Şarkıları

Ezgisi ve sözleri çocuklara uygun olarak hazırlanmış şarkılara çocuk şarkıları denir. Çocuk şarkıları dağarcığı; çocukların seslendirdiği anonim çocuk şarkılarından, çeşitli toplumların halk müziklerinden ve çocuklar için güfte ve beste oluşturan yerli, yabancı yaratıcıların çocuk şarkılarından oluşmuştur (Sak, 1997: 11).

Ayrıca Sak, (1997) ülkemizde eğitim müziği alanında kullanılan çocuk şarkılarını şu şekilde belirtmiştir;

- Aktarma şarkılar; bestesi yabancı, güftesi Türkçe olan şarkılara denir.
- Öykünme şarkılar; Türk okul müziği bestecilerinin oluşturduğu, asıl kaynağını başka toplumların müziklerinden almış olan çocuk şarkılarına denir.
- Anonim şarkılar; yüzyıllardan beri halka mal olmuş, samimi ve içten duygularla oluşturulmuş çocuk şarkılarına denir.
- Türk okul şarkıları; Türk bestecilerine ait çoğunlukla halk ezgilerinden oluşan çocuk şarkılarına denir (s.11).

Çocuklar her bakımdan özeldir ve çocuklara yönelik olarak yapılmak istenen veya düşünülen her bir durumun özenle ve dikkat edilerek oluşturulması gereklidir. Çocuk şarkılarının bestelenmesi işleminde de bu durum aynı şekilde geçerlidir. Çocuk şarkısı olabilecek eserlerin ölçü bakımından basit ölçülerde, ses aralığı bakımından küçük aralıklarda olması gerektiği düşünülmektedir.

Çocuk şarkıları türünde okul zil sesi olarak kullanılan birçok eser bulunmaktadır. Bunların bazıları şunlardır;

- Yaşasın Okulumuz- Daha Dün Annemizin (Evrensel bir çocuk şarkısı- 1761'de yayınlanan "Ah! Vous dirai-je, Maman" adlı Fransız melodisine dayanır. Bu melodi daha sonra Mozart tarafından tema olarak kullanılmış ve varyasyon formunda bestelenmiştir.)
- Atam (Ziya Aydıntan)
- Dostluk (Alman Halk Ezgisi)
- Gelecek Biziz (Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ilkokullar için hazırlanmıştır. Söz: Şermin Yaşar Müzik: Nil Karaibrahimgil)
- Arkadaşım Eşek (Söz ve Müzik: Barış Manço)
- 23 Nisan Kutlu Olsun (Söz ve Müzik: Halil Bedii Yönetken)

10.5.Marş

Ritim, ölçü, tempo bakımından bir grup insanın ya da daha kalabalık bir grubun yürüyüşüne uygun olan ve bu amaçla bestelenmiş müzik parçaları, yürüyüş müziğidir. Genellikle askeri müzik toplulukları için dört dörtlük, iki dörtlük bazen de altı sekizlik ölçüde yazılan türleri bulunmaktadır. Sanat müziğinde marş özellikle Haydn, Beethoven, Schubert' in eserlerinde yer alır. Askeri amaçla yazılmış marşların dışında cenaze ve matem marşları da mevcuttur (Say, 2005: 335-336).

Tarih boyunca nice kahramanlıklar nice destanlar ve başarılar elde eden ülkemizde de başta milli marşımız olan İstiklal Marşı olmak üzere birçok sevilen marş bestelenmiştir. Öyle ki bu marşlar okulların zil sesi olarak da sıklıkla tercih edilmektedir.

Marş türünde okul zil sesi olarak kullanılan birçok eser bulunmaktadır. Bunların bazıları şunlardır;

- Türk Marşı (Wolfgang Amadeus Mozart)
- Gençlik Marşı (Müziği aslen Felix Körling'in derlediği Tre trallande jantor adlı İsveç folkloruna aittir. Selim Sırrı Tarcan tarafından notaları getirilmiş ve Ali Ulvi Elöve tarafından sözleri Türkçeleştirilmiştir.)
- Öğretmen Marşı - Söz: İsmail Hikmet Ertaylan Beste: Cevad Memduh Altar (1931 yılında, sanat ve müzik tarihi öğretmenliği yapmakta olduğu Gazi Muallim Mektebi için yazdığı ilk ve tek bestesi olan Gazi Muallim Mektebi marşı yeni adıyla Gazi Eğitim Enstitüsü marşı, sonradan Öğretmen marşı olarak benimsenmiştir.)
- İzmir Marşı (Anonim)
- Onuncu Yıl Marşı (Söz: Behçet Kemal Çağlar ve Faruk Nafiz Çamlıbel, Beste: Cemal Reşit Rey)

10.6.Dizi, Film Müzikleri

Film müziğini Say; (2005) “sinema sanatında dramatik etkiyi güçlendirmekte önemli işlevi olan, süresi ve karakteri filmin akışına göre özellikler içeren, efektlerin de kullanıldığı geri plan müziği” (s.198) olarak tanımlamıştır.

Buradan yola çıkarak dizi müziğini; dizilerde izleyicideki etkiyi arttırmak için kullanılan ve dizinin gidişatına göre süresi, türü değişebilen, çeşitli efektlerin de yer alabildiği, dizinin başında ve sonunda da kullanılan ve diziyi çağrıştırmaya özelliği olan geri plan müziği olarak tanımlayabiliriz.

Müziğin gücü, önemi, etkilediği alan çok geniştir, öyle ki dizi veya filmlerde müzik bulunmasaydı ve yayınları sadece görüntüyle değerlendirecek olsaydık komedi film veya dizisini korku film veya dizisi, korku film veya dizisini ise komedi film veya dizisi sanabilirdik.

Dizi ve film müzikleri türünde okul zil sesi olarak kullanılan birçok müzik mevcuttur. Bunlardan bazıları şunlardır;

- Hababam Sınıfı film müziği (Melih Kibar)
- Seksenler dizisi jenerik müziği (Aydın Sarman, Burcu Güven)
- Diriliş Ertuğrul dizisi jenerik müziği (Alpay Göltekin, Zeynep Alasya)
- Payitaht Abdülhamid dizisi jenerik müziği (Yıldıray Gürgen)
- Süt Kardeşler film müziği (Kemani Sebuğ)
- Mavi Boncuk film müziği (Söz: Hulki Saner, Beste: Emel Sayın- Rıza Silahlıpoda)

10.7.Geleneksel Türk Sanat Müziği

Geleneksel Türk sanat müziği; tarih boyunca sanat amaçlı bir şekilde geliştirilen kentsel nitelikli, soylu, derinlikli özelliklere sahip geleneksel özellikteki müziklerdir. Klasik Türk müziği ve Divan musikisi olarak da adlandırılır. Geleneksel sanat müziği Dinsel ve Din dışı (Dünyasal) olarak iki başlık altında kümelenir (Say, 2005: 217).

Batı müziği ile Türk sanat müziğinde görülen en temel farklılığın ses konusunda olduğu düşünülmektedir. Türk sanat müziği “koma” adındaki küçük yapılardan oluşurken Batı müziği tam ve yarım seslerden oluşmaktadır. Öyle ki Batı müziğindeki bir tam ses Türk sanat müziğinde dokuz perdeden oluşmaktadır. Bu farklılıkların Türk sanat müziğinin gelişiminde, zenginleşmesinde ve geçmişten günümüze yüzlerce makamın oluşmasında temel unsurlardan biri olduğu düşünülmektedir.

Geleneksel Türk sanat müziği türünde okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin çok sık tercih edilmediği gözlemlenmiştir ancak kullanılan örnekleri vardır. Bunlardan bazıları şunlardır;

- Fikrimin İnce Gülü (Makam: Acemkürdi, Söz-Müzik: Muallim İsmail Hakkı Bey)
- Aşkım Kanununu Yazsam Yeniden (Makam: Acemkürdi, Söz: Mehmet Erbulan, Müzik: Sadettin Öktenay)
- Artık Sevmeyeceğim (Makam: Muhayyerkürdî, Söz-Müzik: Suat Sayın)

- Kâtip (Makam: Nihavent Kaynak: Nuri Halil Poyraz, Derleyen-Notaya alan: Muzaffer Sarısözen)
- Gülnihal (Makam: Rast, Söz-Müzik: Hammamizade İsmail Dede Efendi)

10.8 Dini Müzik

İslâmiyet açısından bakıldığında dinî müzik sıklıkla, ilahi, münacat, naat, tekbir, mevlid, temcid, tevhiş, salât, Allahümme-salli, ezan vs. gibi türleri olan, cami ve tekkede uygulama alanı bulan bir müzik türü olarak karşımıza çıkmaktadır (Uludağ, 2005: 323).

Günümüzde tüm dini müzik türlerinde çalışmalar yapıyor olsa da popüler olarak karşımıza çıkan dini müzik türünün tasavvuf müziği olduğu düşünülmektedir. Ülkemizde bu alanda öne çıkan isimlerden bazıları şunlardır; Ahmet Özhan, Sami Özer, İsmail Coşar, Erkan Mutlu vb.

Dini müzik türü, okul zil sesi melodisi şeklinde nadir olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu müzik türüne çoğunlukla imam hatip gibi dini eğitimin ön planda olduğu okul türünde rastlanmaktadır.

Ülkemizde Dini müzik türünde okul zil sesi olarak karşımıza çıkan ezgiler şu şekildedir;

- Selam İmam Hatiplim (Söz- Müzik: Mehmet Emin Ay)
- Uyan Ey Gözlerim Gafletten Uyan (Söz: Sultan III. Murat, Beste: Ali Ufki)

11. İlgili Araştırmalar

Ay, Yapıcı, Kahraman, Erusta (2019) tarafından “Okullardaki Derse Giriş Çıkış Rutinlerinden Zil Uygulamalarına İlişkin Öğrenci ve Eğitimci Görüşleri” adlı araştırma 2019 yılı haziran ayında Sakarya’ da yapılan Uluslararası Eğitim Kongresinde sunulmuştur. Araştırmanın amacı; okullardaki derse giriş ve çıkış rutinlerinden biri olarak kullanılan zil uygulamasının öğrenci ve eğitimciler açısından nasıl değerlendirildiğini ortaya çıkarmak bu şekilde öğrenci ve eğitimciler için zilin nasıl bir işlevinin olduğunu, ne anlama geldiğini, bu konuda görüşlerinin hangi temeller üzerinde şekillendiğini değerlendirmek olarak belirtilmiştir. Araştırmanın yöntemi; nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz çalışması ve olgubilim çalışması olarak belirtilmiştir. Araştırmada öğrenci ve eğitimcilere “zilin gerekliliği” ile ilgili soru sorulmuştur. Verilen cevaplar sonrasında ortaya çıkan sonuçlar aşağıdaki gibidir; Öğrencilerin zil uygulamalarına ilişkin görüşleri şu şekilde olmuştur;

- 3 ilkokul, 7 ortaokul, 11 lise, 13 üniversite öğrencisi toplamda 34 öğrencinin görüşüne başvurulmuştur.
- “Zilin gerekliliği” sorusu neticesinde, öğrencilerin çoğunluğu (32) zilin gerekli olduğu görüşünde olduklarını belirtmişlerdir.
- Öğrenciler okul zilin gerekliliği konusundaki görüşlerini şu nedenlere bağlamıştır; dış denetim ihtiyacının olması (19) ve zilin düzeni sağlaması (13).

Eğitimcilerin zil uygulamalarına ilişkin görüşleri şu şekilde olmuştur;

- 6 ilkokul, 3 ortaokul, 11 lise, 6 üniversite eğitimcisi toplamda 26 eğitimcinin görüşüne başvurulmuştur.
- Eğitimciler okul zilin gerekliliği konusundaki görüşlerini şu nedenlere bağlamıştır; dış denetim ihtiyacının olması (13) ve zilin düzeni sağlaması (13).
- “Zilin gerekliliği” sorusu neticesinde, eğitimcilerin çoğunluğu (26) zilin gerekli olduğu görüşünde olduklarını belirtmişlerdir.

Taş (2010), “Yenilikçi Bir Eğitim Anlayışı: Zilsiz Okul” adlı Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi’nde yayınlanan

makalesinde, bu araştırmanın amacını; sorumluluk sahibi, özgüvenleri gelişmiş, otokontrol ve özdisiplinleri yüksek bireyler yetiştirmeyi hedefleyerek zil uygulamasını kaldıran okullarda uygulama ile istenilen hedefe ulaşp ulaşılmadığı, uygulamanın katkıları ve eksikliklerini belirlemek olarak belirtmiştir. Araştırmada, nitel araştırma tekniklerinden bireysel ve odak grup görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; zilsiz eğitim uygulamasıyla, okul bahçesinde ve lavabolarda saatin olmaması, okuldaki saatlerin merkezi ve uyumlu olmaması, ders sürelerinde esnekliğin olmaması gibi eksikliklerin olduğu belirlenmiştir.

Lewin, Solomon (2013)' un "Silencing the School Bell? : Reflecting on One School's Transformational Journey" adlı makalesinde işçi sınıfının yaşamını sürdürdüğü ve sosyoekonomik olarak alt seviyelerde olan bir bölgedeki okulda yapılan geniş çaplı değişiklikler deneyimlenmiştir. Bu değişiklikler arasında öğrencilerin kendi öz denetimlerini arttırabilmeleri için ders sürelerinde esneklik sağlamak ve haliyle zil sesinin susturulması bulunmaktadır. Makalenin sonuç kısmında yazarlar yapılan değişikliklerin olumlu tarafları olsa da öğrencilerin normal eğitimde (zil sesi uygulaması durumunda) birbirleriyle rekabet sonucu daha fazla başarı odaklı olduklarını belirtmişlerdir.

BÖLÜM 3

3.YÖNTEM

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın modeli; nicel araştırma yöntemlerinden olan tarama modelidir. Büyüköztürk(2015: 14) tarama araştırmasını; belirli bir grubun önceden belirlenen özelliklerini belirlemek amacıyla yapılan ve en çok anket tekniği kullanılarak veri toplanan model olarak tanımlamıştır. Bu nedenle bu çalışmada da veri toplama aracı olarak anket tekniği uygulanmıştır.

Çalışmanın esas yöntemi nicel olsa da anket içerisinde yer alan kısa cevaplı açık uçlu soru, çalışmaya nitel bir özellikte katmaktadır. Bu açık uçlu sorunun yanıtları içerik analizi yöntemi ile yorumlanmıştır. Bu yönü ile çalışmanın karma yöntem dahilinde olduğu düşünülmektedir.

3.2.Evren ve Örneklem

- Araştırmanın evrenini; Türkiye’de MEB’e bağlı ilköğretim ikinci kademe(ortaokul) ve ortaöğretim(lise) okulları oluşturmaktadır.
- Araştırmanın örneklemini, Gaziantep ilinin Şahinbey, Şehitkâmil, Nizip, Araban, Yavuzeli, Oğuzeli, Nurdağı ilçelerinde bulunan MEB’e bağlı ilköğretim ikinci kademe(ortaokul) ve ortaöğretim(lise)’ de bulunan okullar arasından ulaşılabilen 50 okul oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anket araştırmacı tarafından hazırlanmış olup maddeler yaygın olarak kullanılan okul zil seslerini ve bunların seçimini etkileyen faktörleri belirlemeye yönelik olarak hazırlanmıştır. Hazırlanan anketin başlangıç kısmında okul isminin kısa yanıt metniyle cevaplanması istenen soru vardır. Devamında altı maddelik demografik bilgileri içeren soru bulunmakta olup onun devamında ise okul zil sesleriyle ilgili on madde likert tipi soru ile kısa yanıtı açık uçlu, çoktan seçmeli ve seçenekli yedi sorudan oluşan bir bölüm daha mevcuttur. Dört bölüm olarak hazırlanan ankette toplamda 24 soru bulunmaktadır.

Güvenirlilik analizi, veri ölçümü yapılan tüm araştırmalar ve çalışmalar için kullanılması gereken bir analiz türüdür. Güvenirlilik bir test ya da ankette yer alan soru maddelerinin birbirleri ile olan tutarlılığını ve kullanılan ölçeğin araştırılan problemi ne derece yansıttığını belirtmesi açısından ziyadesiyle önemlidir (Kalaycı, 2009:403). Güvenirlilik analizlerinde en fazla tercih edilen model Cronbach α katsayısıdır. 0 ile 1 arasında değer alan bu katsayının yorumlanmasını Kalaycı (2009: 405) şu şekilde belirtmiştir;

- $0,00 \leq \alpha < 0,40$: ölçek güvenilir değildir,
- $0,40 \leq \alpha < 0,60$: ölçeğin güvenirliliği düşüktür,
- $0,60 \leq \alpha < 0,80$: ölçek oldukça güvenilirdir,
- $0,80 \leq \alpha < 1,00$: ölçek yüksek derecede güvenilirdir.

Ankette bulunan 22 sorudan 6'sı kişisel bilgilerden, 1'i birden fazla seçenek içeren sorudan ve 4 tanesi açık uçlu sorulardan oluştuğu için güvenirlilik analizine dâhil edilmemiş ve geriye kalan 16 maddenin güvenirlilik katsayısı SPSS programı kullanılarak, "Cronbach Alpha" yöntemi ile hesaplanmıştır. Ölçeğin güvenirlilik analizinde Cronbach Alpha değeri 0,631 olduğu bulunmuştur. Bu değer, kullanılan ölçme aracının oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

Tablo 3: Güvenilirlik Analizi

Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
,631	16

3.4.Verilerin Analizi

Bu bölümde; anket yolu ile elde edilen verilerin değerlendirilmesinde izlenen yol ve kullanılan yöntemler açıklanmaktadır.

İlgili literatür taraması yapıldıktan sonra elde edilen bilgiler doğrultusunda ölçme aracı niteliğinde bir anket oluşturulmuştur. Hazırlanan anketler Gaziantep ili Şahinbey, Şehitkâmil, Nizip, Araban, Yavuzeli, Oğuzeli, Nurdağı ilçelerinde bulunan MEB'e bağlı ilköğretim ikinci kademe (ortaokul) ve ortaöğretim(lise) okullarından ulaşılabilen 50 okulun müzik öğretmeni veya idarecilerine gönderilmiştir. Anketlerden elde edilen veriler analiz edilmiş, tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

Ayrıca anketten elde edilen verilerden olan okul zil sesi melodileri Finale programı ile yazılmış ve daha sonra yapısal analizi yapılmıştır.

BÖLÜM 4

4.BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde; çalışma boyunca toplanan verilerin analiz edilmesi ile ulaşılan bulgular ve bu bulguların yorumları yer almaktadır.

4.1.Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemi, “Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin türü, karar sesi, tonu, tonal-modal yapısı, ölçü sayısı, toplam ölçü sayısı, metronom hızı, ses aralığı, süresi gibi değişkenler açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir. Bu alt probleme yönelik cevaplar anket yolu ile toplanarak analiz edilmiş, tablo ve grafikler halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

4.1.1. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “türü” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?

Yapılan anket sonucunda okulların tercih ettikleri zil seslerine yönelik elde edilen verilerin analizi ile elde edilen bilgiler tablo 4’te yer almaktadır.

Tablo 4: Okulların Aynı/Farklı Zil Sesi Kullanma Durumları ve Zil Sesi olarak Tercih Edilen Melodiler

OKUL ADI	TERCİH EDİLEN ZİL SESLERİNİN İSİMLERİ		
	Öğrenci giriş zili	Teneffüs zili	Öğretmen giriş zili
Adil Teymur İmam Hatip Ortaokulu	-	-	-

Akkent Anadolu Lisesi	Dombra	Dombra	On İki Dev Adam
Akşemseddin Anadolu Lisesi	10. Yıl Marşı	Autumn (Vivaldi)	Dombra
Alahacı Ortaokulu	Kâtibim	Aşkımlı Baksana Bana	Mavi Boncuk Film Müziği
Ali Tutkun İlkokulu	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz
Aliye Ömer Battal Ortaokulu	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz
Arıl Şehit Mehmet Emre Özer Ortaokulu	-	-	Gençlik Marşı
Binbaşı Dünder TAŞER Mesleki Tek. Anadolu Lisesi	Süt Kardeşler Film Müziği	-	Süt Kardeşler Film Müziği
Bostancık Anadolu Lisesi	Hababam Sınıfı Film Müziği	Hababam Sınıfı Film Müziği	Hababam Sınıfı Film Müziği
Cumhuriyet Anadolu Lisesi	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz
Dumlupınar Anadolu Lisesi	Türk Marşı	Dombra	Memleketim
Emine Konukoğlu Anadolu Lisesi	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz
Gevence Ortaokulu	Carmen Overture	Arkadaşım Eşek	Seksenler Dizisi
Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	Dizi Müziği	Dizi Müziği	Aynı
Gülşen Batar Anadolu Lisesi	-	A*	Çay Elinden Öteye
Güneykent Anadolu Lisesi	Bilmiyorum	Hababam Sınıfı Film Müziği	Bilmiyorum
Hacı Fehime Güleç Ortaokulu	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz
Hasan Ali Yücel Anadolu Lisesi	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz

Hasan Süzer Anadolu Lisesi	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz	Öğretmen Marşı
Araban İmam Hatip Ortaokulu	Selam İmam Hatiplim	İlahi	İlahi
İMKB Anadolu Lisesi	Bilmiyor	Bilmiyor	Bilmiyor
Kanuni Sultan Süleyman Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz
Kılıçarslan Ortaokulu	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz
Kuzuyatağı Ortaokulu	Gülnehal	Gülnehal	23 Nisan Kutlu Olsun Şarkısı
Arif Nihat Asya Anadolu Lisesi	Hababam Sınıfı Film Müziği	Hababam Sınıfı Film Müziği	Hababam Sınıfı Film Müziği
Mareşal Fevzi Çakmak Ortaokulu	Hayat Bayram Olsa	Gelecek Biziz	Dombra
Mavikent Anadolu Lisesi	Für Elise	Für Elise	Für Elise
Mehlika Alevli Ortaokulu	Spring (Vivaldi)	Anlıyorsun Değil Mi?	Spring (Vivaldi)
Mehmet Akif İnan Ortaokulu	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz
Mehmet Rüştü Uzel Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	-	Bilmiyorum	Bilmiyorum
Mimar Sinan Anadolu Lisesi	Mozart A Little Night Music	Mozart A Little Night Music	Gençlik Marşı
Nezihe Osman Atay Ortaokulu	-	Klasik Müzik	Klasik Müzik
Nurdağı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	-	Hayır	Hayır
Nurel Enver Taner Ortaokulu	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz

Ocaklar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Hababam Sınıfı	Hababam Sınıfı	Hababam Sınıfı
Oğuzeli Anadolu Lisesi	-	Türk Marşı	Klasik Müzik
Ömer Asım Aksoy Ortaokulu	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz	10. Yıl Marşı
Şehit Taner Cinpolat Ortaokulu	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz
Serpil Oktay Kara Ortaokul	Çanakkale Türküsü	Hababam Sınıfı	İzmir Marşı
Özel Nizip Artı Fen ve Anadolu Lisesi	Hazır Zil Programından	Hazır Zil Programıyla Seçildi	Hazır Zil Programından
Sarıt Ortaokulu	-	-	-
Şehit Şahin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Hayat Bayram Olsa	Hayat Bayram Olsa	Gülpenbe
Şahinbey Anadolu Lisesi	-	Dizi- Film Müziği	Dizi- Film Müziği
Şehit Ali Polat Anadolu Lisesi	Türk Marşı	Türk Marşı	Türk Marşı
Tobb Fen Lisesi	Yok	Yok	Yok
Tobb İmam Hatip Lisesi	Gelecek Biziz	Ölürüm Türkiye'm	Gelecek Biziz
Ülğan Konukoğlu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Klasik Müzik	Hababam Sınıfı	Çayır Çimen Geze Geze
Yavuzeli Şehit Ali Çiftçi Çok Programlı Anadolu Lisesi	Sevdan Olmasa	Sevdan Olmasa	Anlıyorsun Değil Mi?
Yukarı Karavaiz Ortaokulu	Türk Marşı	Harmandalı Zeybeği	Aşkın Kanunu
Yukarı Beylerbeyi Ortaokulu	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz	Gelecek Biziz

*Yanıt katılımcının ankette belirttiği şekli ile değiştirilmeden tabloya aktarılmıştır.

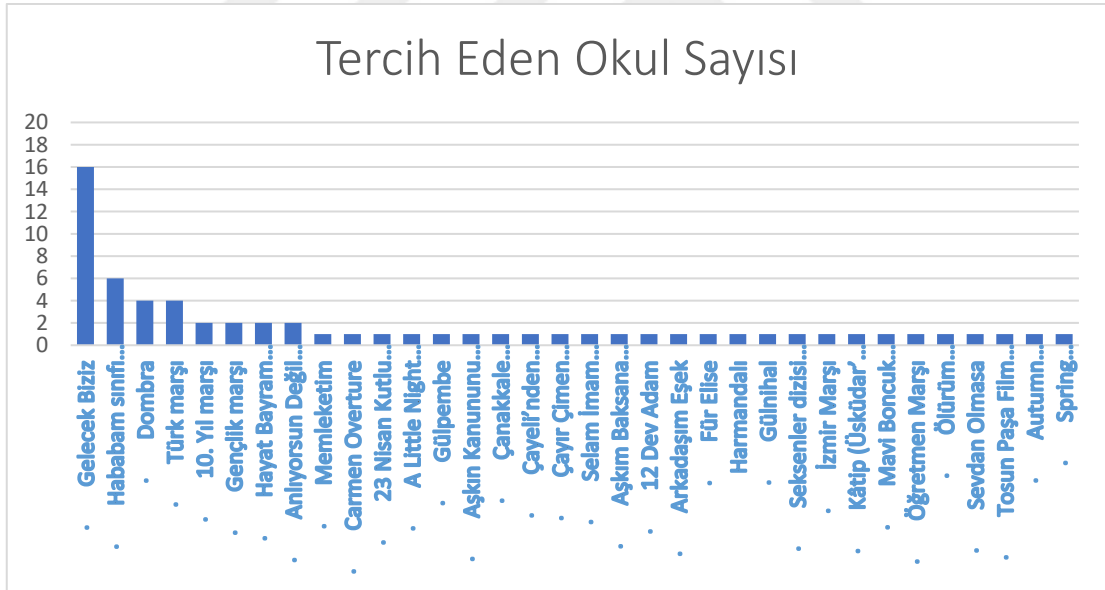
Veriler incelendiğinde katılımcıların belirttikleri bilgiler doğrultusunda okulların zil sesi olarak tercih ettikleri toplam 34 farklı melodinin olduğu görülmüştür. Bu şarkıların bazıları tek bir okulda kullanılırken, bazılarının ise birden fazla okulda kullanıldığı dikkat çekmektedir. Melodilerin kaç okul tarafından tercih edildiğine dair veriler grafik 1’de gösterilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından ilkokullar için hazırlatılan ‘Gelecek Biziz’ isimli okul zil sesini çalışma grubunda yer alan 1 ilkokul, 9 ortaokul ve 6 lise olmak üzere toplam 16 okul tercih etmiştir. Çalışma grubumuzdaki okullar tarafından okul zili olarak tercih edilen melodiler şu şekilde listelenebilir;

- Harman Dalı
- Hababam sınıfı film müziği
- Arkadaşım eşek
- Türk marşı
- Öğretmen marşı
- Gençlik marşı
- Seksenler dizisi jenerik müziği
- Gülpembe
- Memleketim
- Carmen Overture
- 23 Nisan Kutlu Olsun
- A Little Night Music
- Anlıyorsun Değil mi?
- Aşkım Kanununu Yazsam Yeniden
- Çanakkale Türküsü
- Çayeli’nden Öteye
- Çayır Çimen Geze Geze
- Selam İmam Hatiplim
- Aşkım Baksana Bana
- 12 Dev Adam
- Dombra
- Für Elise

- Gelecek Biziz
- Gülnihal
- Hayat Bayram Olsa
- İzmir Marşı
- Kâtip (Üsküdar' a Gider İken)
- Mavi Boncuk Film Müziği
- Onuncu Yıl Marşı
- Ölürüm Türkiye'm
- Sevdan Olmasa
- Süt Kardeşler Film Müziği
- Autumn (Sonbahar)- Vivaldi
- Spring (İlkbahar)- Vivaldi

Grafik 1: Melodilerin Okullarca Tercih Edilme Durumları

4.1.2. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “karar sesi” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?

Yapılan anket sonucunda okulların tercih ettikleri zil seslerinin karar seslerini belirlemeye yönelik elde edilen verilerin analizi ile elde edilen bilgiler Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5: Örnekleme grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin karar seslerine göre dağılımı

MELODİLER	KARAR SESİ
Harman Dalı	La karar
Hababam Sınıfı Film Müziği	Mi karar
Arkadaşım Eşek	Mi karar
Türk Marşı	La karar
Öğretmen Marşı	Sol karar
Gençlik Marşı	Fa karar
Seksenler Dizisi Jenerik Müziği	La karar
Gülpeembe	Mi karar
Memleketim	Mi karar
Carmen Overture	La karar
23 Nisan Kutlu Olsun	Sol karar
A Little Night Music	Sol karar
Anlıyorsun Değil mi?	La karar
Aşkın Kanununu Yazsam Yeniden	La karar
Çanakkale Türküsü	La karar
Çayeli'nden Öteye	La karar
Çayır Çimen Geze Geze	La karar
Dombra	La karar
Für Elise	La karar
Gelecek Biziz	Do karar
Gülnihal	Sol karar
Hayat Bayram Olsa	La karar
İzmir Marşı	Re karar
Kâtip (Üsküdar' a Gider İken)	Sol karar

Mavi Boncuk Film Müziği	Sol karar
Onuncu Yıl Marşı	Do karar
Ölürüm Türkiye'm	La karar
Sevdan Olmasa	La karar
Süt Kardeşler Film Müziği	Sol karar
Autumn (Sonbahar)- Vivaldi	Fa karar
Spring (İlkbahar)- Vivaldi	Mi karar
Aşkim Baksana Bana	Do karar
Selam İmam Hatiplim	Re karar
12 Dev Adam	Sol karar

Çalışma grubunda yer alan okulların üç türde (öğrenci giriş, öğretmen giriş ve ders çıkış) belirttikleri okul zil seslerine göre ortaya çıkan melodilerin karar sesleri belirlenmiştir. Buna göre la kararlı 14 adet melodi, sol kararlı 8 adet melodi, mi kararlı 5 adet melodi, do kararlı 3 adet melodi, fa kararlı ve re kararlı 2 adet melodi olduğu görülmektedir.

4.1.3. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “ton” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?

Veri toplama süreci sonucunda okulların tercih ettikleri zil seslerinin tonlarını belirlemeye yönelik elde edilen verilerin analizi ile elde edilen bilgiler Tablo 6'da yer almaktadır.

Tablo 6: Örnekleme grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin tonlara göre dağılımı

MELODİLER	TON
Harman Dalı	La Hicaz
Hababam Sınıfı Film Müziği	Mi Hicaz
Arkadaşım Eşek	Mi Minör
Türk Marşı	La Majör
Öğretmen Marşı	Sol Majör
Gençlik Marşı	Fa Majör
Seksenler Dizisi Jenerik Müziği	La Minör
Gülpembe	Mi Minör
Memleketim	Mi Minör
Carmen Overture	La Majör
23 Nisan Kutlu Olsun	Sol Majör
A Little Night Music	Sol Majör
Anlıyorsun Değil mi?	La Minör
Aşkın Kanununu Yazsam Yeniden	La AcemKürdi
Çanakkale Türküsü	La Uşşak
Çayeli'nden Öteye	La Hicaz
Çayır Çimen Geze Geze	La Minör
Dombra	La Minör
Für Elise	La Minör
Gelecek Biziz	Do Majör
Gülnihal	Sol Rast
Hayat Bayram Olsa	La Minör

İzmir Marşı	Re Minör
Kâtip (Üsküdar' a Gider İken)	Sol Nihavend
Mavi Boncuk Film Müziği	Sol Minör
Onuncu Yıl Marşı	Do Majör
Ölürüm Türkiye'm	La Uşşak
Sevdan Olmasa	La Minör
Süt Kardeşler Film Müziği	Sol Kürdili Hicazkâr
Autumn (Sonbahar)- Vivaldi	Fa Majör
Spring (İlkbahar)- Vivaldi	Mi Majör
Aşkım Baksana Bana	Do Minör
Selam İmam Hatiplim	Re Kürdi
12 Dev Adam	Sol Hicaz

Çalışma grubunda yer alan okulların üç türde (öğrenci giriş, öğretmen giriş ve ders çıkış) belirttikleri okul zil seslerine göre ortaya çıkan melodilerin tonları incelendiğinde, 7 adet la minör tonunda, 3er adet mi minör ve sol majör tonunda, 2şer adet la uşşak, do majör, la hicaz, fa majör ve la majör tonunda, 1er adet sol kürdilihicazkâr, sol minör, sol nihavent, sol hicaz, re minör, sol rast, mi majör, la acemkürdi, mi hicaz, do minör, re kürdi tonunda melodi olduğu görülmektedir.

4.1.4. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “müzik türü” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?

Yapılan anket sonucunda okulların tercih ettikleri zil seslerinin türlerini belirlemeye yönelik elde edilen verilerin analizi ile elde edilen bilgiler Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 7: Örnekleme grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin müzik türlerine göre dağılımı

MELODİLER	MÜZİK TÜRÜ
Harman Dalı	Türk Halk Müziği
Hababam Sınıfı Film Müziği	Dizi-Film Müzikleri
Arkadaşım Eşek	Çocuk şarkıları
Türk Marşı	Uluslararası Sanat Müziği (Klasik Müzik)
Öğretmen Marşı	Marş
Gençlik Marşı	Marş
Seksenler Dizisi Jenerik Müziği	Dizi-Film Müzikleri
Gülpeembe	Pop Müzik
Memleketim	Pop Müzik
Carmen Overture	Uluslararası Sanat Müziği (Klasik Müzik)
23 Nisan Kutlu Olsun	Çocuk Şarkısı
A Little Night Music	Uluslararası Sanat Müziği (Klasik Müzik)
Anlıyorsun Değil mi?	Pop Müzik
Aşkın Kanununu Yazsam Yeniden	Geleneksel Türk Sanat Müziği
Çanakkale Türküsü	Türk Halk Müziği
Çayeli'nden Öteye	Türk Halk Müziği
Çayır Çimen Geze Geze	Türk Halk Müziği
Dombra	Türk Halk Müziği
Für Elise	Uluslararası Sanat Müziği (Klasik Müzik)
Gelecek Biziz	Çocuk Şarkıları
Gülnihal	Geleneksel Türk Sanat Müziği
Hayat Bayram Olsa	Pop Müzik
İzmir Marşı	Marş
Kâtip (Üsküdar' a Gider İken)	Geleneksel Türk Sanat Müziği

Mavi Boncuk Film Müziği	Dizi-Film Müzikleri
Onuncu Yıl Marşı	Marş
Ölürüm Türkiye'm	Türk Halk Müziği
Sevdan Olmasa	Pop Müzik
Süt Kardeşler Film Müziği	Dizi-Film Müzikleri
Autumn (Sonbahar)- Vivaldi	Uluslararası Sanat Müziği (Klasik Müzik)
Spring (İlkbahar)- Vivaldi	Uluslararası Sanat Müziği (Klasik Müzik)
Aşkımlı Baksana Bana	Pop Müzik
Selam İmam Hatiplim	Dini Müzik
12 Dev Adam	Pop Müzik

Çalışma grubunda yer alan okulların üç türde (derse giriş, öğretmen giriş ve teneffüs) yanıtladıkları okul zil seslerine göre ortaya çıkan melodilerin müzik türleri belirlenmiştir ve dağılımı yapılmıştır. Buna göre 7 adet pop müzik türünden, 6şar adet Türk Halk Müziği ve Uluslararası Sanat Müziği (Klasik Müzik) türünden, 4er adet dizi-film müziği ve marş türünden, 3er adet çocuk şarkıları ve geleneksel Türk sanat müziği türünden, 1 adet ise dini müzik türünden melodi olduğu belirlenmiştir.

4.1.5. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “tonal-modal yapısı açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?”

Veri toplama süreci sonucunda okulların tercih ettikleri zil seslerinin tonal-modal yapısını belirlemeye yönelik verilerin analizi ile elde edilen bilgiler Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8: Örnekleme grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin tonal-modal yapısına göre dağılımı

MELODİLER	TONAL-MODAL YAPISI
Harman Dalı	Modal
Hababam Sınıfı Film Müziği	Modal
Arkadaşım Eşek	Tonal
Türk Marşı	Tonal
Öğretmen Marşı	Tonal
Gençlik Marşı	Tonal
Seksenler Dizisi Jenerik Müziği	Tonal
Gülpeşe	Tonal
Memleketim	Tonal
Carmen Overture	Tonal
23 Nisan Kutlu Olsun	Tonal
A Little Night Music	Tonal
Anlıyorsun Değil mi?	Tonal
Aşkın Kanununu Yazsam Yeniden	Modal
Çanakkale Türküsü	Modal
Çayeli'nden Öteye	Modal
Çayır Çimen Geze Geze	Tonal
Dombra	Modal
Für Elise	Tonal
Gelecek Biziz	Tonal
Gülnihal	Modal
Hayat Bayram Olsa	Tonal
İzmir Marşı	Tonal
Kâtip (Üsküdar' a Gider İken)	Modal
Mavi Boncuk Film Müziği	Modal
Onuncu Yıl Marşı	Tonal

Ölürüm Türkiye'm	Modal
Sevdan Olmasa	Tonal
Süt Kardeşler Film Müziği	Modal
Autumn (Sonbahar)- Vivaldi	Tonal
Spring (İlkbahar)- Vivaldi	Tonal
Aşkım Baksana Bana	Tonal
Selam İmam Hatiplim	Modal
12 Dev Adam	Modal

Çalışma grubunda yer alan okulların üç türde (öğrenci giriş, öğretmen giriş ve ders çıkış) yanıtladıkları okul zil seslerine göre ortaya çıkan melodilerin tonal-modal yapısı belirlenmiştir ve dağılımı yapılmıştır. Buna göre 13 adet modal 21 adet ise tonal melodi ortaya çıkmıştır. Tonal yapıdaki melodilerin modal yapıdaki melodilere göre fazlalığı dikkat çekmektedir. Tonal yapıdaki melodilerin modal yapıdaki melodilere göre daha fazla olmasının sebepleri arasında, okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin çoğunlukla pop, marş ve Uluslararası Sanat Müziği (Klasik Müzik) türlerinde olmaları ile ilişkilendirilebilir.

4.1.6. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “metronom hızı” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?

Yapılan anket sonucunda okulların tercih ettikleri zil seslerinin buldukları hız aralıklarını belirlemeye yönelik elde edilen verilerin analizi ile elde edilen bilgiler Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9:Örneklem grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin hız aralıklarına göre dağılımı

MELODİLER	HIZ ARALIĞI
Harman Dalı	80 bpm/ Andante
Hababam Sınıfı Film Müziği	200 bpm/ Prestissimo
Arkadaşım Eşek	96 bpm/ Andante
Türk Marşı	138 bpm/ Allegro
Öğretmen Marşı	120 bpm/ Moderato
Gençlik Marşı	115 bpm/ Moderato
Seksenler Dizisi Jenerik Müziği	108 bpm/ Moderato
Gülpembe	73 bpm/ Adagio
Memleketim	92 bpm/ Andante
Carmen Overture	121 bpm/ Allegro
23 Nisan Kutlu Olsun	95 bpm/ Andante
A Little Night Music	132 bpm/ Allegro
Anlıyorsun Değil mi?	101 bpm/ Andante
Aşkın Kanununu Yazsam Yeniden	112 bpm/ Moderato
Çanakkale Türküsü	104 bpm/ Andante
Çayeli'nden Öteye	109 bpm/ Moderato
Çayır Çimen Geze Geze	128 bpm/ Allegro
Dombra	100 bpm/ Andante
Für Elise	164 bpm/ Allegro
Gelecek Biziz	120 bpm/ Moderato

Gülnihal	107 bpm/ Andante
Hayat Bayram Olsa	132 bpm/ Allegro
İzmir Marşı	115 bpm/ Moderato
Kâtip (Üsküdar' a Gider İken)	97 bpm/ Andante
Mavi Boncuk Film Müziği	120 bpm/ Moderato
Onuncu Yıl Marşı	127 bpm/ Allegro
Ölürüm Türkiye'm	207 bpm/ Prestissimo
Sevdan Olmasa	99 bpm/ Andante
Süt Kardeşler Film Müziği	91 bpm/ Andante
Autumn (Sonbahar)- Vivaldi	130 bpm/ Allegro
Spring (İlkbahar)- Vivaldi	110 bpm/ Allegro
Aşkım Baksana Bana	103 bpm/ Andante
Selam İmam Hatiplim	103 bpm/ Andante
12 Dev Adam	128 bpm/ Allegro

Çalışma grubumuzda yer alan 50 okulun belirttiği okul zil sesi melodilerinden 13 adet Andante (ağıra yakın) hız terimi, 10 adet Allegro (hızlı) hız terimi, 8 adet Moderato (orta) hız terimi, 2 adet Prestissimo (çok çabuk) 1 adet de Adagio (yavaş) hız terimi bulunmaktadır. Bu durumlara göre okul zil sesi olarak seçilmiş melodilerin genellikle orta ve ortaya yakın hız terimlerinden oluştuğu görülmektedir.

4.1.7. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “ölçü sayısı” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?

Okulların tercih ettikleri zil seslerinin ölçü sayılarını belirlemeye yönelik elde edilen verilerin analizi ile elde edilen bilgiler Tablo 10'da yer almaktadır.

Tablo 10: Örneklem grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin ölçü sayılarına göre dağılımı

MELODİLER	ÖLÇÜ SAYISI
Harman Dalı	4/4
Hababam Sınıfı Film Müziği	10/8, 9/8
Arkadaşım Eşek	4/4
Türk Marşı	2/4
Öğretmen Marşı	4/4
Gençlik Marşı	4/4
Seksenler Dizisi Jenerik Müziği	4/4
Gülpembe	4/4
Memleketim	4/4
Carmen Overture	4/4
23 Nisan Kutlu Olsun	4/4
A Little Night Music	4/4
Anlıyorsun Değil mi?	2/4
Aşkın Kanununu Yazsam Yeniden	2/4
Çanakkale Türküsü	4/4
Çayeli'nden Öteye	7/8
Çayır Çimen Geze Geze	9/8
Dombra	4/4
Für Elise	3/8
Gelecek Biziz	4/4

Gülnihal	3/4
Hayat Bayram Olsa	4/4
İzmir Marşı	4/4
Kâtip (Üsküdar' a Gider İken)	2/4
Mavi Boncuk Film Müziği	4/4
Onuncu Yıl Marşı	4/4
Ölürüm Türkiye'm	5/8
Sevdan Olmasa	4/4
Süt Kardeşler Film Müziği	4/4
Autumn (Sonbahar)- Vivaldi	4/4
Spring (İlkbahar)- Vivaldi	4/4
Aşkım Baksana Bana	4/4
Selam İmam Hatiplim	6/8
12 Dev Adam	4/4

Çalışma grubunda yer alan okulların üç türde (öğrenci giriş, öğretmen giriş ve ders çıkış) yanıtladıkları okul zil seslerine göre ortaya çıkan melodilerin ölçü yapısı belirlenmiştir ve dağılımı yapılmıştır. Buna göre 23 adet dört dörtlük ölçüde, 4 adet iki dörtlük ölçüde, birer adet üç dörtlük, on sekizlik-dokuz sekizlik, dokuz sekizlik, yedi sekizlik, altı sekizlik, beş sekizlik, üç sekizlik ölçüde melodi olduğu görülmektedir.

4.1.8. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “toplam ölçü sayısı” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?

Okulların tercih ettikleri zil seslerinin, zil sesi olarak kullanılan kısmının toplam ölçü sayılarını belirlemeye yönelik elde edilen verilerin analizi ile elde edilen bilgiler Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11:Örneklem grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin toplam ölçü sayılarına göre dağılımı

MELODİLER	TOPLAM ÖLÇÜ SAYISI
Harman Dalı	3
Hababam Sınıfı Film Müziği	8
Arkadaşım Eşek	4
Türk Marşı	16
Öğretmen Marşı	8
Gençlik Marşı	9
Seksenler Dizisi Jenerik Müziği	8
Gülpembe	4
Memleketim	5
Carmen Overture	8
23 Nisan Kutlu Olsun	6
A Little Night Music	10
Anlıyorsun Değil mi?	8
Aşkın Kanununu Yazsam Yeniden	12
Çanakkale Türküsü	6
Çayeli'nden Öteye	8
Çayır Çimen Geze Geze	8
Dombra	8
Für Elise	8
Gelecek Biziz	8

Gülnihal	14
Hayat Bayram Olsa	8
İzmir Marşı	8
Kâtip (Üsküdar' a Gider İken)	8
Mavi Boncuk Film Müziği	4
Onuncu Yıl Marşı	8
Ölürüm Türkiye'm	5
Sevdan Olmasa	4
Süt Kardeşler Film Müziği	4
Autumn (Sonbahar)- Vivaldi	6
Spring (İlkbahar)- Vivaldi	6
Aşkım Baksana Bana	8
Selam İmam Hatiplim	16
12 Dev Adam	4

Çalışma grubunda yer alan melodilerin kaç ölçüsünün zil sesi olarak kullanıldığı incelenmiş ve elde edilen veriler Tablo 11'de verilmiştir. Tablo incelendiğinde en az 3 ölçü en fazla 16 ölçü kullanıldığı görülmektedir.

4.1.9. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “ses aralığı” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?

Okulların tercih ettikleri zil seslerinin buldukları ses aralıklarını belirlemeye yönelik elde edilen verilerin analizi ile elde edilen bilgiler Tablo 12'de yer almaktadır.

Tablo 12:Örnekleme grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin ses aralıklarına göre dağılımı

MELODİLER	SES ARALIĞI
Harman Dalı	10(sol-si)
Hababam Sınıfı Film Müziği	9(sol-la)
Arkadaşım Eşek	6(mi-do)
Türk Marşı	11(sol-do)
Öğretmen Marşı	8(re-re)
Gençlik Marşı	11(do-fa)
Seksenler Dizisi Jenerik Müziği	8(la-la)
Gülpeembe	4(mi-la)
Memleketim	9(si-do)
Carmen Overture	11(do-fa)
23 Nisan Kutlu Olsun	6(sol-mi)
A Little Night Music	8(re-re)
Anlıyorsun Değil mi?	7(re-do)
Aşkın Kanununu Yazsam Yeniden	8(re-re)
Çanakkale Türküsü	6(sol-mi)
Çayeli'nden Öteye	8(sol-sol)
Çayır Çimen Geze Geze	5(la-mi)
Dombra	6(la-fa)
Für Elise	10(do-mi)
Gelecek Biziz	5(sol-do)

Gülnihal	9(re-mi)
Hayat Bayram Olsa	-5(sol#-re)
İzmir Marşı	-9(do#-re)
Kâtip (Üsküdar' a Gider İken)	-7(fa#-mi)
Mavi Boncuk Film Müziği	8(re-re)
Onuncu Yıl Marşı	9(sol-la)
Ölürüm Türkiye'm	8(sol-sol)
Sevdan Olmasa	8(mi-mi)
Süt Kardeşler Film Müziği	8(sol-sol)
Autumn (Sonbahar)- Vivaldi	10(sol-si)
Spring (İlkbahar)- Vivaldi	8(si-si)
Aşkım Baksana Bana	-6(sol-mi ^b)
Selam İmam Hatiplim	7(re-do)
12 Dev Adam	6(fa-re)

Çalışma grubunda yer alan melodilerin zil sesi olarak kullanılan kısmının hangi ses aralığında yer aldığı ile ilgili bilgiler incelendiğinde; en az ses aralığına sahip melodinin 4 ses(mi-la) aralığı ile “Gülpembe” olduğu, en geniş ses aralığının ise 11 ses aralığı ile “Türk Marşı”, “Gençlik Marşı” ve “Carmen-Overture” melodilerinde olduğu görülmektedir. Ayrıca verilen melodilerde ortalama olarak 7-9 ses aralığının kullanıldığı söylenebilir.

4.1.10. Okul zil sesi olarak kullanılan melodilerin “süresi” açısından dağılımı ve özellikleri nasıldır?

Okulların tercih ettikleri zil seslerinin, zil sesi olarak kullanılan kısmının sürelerini belirlemeye yönelik elde edilen verilerin analizi ile elde edilen bilgiler Tablo 13’de yer almaktadır.

Tablo 13:Örnekleme grubunu oluşturan okul zil sesi melodilerinin süreye göre dağılımı

MELODİLER	SÜRESİ
Harman Dalı	13 saniye
Hababam Sınıfı Film Müziği	17 saniye
Arkadaşım Eşek	10 saniye
Türk Marşı	13 saniye
Öğretmen Marşı	14 saniye
Gençlik Marşı	16 saniye
Seksenler Dizisi Jenerik Müziği	17 saniye
Gülpembe	11 saniye
Memleketim	10 saniye
Carmen Overture	8 saniye
23 Nisan Kutlu Olsun	11 saniye
A Little Night Music	18 saniye
Anlıyorsun Değil mi?	9 saniye
Aşkın Kanununu Yazsam Yeniden	12 saniye
Çanakkale Türküsü	14 saniye
Çayeli’nden Öteye	14 saniye

Çayır Çimen Geze Geze	13 saniye
Dombra	18 saniye
Für Elise	9 saniye
Gelecek Biziz	18 saniye
Gülnihal	17 saniye
Hayat Bayram Olsa	14 saniye
İzmir Marşı	16 saniye
Kâtip (Üsküdar' a Gider İken)	11 saniye
Mavi Boncuk Film Müziği	8 saniye
Onuncu Yıl Marşı	14 saniye
Ölürüm Türkiye'm	7 saniye
Sevdan Olmasa	9 saniye
Süt Kardeşler Film Müziği	12 saniye
Autumn (Sonbahar)- Vivaldi	10 saniye
Spring (İlkbahar)- Vivaldi	14 saniye
Aşkım Baksana Bana	10 saniye
Selam İmam Hatiplim	15 saniye
12 Dev Adam	8 saniye

Örnekleme grubu oluşturan okul zil sesi melodilerinin zil sesinin türüne göre (öğrenci girişi, öğretmen girişi, ders çıkışı) okul zili olarak kullanılan kısmının süre olarak değerlendirilmesi sonucunda melodilerin ortalama olarak 12-13 saniye aralığında bulunduğu; en kısa süreli melodinin 8 saniyelik süre ile “Carmen overture”, “Mavi Boncuk film müziği” ve “12 Dev Adam” olduğu, en uzun süreli melodinin ise

18 saniye ile “A Little Night Music”, “Dombra” ve “Gelecek Biziz” olduğu görülmektedir.

4.2.Araştırmanın ikinci Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemi, “Okullarda zil sesi olarak kullanılan melodilerin tercih edilme sebepleri, bu melodileri belirleyen kişilerin kim veya kimler olduğu, zil sesi seçimi konusundaki katılımcı görüşleri nelerdir?” şeklinde belirlenmiştir. Bu alt probleme yönelik cevaplar anket yolu ile toplanarak analiz edilmiş, tablo ve grafikler halinde sunularak yorumlanmıştır.

Yapılan ankete katılan okulların bulunduğu ilçe ve tür/kademe bilgileri tablo 14’de yer almaktadır. İlerleyen sayfalarda öncelikle katılımcıların demografik bilgilerine, daha sonra da ankette yer alan okul zilleri ile ilgili sorulara vermiş oldukları yanıtlara ilişkin tablo, grafik ve yorumlara yer verilmiştir.

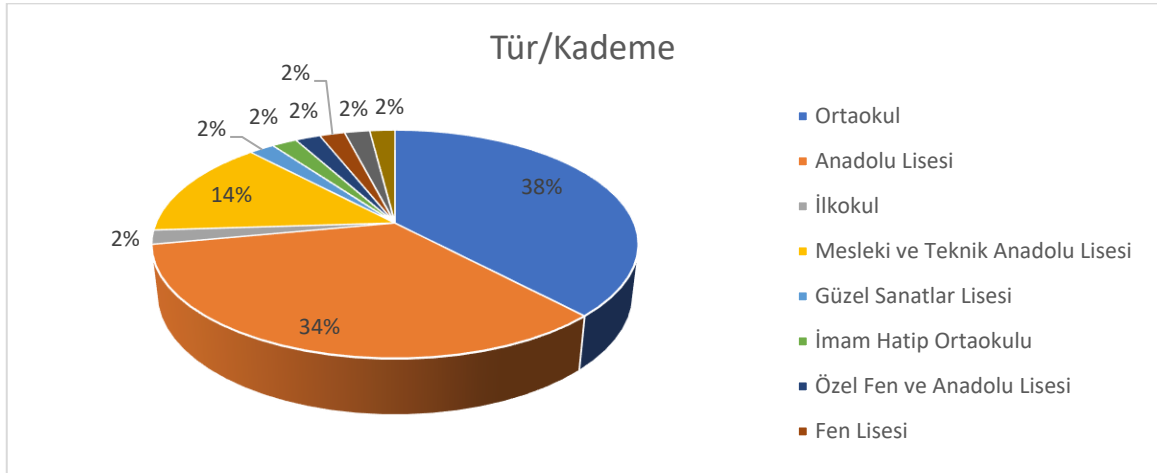
Tablo 14: Katılımcı Okul İsimleri, Buldukları İlçe ve Okul Tür/Kademe Bilgileri

Okul Adı	Bulduğu İlçe	Türü/Kademesi
Adil Teymur İmam Hatip Ortaokulu	Şahinbey	Ortaokul
Akkent Anadolu Lisesi	Şahinbey	Anadolu Lisesi
Akşemseddin Anadolu lisesi	Şahinbey	Anadolu Lisesi
Alahacı Ortaokulu	Nizip	Ortaokul
Ali Tutkun İlkokulu	Şehitkamil	İlkokulu
Aliye Ömer Battal Ortaokulu	Şahinbey	Ortaokul
Arıl Şehit Mehmet Emre Özer Ortaokulu	Şehitkamil	Ortaokul
Binbaşı Dündar TAŞER Mesl. Tek. And. Lisesi	Şahinbey	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Bostancık Anadolu Lisesi	Şahinbey	Anadolu Lisesi
Cumhuriyet Anadolu lisesi	Şahinbey	Anadolu Lisesi
Dumlupınar Anadolu Lisesi	Şahinbey	Anadolu Lisesi
Emine Konukoğlu Anadolu Lisesi	Şahinbey	Anadolu Lisesi
Gevence Ortaokulu	Nizip	Ortaokul
Gaziantep Ticaret Odası Güzel Sanatlar Lisesi	Şahinbey	Güzel Sanatlar Lisesi
Gülşen Batar Anadolu Lisesi	Şahinbey	Anadolu Lisesi
Güneykent Anadolu lisesi	Şahinbey	Anadolu Lisesi
Hacı Fehime Güleç Ortaokulu	Şahinbey	Ortaokul
Hasan Ali Yücel Anadolu Lisesi	Şehitkamil	Anadolu Lisesi
Hasan Süzer Anadolu lisesi	Şehitkamil	Anadolu Lisesi
Araban İmam Hatip Ortaokulu	Araban	İmam Hatip Ortaokulu
İMKB Anadolu Lisesi	Şahinbey	Anadolu Lisesi
Kanuni Sultan Süleyman Mesleki Teknik Anadolu Lisesi	Şehitkamil	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

Kılıçarslan Ortaokulu	Şehitkamil	Ortaokul
Kuzuyatağı Ortaokulu	Yavuzeli	Ortaokul
Arif Nihat Asya Anadolu Lisesi	Şehitkamil	Anadolu Lisesi
Mareşal Fevzi Çakmak Ortaokulu	Şahinbey	Ortaokul
Mavikent Anadolu Lisesi	Şahinbey	Anadolu Lisesi
Mehlika Aevli Ortaokulu	Şahinbey	Ortaokul
Mehmet Akif İnan Ortaokulu	Şahinbey	Ortaokul
Mehmet Rüştü Uzel Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Şahinbey	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Mimar Sinan Anadolu Lisesi	Şahinbey	Anadolu Lisesi
Nezihe Osman Atay Ortaokulu	Şehitkamil	Ortaokul
Nurdağı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Nurdağı	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Nurel Enver Taner Ortaokulu	Şahinbey	Ortaokul
Ocaklar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Şahinbey	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Oğuzeli Anadolu Lisesi	Oğuzeli	Anadolu Lisesi
Ömer Asım Aksoy Ortaokulu	Şehitkamil	Ortaokul
Şehit Taner Cinpolat Ortaokulu	Şahinbey	Ortaokul
Serpil Oktay Kara Ortaokul	Şahinbey	Ortaokul
Özel Nizip Artı Fen ve Anadolu Lisesi	Nizip	Özel Fen ve Anadolu Lisesi
Sarıt ortaokulu	Şahinbey	Ortaokul
Şehit Şahin Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Şahinbey	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Şahinbey Anadolu Lisesi	Şahinbey	Anadolu Lisesi
Şehit Ali Polat Anadolu Lisesi	Şehitkamil	Anadolu Lisesi
Tobb Fen Lisesi	Şahinbey	Fen Lisesi
Tobb İmam Hatip Lisesi	Şahinbey	İmam Hatip Lisesi
Ülğan Konukoğlu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Şahinbey	Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Yavuzeli Şehit Ali Çiftçi Çok Programlı Anadolu Lisesi	Yavuzeli	Çok Programlı Anadolu Lisesi
Yukarı Karavaiz Ortaokulu	Araban	Ortaokul
Yukarı Beylerbeyi Ortaokulu	Şehitkamil	Ortaokul

Tablo14 ve Grafik 2’de yer alan bilgiler doğrultusunda katılımcı okulların tür/kademe bilgileri incelendiğinde; katılımcıların %38’inin Ortaokul, %34’ünün Anadolu Lisesi, %14’ünün Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi olduğu; diğer okulların ise %2’şerlik yüzdelerle İlkokul, Güzel Sanatlar Lisesi, İmam Hatip Ortaokulu, Özel Fen/Anadolu Lisesi ve Fen lisesi olduğu görülmektedir.

Grafik 2: Çalışmaya Katılan Okulların Tür/Kademelere Göre Dağılımı

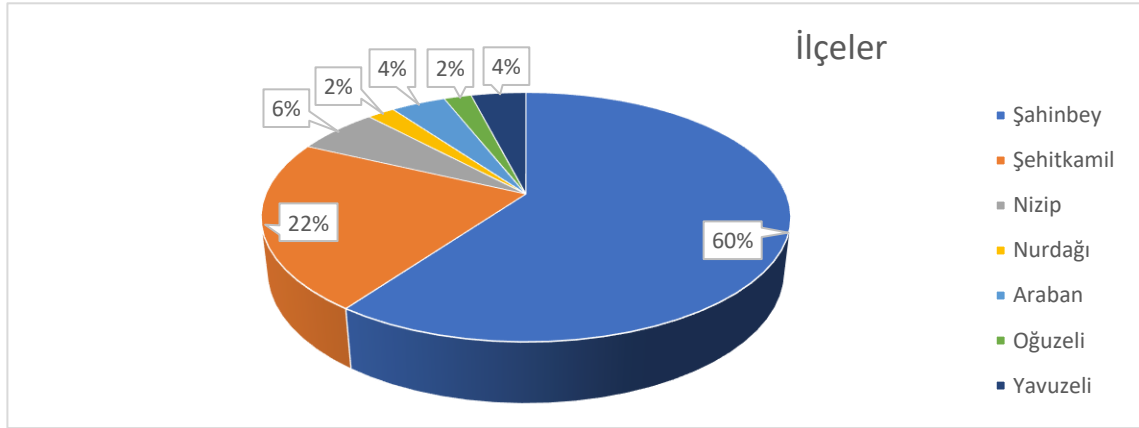

Tablo 15: Katılımcıların Görev Yaptıkları İlçeleri Gösteren Yüzde-Frekans Tablosu

HİZMET BÖLGESİ	Frekans	Yüzde (%)
Şahinbey	30	60,0
Şehitkamil	11	22,0
Nizip	3	6,0
Nurdağı	1	2,0
Araban	2	4,0
Oğuzeli	1	2,0
Yavuzeli	2	4,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcıların görev yaptıkları okulların bulunduğu ilçelerin dağılımı Grafik 3'te, yüzde-frekans bilgileri Tablo 15'te verilmiştir. Veriler incelendiğinde katılımcı okulların büyük çoğunluğunun katılımcıların %60'ını oluşturan Şahinbey ilçesinde yer aldığı, en az katılımın ise katılımcıların %2'sini oluşturan Nurdağı ve yine %2'sini oluşturan Oğuzeli ilçeleri oluşturmaktadır. Diğer ilçeler incelendiğinde; katılımcı okulların %22'sini Şehitkamil, %4'ünü Yavuzeli, %6'sını Nizip, %4'ünü ise Araban ilçesindeki okulların oluşturduğu görülmektedir.

Grafik 3: Katılımcıların Görev Yaptıkları İlçelere Göre Dağılımları

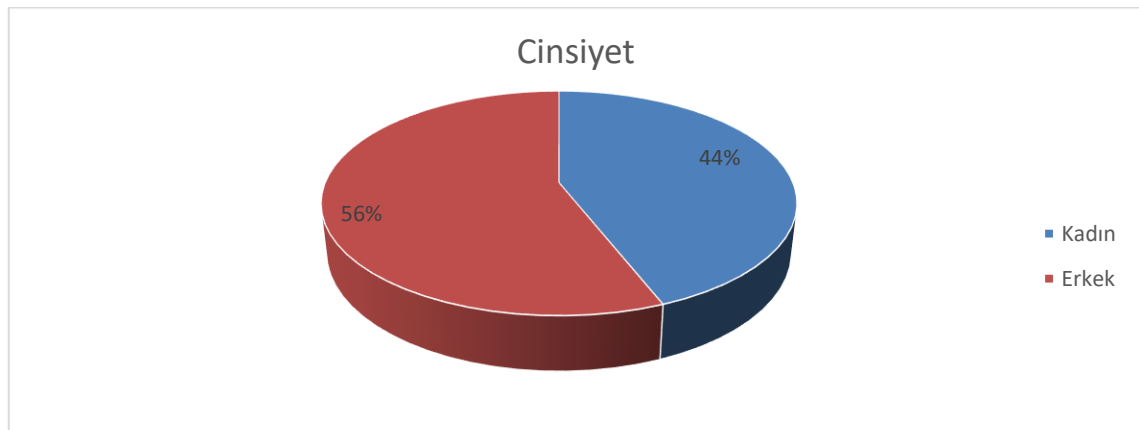

Tablo 16: Katılımcıların Cinsiyet Değişkenini Gösteren Frekans-Yüzde Tablosu

CİNSİYET	Frekans	Yüzde (%)
Kadın	22	44
Erkek	28	56
TOPLAM	50	100,0

Katılımcı grubun cinsiyet dağılımı incelendiğinde; katılımcıların %44'ünün kadın, %56'sının ise erkek olduğu görülmektedir. Toplam katılımcı sayısı 50'dir.

Grafik 4: Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Dağılımı

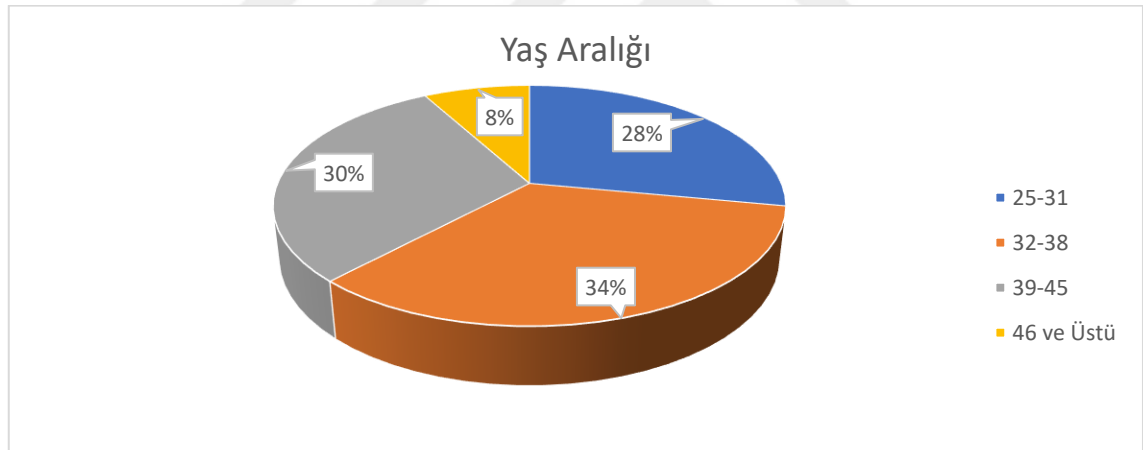

Tablo 17: Katılımcıların Yaş Aralıklarını Gösteren Frekans-Yüzde Tablosu

YAŞ ARALIĞI	Frekans	Yüzde (%)
25-31	14	28,0
32-38	17	34,0
39-45	15	30,0
46 ve Üstü	4	8,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcıların yaş aralıklarına dair veriler Tablo 17’de ve Grafik 5’te verilmiştir. Bu verilere göre katılımcıların %28’inin 25-31 yaş aralığında, %34’ünün 32-38 yaş aralığında, %30’unun 39-45 yaş aralığında ve %8’inin 46 ve üstü yaş grubunda bulunduğu görülmektedir. Buna göre katılımcıların çoğunluğunu 32-38 yaş grubunun oluşturduğu söylenebilir.

Grafik 5: Katılımcıların Yaş Değişkenine Göre Dağılımı

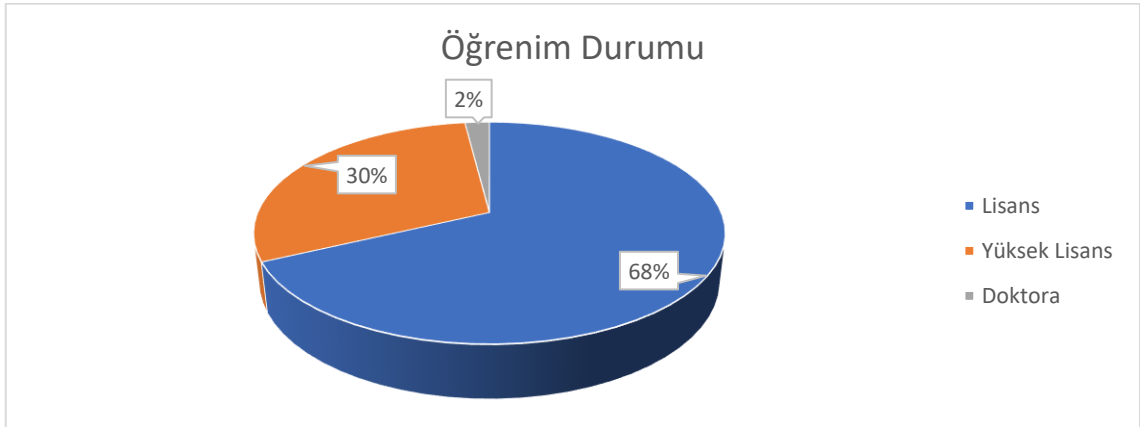

Tablo 18: Katılımcıların Öğrenim Durumlarına ait Frekans-Yüzde Tablosu

ÖĞRENİM DURUMU	Frekans	Yüzde (%)
Lisans	34	68,0
Yüksek Lisans	15	30,0
Doktora	1	2,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcıların mezun oldukları öğrenim kademesine ilişkin veriler Tablo 18 ve Grafik 6’da verilmiştir. Bu bilgilere göre; katılımcıların %68’i lisans, %30’u yüksek lisans, %2’si ise doktora mezundur. Katılımcıların büyük çoğunluğunu lisans mezunlarının oluşturduğu görülmektedir.

Grafik 6: Katılımcıların Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

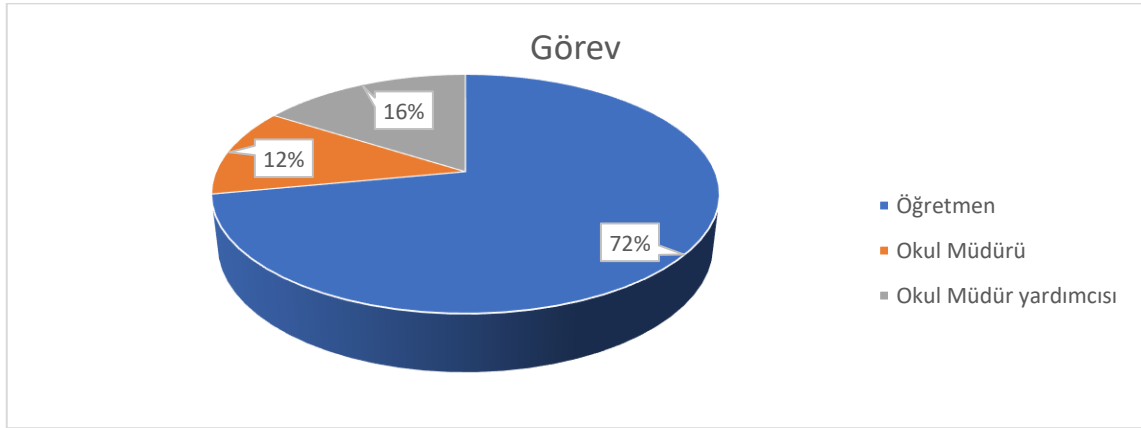

Tablo 19: Katılımcıların Kurumdaki Görevlerini Gösteren Yüzde-Frekans Tablosu

GÖREV	Frekans	Yüzde (%)
Öğretmen	36	72,0
Okul Müdürü	6	12,0
Okul Müdür Yardımcısı	8	16,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcıların kadrolarının bulunduğu kurumda hangi görevde bulduklarına dair bilgiler Tablo 19 ve Grafik 7’de verilmiştir. Bu veriler doğrultusunda katılımcıların %72’sinin öğretmen, %12’sinin okul müdürü, %16’sının ise okul müdür yardımcısı olarak görev yaptıkları görülmektedir.

Grafik 7: Katılımcıların Kurumdaki Görevlerine Göre Dağılımları

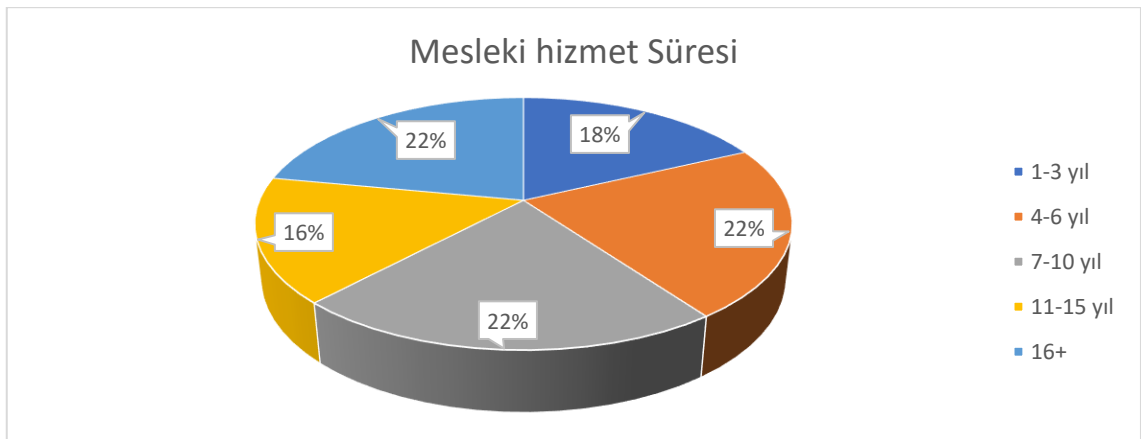

Tablo 20: Katılımcıların Mesleki Hizmet Sürelerine Ait Yüzde-Frekans Tablosu

HİZMET SÜRESİ	Frekans	Yüzde (%)
1-3	9	18,0
4-6	11	22,0
7-10	11	22,0
11-15	8	16,0
16+	11	22,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcıların mesleki hizmet süreleri Tablo 20 ve Grafik 8'de yer alan veriler doğrultusunda incelendiğinde; katılımcıların %18'inin 1-3 yıl, %22'sinin 4-6 yıl, %22'sinin 7-10 yıl, %16'sının 11-15 yıl, 22'sinin ise 16 yıldan daha uzun süre hizmet süresine sahip olduğu görülmektedir.

Grafik 8: Katılımcıların Mesleki Hizmet Sürelerine Göre Dağılımları

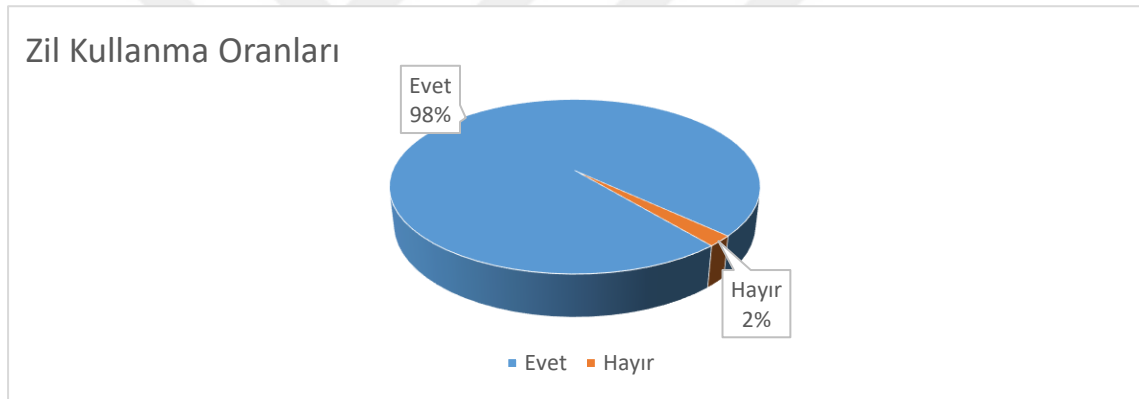

Tablo 21: Katılımcı Okulların Zil Sesi Kullanımına Ait Yüzde-Frekans Tablosu

Okulunuzda zil sesi kullanılıyor mu?	Frekans	Yüzde (%)
Evet	49	98,0
Hayır	1	2,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcıların “Okulunuzda zil sesi kullanılıyor mu?” sorusunda verdikleri yanıtlar doğrultusunda ortaya çıkar veriler Tablo 21 ve Grafik 9’da verilmiştir. Buna göre okulların %98’inde zil sesi kullanıldığı, %2’sinde ise zil sesi kullanılmadığı görülmektedir.

Grafik 9: Katılımcı Okulların Zil Sesi Kullanma Oranları

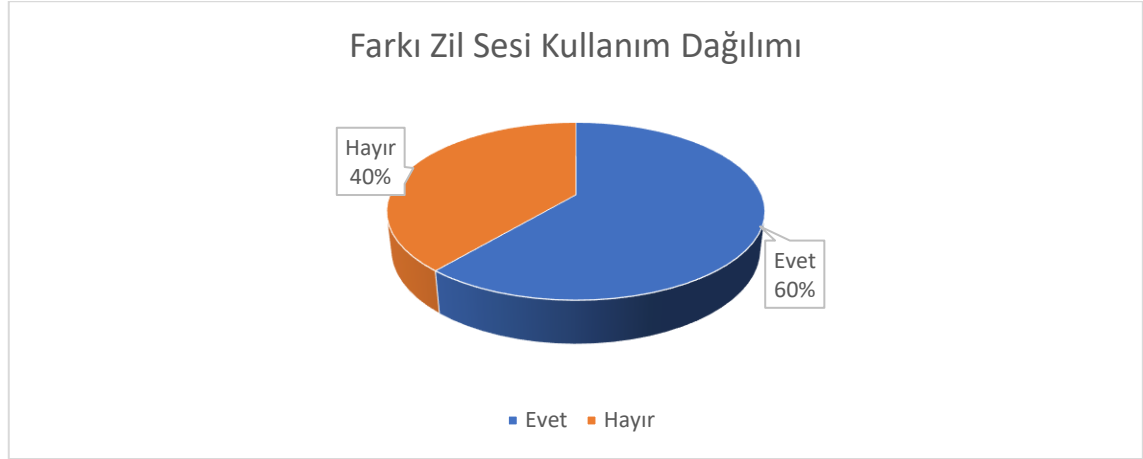
Tablo 22: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş, Teneffüs ve Öğretmen Giriş Zili İçin Birbirinden Farklı Müzikler Kullanma Durumuna İlişkin Frekans-Yüzde Tablosu

Okulunuzda öğrenci giriş, teneffüs ve öğretmen giriş zili farklı mıdır?	Frekans	Yüzde (%)
Evet	30	60,0
Hayır	20	40,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcılar tarafından “Okulunuzda öğrenci giriş, teneffüs ve öğretmen giriş zili farklı mıdır?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş, elde edilen veriler frekans-yüzde tablosu ve dağılım grafiği olarak Tablo 22 ve Grafik 10’da sunulmuştur. Bu bilgiler

doğrultusunda Katılımcı okulların %40'ında tercih edilen öğrenci giriş, teneffüs ve öğretmen giriş zilleri aynı melodi iken, %60'ında farklıdır.

Grafik 10: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş, Teneffüs ve Öğretmen Giriş Zili İçin Birbirinden Farklı Müzik Kullanım Oranı

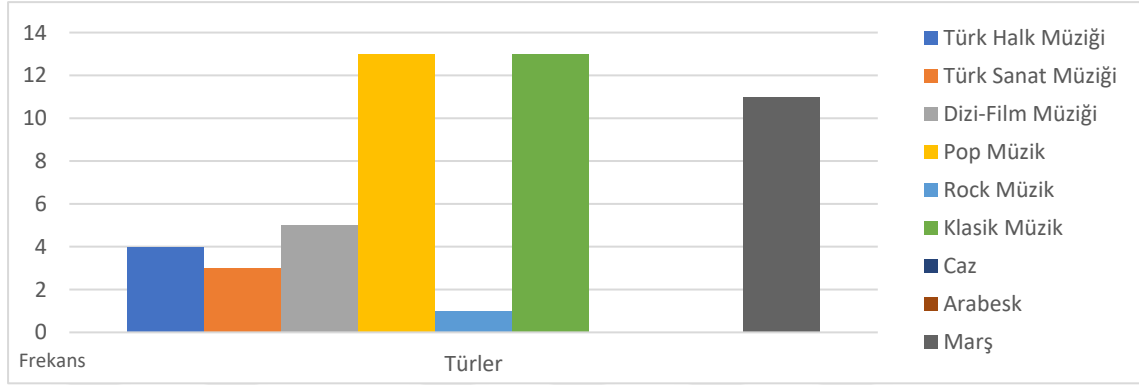
Tablo 23: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş Zili Olarak Kullandıkları Müziğin Türüne Ait Frekans-Yüzde Tablosu

Öğrenci giriş zilinin türü	Frekans	Yüzde (%)
Türk Halk Müziği	4	8,0
Türk Sanat Müziği	3	6,0
Dizi-Film Müziği	5	10,0
Pop Müzik	13	26,0
Rock Müzik	1	2,0
Klasik Müzik	13	26,0
Caz	0	0
Arabesk	0	0
Marş	11	22,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcı okulların öğrenci giriş zili olarak kullandıkları müziğin türüne ilişkin verilerin yer aldığı Tablo 23 ve Grafik 11 incelendiğinde; en fazla tercihin %26 yüzdeline oran ile Pop ve Klasik Müzik türünde olduğu görülmektedir. Bunu %22 ile Marş türü, %10 ile Dizi-Film Müzikleri, %8 ile Türk Halk Müziği, %6 ile Türk Sanat

Müziği, %2 ile Rock müzik türü izlemektedir. Caz ve arabesk türündeki müziklerin ise öğrenci giriş zili olarak tercih edilmediği görülmektedir.

Grafik 11: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş Zili Olarak Kullandıkları Müziğin Türe Göre Dağılımları

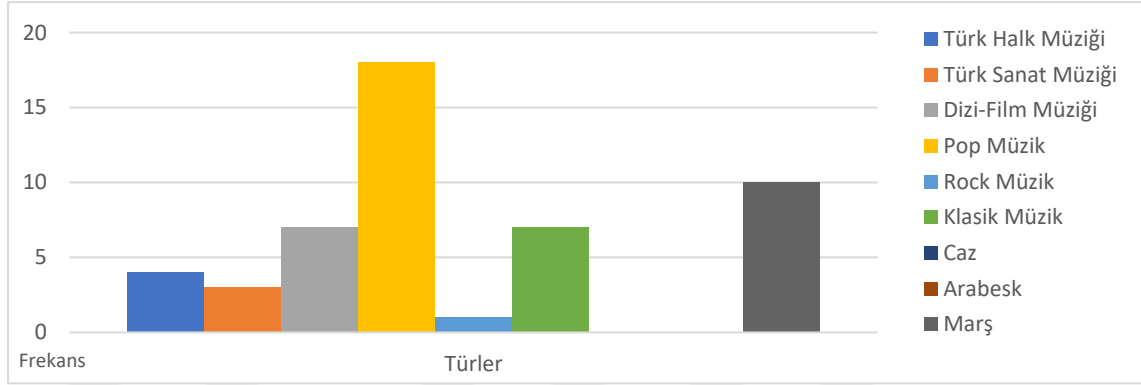
Tablo 24: Katılımcı Okulların Teneffüs Zili Olarak Kullandıkları Müziğin Türe Göre Frekans-Yüzde Tablosu

Teneffüs zilin türü	Frekans	Yüzde (%)
Türk Halk Müziği	4	8,0
Türk Sanat Müziği	3	6,0
Dizi-Film Müziği	7	14,0
Pop Müzik	18	36,0
Rock Müzik	1	2,0
Klasik Müzik	7	14,0
Caz	0	0
Arabesk	0	0
Marş	10	20,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcı okulların teneffüs zili olarak kullandıkları müziğin türüne ilişkin verilerin yer aldığı Tablo 24 ve Grafik 12 incelendiğinde; en fazla tercihin %36'lık yüzdelik oranla Pop Müzik türü olduğu görülmektedir. Bunu %20 ile Marş, %14'er oran ile Klasik Müzik ve Dizi-Film Müzikleri, %8 ile Türk Halk Müziği, %6 ile Türk

Sanat Müziği, %2 ile Rock Müzik izlemektedir. Caz ve arabesk türündeki müziklerin ise teneffüs zili olarak tercih edilmediği görülmektedir.

Grafik 12: Katılımcı Okulların Teneffüs Zili Olarak Kullandıkları Müziğin Türe Göre Dağılımları

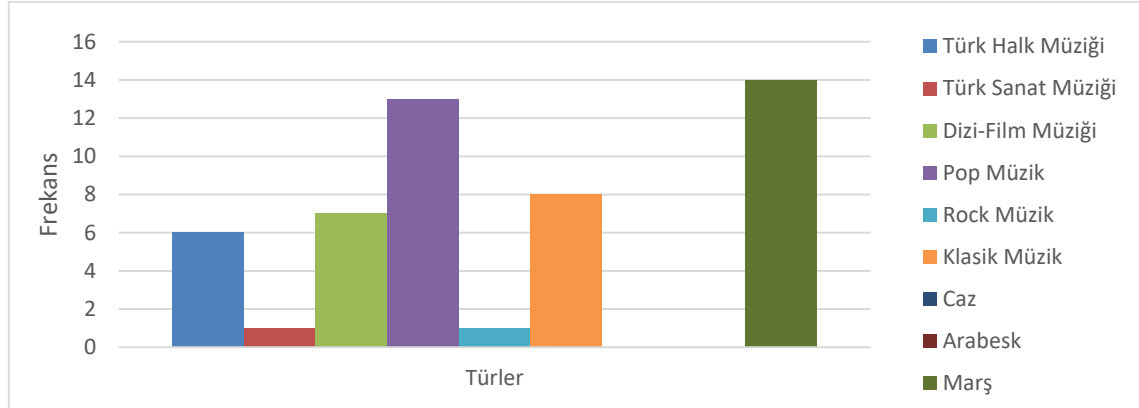
Tablo 25: Katılımcı Okulların Öğretmen Giriş Zili Olarak Kullandıkları Müziğin Türe Göre Frekans-Yüzde Tablosu

Öğretmen giriş zilinin türü	Frekans	Yüzde (%)
Türk Halk Müziği	6	12,0
Türk Sanat Müziği	1	2,0
Dizi-Film Müziği	7	14,0
Pop Müzik	13	26,0
Rock Müzik	1	2,0
Klasik Müzik	8	16,0
Caz	0	0
Arabesk	0	0
Marş	14	28,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcı okulların öğretmen giriş zili olarak kullandıkları müziğin türüne ilişkin verilerin yer aldığı Tablo 25 ve Grafik 13 incelendiğinde; en fazla tercihlerin %28 yüzdelik oranla Marş türü ve %26 yüzdelik oranla Pop Müzik türlerinde olduğu görülmektedir. Bunu %16 ile Klasik Müzik türü, %14 ile Dizi-Film Müzikleri, %12 ile Türk Halk Müziği, %2'şerlik yüzdelik oran ile Türk Sanat Müziği ve Rock Müzik türü

izlemektedir. Caz ve arabesk türündeki müziklerin ise öğretmen giriş zili olarak tercih edilmediği görülmektedir.

Grafik 13: Katılımcı Okulların Öğretmen Giriş Zili Olarak Kullandıkları Müziğin Türlerine Göre Dağılımı

4.2.1. Okullarda zil sesi olarak kullanılan melodileri belirleyen kişilerin kim veya kimler olduğu konusundaki katılımcı görüşleri nelerdir?

Tablo 26: Katılımcı Okulların Kullandıkları Zil Seslerinin Kim ya da Kimler Tarafından Belirlendiğine Yönelik Yüzde-Frekans Tablosu

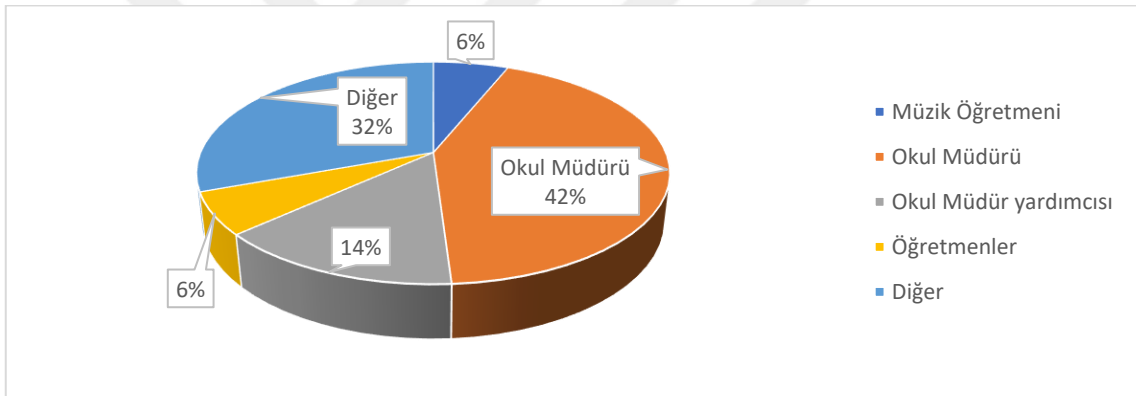
Okul zil sesi ezgisi kim ya da kimlerce belirlenmiştir?	Frekans	Yüzde (%)
Müzik Öğretmeni	3	6,0
Okul Müdürü	21	42,0
Okul Müdür Yardımcısı	7	14,0
Öğretmenler	3	6,0
Diğer	16	32,0
TOPLAM	50	100

Katılımcılar tarafından “Okul zil sesi ezgisi kim ya da kimlerce belirlenmiştir?” sorusuna verilen yanıtlar incelenmiş, elde edilen veriler frekans-yüzde tablosu ve dağılım grafiği olarak Tablo 26 ve Grafik 14’te sunulmuştur. Bu bilgiler doğrultusunda katılımcı okulların %42’sinde okul zillerini Okul Müdürünün, %14’ünde Müdür Yardımcısının, %6’sar oranlarda müzik öğretmeni ve öğretmenlerin, %32 oranında ise diğer kişilerin veya unsurların belirlediği görülmektedir.

Diğer seçeneğini işaretleyen katılımcıların yanıtları ise şöyledir;

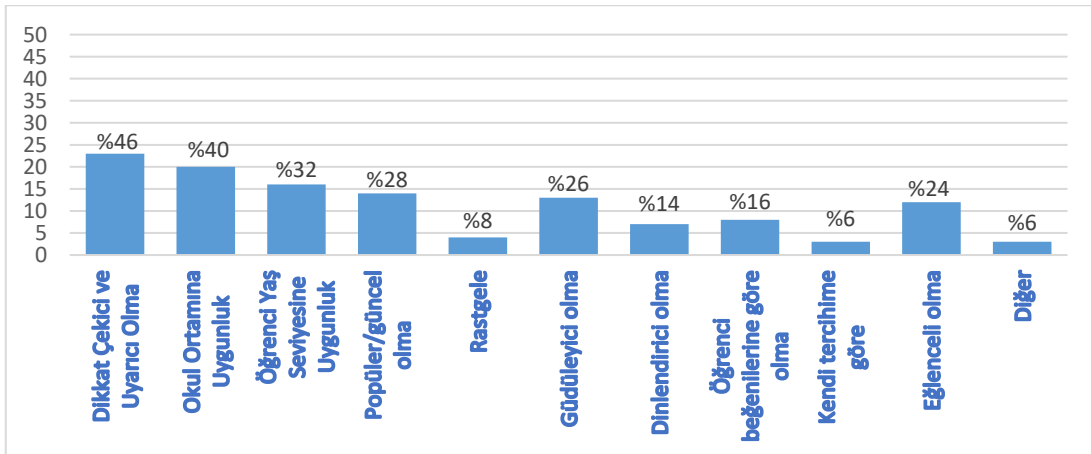
- Altı katılımcı Milli Eğitim Bakanlığının belirlediğini,
- Dört katılımcı okul idarecilerinin ortak karar ile belirlediğini,
- Bir katılımcı hem bakanlığın belirlediği ezgiyi hem de çeşitli pop şarkılarını kullandıklarını,
- Bir katılımcı Klasik Müzik türünde 5 adet şarkının belirlenerek öğrenciler arasında oylama yapıldığını, en çok oy alan eserin zil sesi olarak kullanıldığını,
- Dört katılımcı ise zil seslerini kimin belirlediği konusunda bilgilerinin olmadığını belirtmişlerdir.

Grafik 14: Katılımcı Okulların Kullandıkları Zil Seslerinin Kim ya da Kimler Tarafından Belirlendiğine Yönelik Dağılımları

4.2.2. Okullarda zil sesi olarak kullanılan melodilerin tercih edilme sebepleri konusundaki katılımcı görüşleri nelerdir?

Grafik 15: Okul Zil Sesi Belirlenirken Hangi Kıstasların Esas Alındığı

Katılımcılara yöneltilen “Okul zil sesi belirlenirken hangi kıstaslar esas alınmıştır?” sorusuna ait edinilen veriler Tablo 15’de verilmiştir. Anket uygulaması esnasında katılımcıların bu soru için birden fazla şıkkı işaretleyebilecekleri belirtilmiştir. Buna göre katılımcıların %46’sı okul zil sesleri belirlenirken; dikkat çekici ve uyarıcı olmasının ölçüt olarak alındığını, %40’ı okul ortamına uygun olmasının, %32’si öğrencilerin yaş seviyesine uygun olmasının, %28’i Popüler/güncel olmasının, %8’i rastgele seçilmesinin, %26’sının güdüleyici olmasının, %14’ünün dinlendirici olmasının, %16’sının öğrenci beğenilerine göre olmasının, %6’sının seçen kişinin kendi tercihine göre olmasının, %24’ünün eğlenceli olmasının, %6’sının ise diğer durumlar esas alınarak belirlenmesinin ölçüt olarak alındığını ifade etmişlerdir.

Diğer seçeneğini işaretleyerek görüş bildiren katılımcılardan ikisi zil sesini bakanlığın belirlediğini, biri ise bu konuda bilgisinin olmadığını ifade etmiştir.

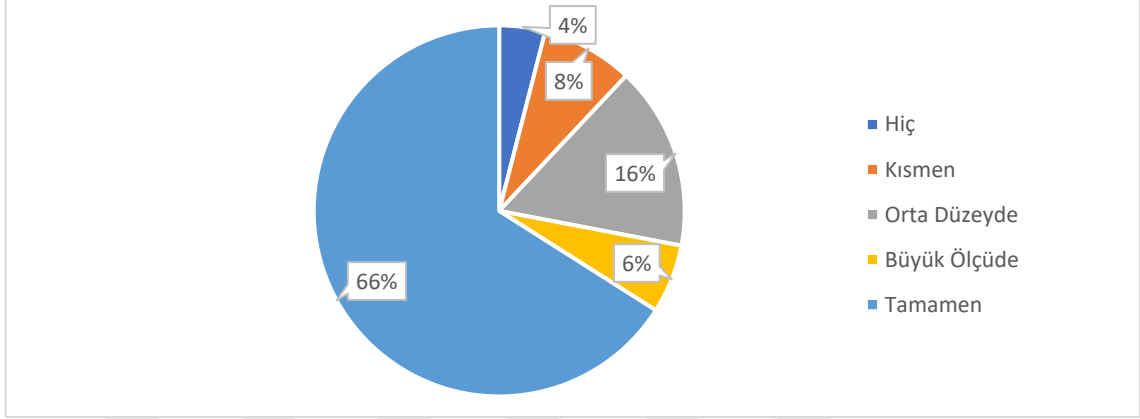
Tablo 27: Katılımcı Okulların Kullandıkları Zil Seslerini Sadece Bir Ders Giriş-Çıkış İşareti Olarak Kullanıp Kullanmadıklarına ait Frekans-Yüzde Tablosu

Okulumuzda zil sesi sadece, öğrencilere ve öğretmenlere dersin başladığını ve bittiğini belirtmek için kullanılır.	Frekans	Yüzde (%)
Hiç	2	4,0
Kısmen	4	8,0
Orta Düzeyde	8	16,0
Büyük Ölçüde	3	6,0
Tamamen	33	66,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcıların “okulumuzda zil sesi sadece, öğrencilere ve öğretmenlere dersin başladığını ve bittiğini belirtmek için kullanılır” yargısına katılım durumlarına yönelik elde edilen veriler Tablo 27 ve Grafik 16’da verilmiştir. Katılımcıların %4’ü bu yargıya ‘hiç’ cevabını verirken, %8’i ‘kısmen’, %16’sı ‘orta düzeyde’, %6’sı ‘büyük ölçüde’, %66’sı ise ‘tamamen’cevabını vermiştir. Buradan yola çıkılarak okullarda zil sesinin

öğrenciler ve öğretmenler için büyük çoğunlukla sadece dersin başladığı ve bittiğini ifade ettiği söylenebilir.

Grafik 16: Katılımcı Okulların Kullandıkları Zil Seslerini Sadece Bir Ders Giriş-Çıkış İşareti Olarak Kullanıp Kullanmadıklarına Ait Dağılım

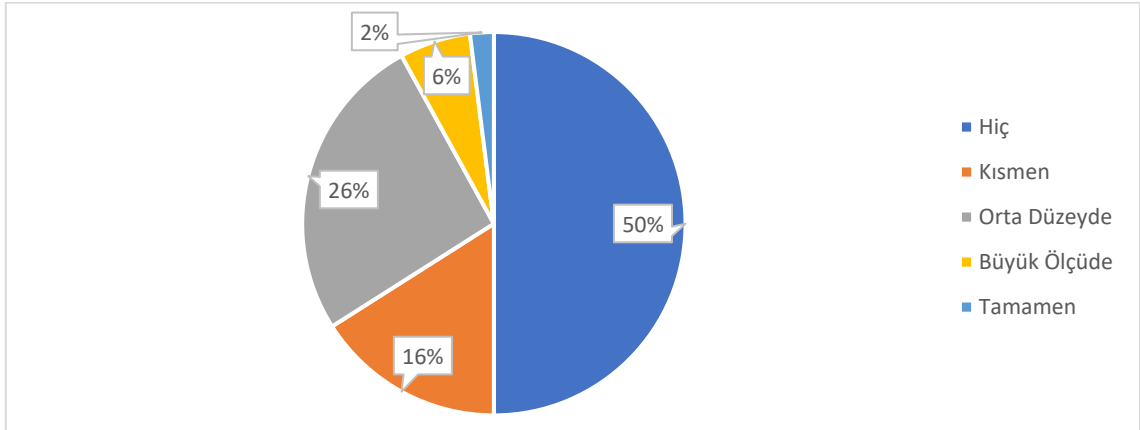

Tablo 28: Katılımcı Okulların Öğretmen Giriş Zilini Belirlerken Öğrenci Görüşlerine Başvurma Durumlarına Ait Frekans-Yüzde Tablosu

Öğretmen giriş zilini belirlemede öğrenci görüşleri etkilidir.	Frekans	Yüzde (%)
Hiç	25	50,0
Kısmen	8	16,0
Orta Düzeyde	13	26,0
Büyük Ölçüde	3	6,0
Tamamen	1	2,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcıların “Öğretmen giriş zilini belirlemede öğrenci görüşleri etkilidir.” yargısına katılım durumlarına yönelik elde edilen veriler Tablo 28 ve Grafik 17’de verilmiştir. Katılımcıların %50’si bu yargıya ‘hiç’ cevabını verirken, %16’sı ‘kısmen’, %26’sı ‘orta düzeyde’, %6’sı ‘büyük ölçüde’, %2’si ise ‘tamamen’ cevabını vermiştir. Buradan yola çıkılarak öğretmen giriş zili belirlenirken öğrenci görüşlerine orta düzeyde başvurulduğu yorumu yapılabilir.

Grafik 17: Katılımcı Okulların Öğretmen Giriş Zilini Belirlerken Öğrenci Görüşlerine Başvurma Durumlarına Ait Dağılım

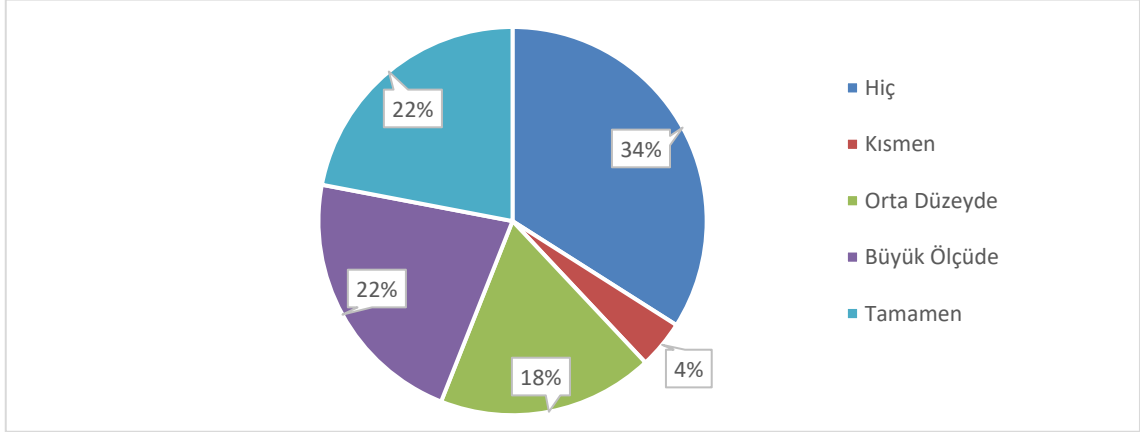

Tablo 29: Katılımcı Okulların Öğretmen Giriş Zilini Belirlerken Öğretmen Görüşlerine Başvurma Durumuna Ait Yüzde-Frekans Tablosu

Öğretmen giriş zilini belirlemede öğretmen görüşleri etkilidir.	Frekans	Yüzde (%)
Hiç	17	34,0
Kısım	2	4,0
Orta Düzeyde	9	18,0
Büyük Ölçüde	11	22,0
Tamamen	11	22,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcıların “Öğretmen giriş zilini belirlemede öğretmen görüşleri etkilidir” yargısına katılım durumlarına yönelik elde edilen veriler Tablo 29 ve Grafik 18’de verilmiştir. Katılımcıların %34’ü bu yargıya ‘hiç’ cevabını verirken, 4’ü ‘kısım’, %18’i ‘orta düzeyde’, %22’si ‘büyük ölçüde’, %22’si ise ‘tamamen’ cevabını vermiştir. Buradan yola çıkılarak öğretmen giriş zili belirlenmesinde öğretmen görüşlerine düşük oranda başvurulduğu yorumu yapılabilir.

Grafik 18: Katılımcı Okulların Öğretmen Giriş Zilini Belirlerken Öğretmen Görüşlerine Başvurma Durumuna Ait Dağılım

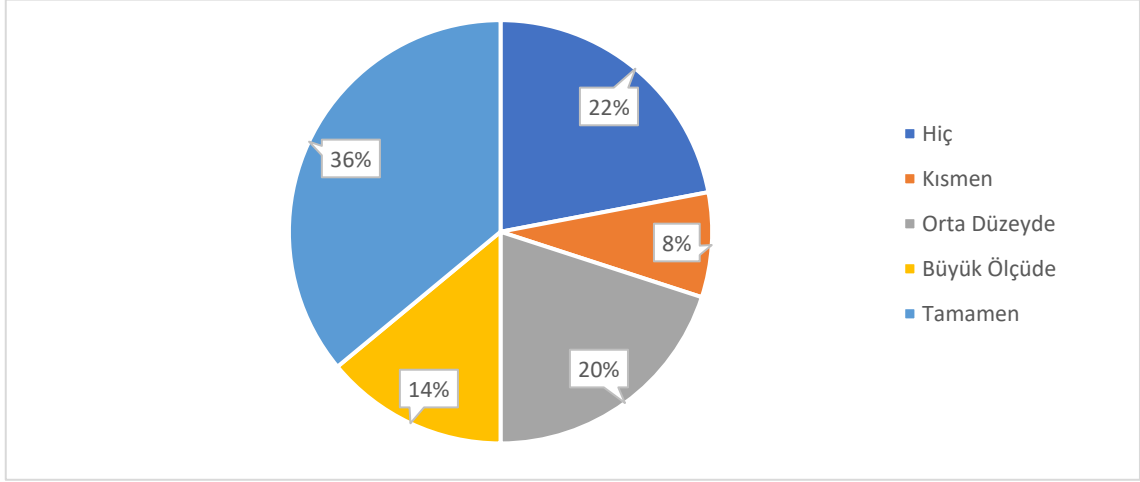

Tablo 30: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş ve Teneffüs Zillerinin Belirlenmesinde Öğretmen Görüşlerine Başvurma Durumlarına Ait Frekans-Yüzde Tablosu

Öğrenci giriş ve teneffüs zilini belirlemede öğretmen görüşleri etkilidir.		
	Frekans	Yüzde (%)
Hiç	11	22,0
Kısmen	4	8,0
Orta Düzeyde	10	20,0
Büyük Ölçüde	7	14,0
Tamamen	18	36,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcıların “Öğrenci giriş ve teneffüs zilini belirlemede öğretmen görüşleri etkilidir” yargısına katılım durumlarına yönelik elde edilen veriler Tablo 30 ve Grafik 19’da verilmiştir. Katılımcıların %22’si öğrenci giriş ve teneffüs zilinin belirlenmesinde öğretmen görüşlerinin hiç etkili olmadığını, %8’i kısmen, %20’si orta düzeyde, %14’ü büyük ölçüde, %36’sı ise tamamen etkili olduğunu belirtmiştir. Buradan yola çıkarak öğrenci zillerinin belirlenmesinde öğretmen görüşlerinin genel olarak etkili olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Grafik 19: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş ve Teneffüs Zillerinin Belirlenmesinde Öğretmen Görüşlerine Başvurma Durumlarına Ait Dağılım

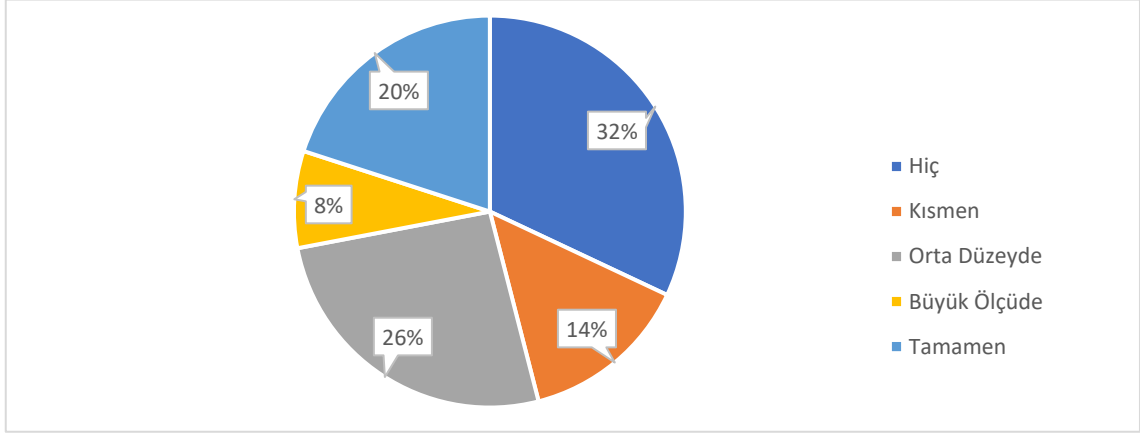

Tablo 31: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş ve Teneffüs Zillerinin Belirlenmesinde Öğrenci Görüşlerine Başvurma Durumlarına Ait Frekans-Yüzde Tablosu

Öğrenci giriş ve teneffüs zilini belirlemede öğrenci görüşleri etkilidir.	Frekans	Yüzde (%)
Hiç	16	32,0
Kısmen	7	14,0
Orta Düzeyde	13	26,0
Büyük Ölçüde	4	8,0
Tamamen	10	20,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcıların “Öğrenci giriş ve teneffüs zilini belirlemede öğrenci görüşleri etkilidir” yargısına katılım durumlarına yönelik elde edilen veriler Tablo 31 ve Grafik 20’de verilmiştir. Katılımcıların %32’si öğrenci giriş ve teneffüs zilinin belirlenmesinde öğrenci görüşlerinin hiç etkili olmadığını, %14’ü kısmen, %26’sı orta düzeyde, %8’i büyük ölçüde, %20’si ise tamamen etkili olduğunu belirtmiştir. Buradan yola çıkarak öğrenci zillerinin belirlenmesinde öğrenci görüşlerinin genel olarak etkili olmadığı sonucuna ulaşılabilir.

Grafik 20: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş ve Teneffüs Zillerinin Belirlenmesinde Öğrenci Görüşlerine Başvurma Durumlarına Ait Dağılım

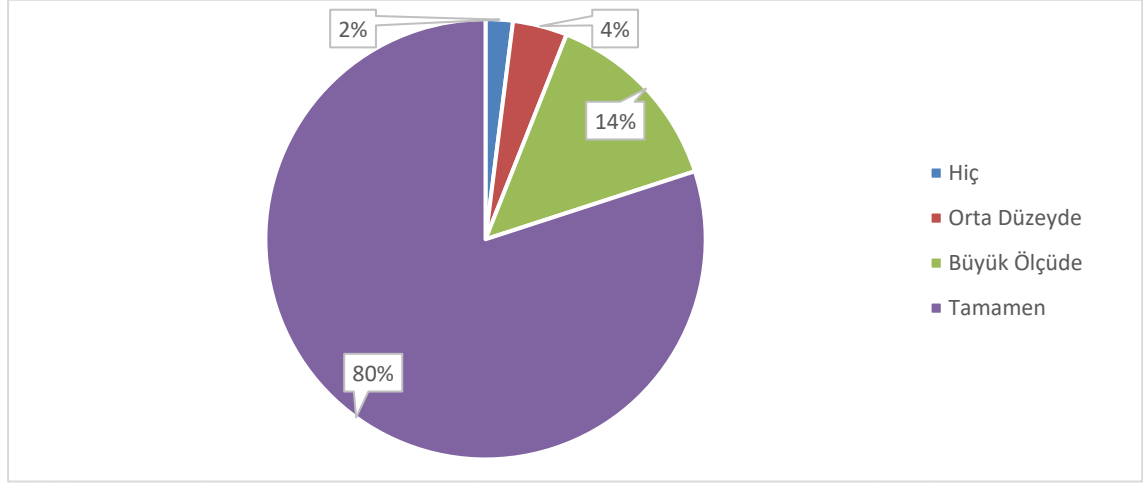

Tablo 32: Katılımcıların Zil Seslerinin Belirlenmesinin Önemi Konusunda Verdikleri Cevapların Yüzde-Frekans Tablosu

Okullarda kullanılan zil seslerinin belirlenmesi, önemli ve dikkat edilmesi gereken bir durumdur.	Frekans	Yüzde (%)
Hiç	1	2,0
Orta Düzeyde	2	4,0
Büyük Ölçüde	7	14,0
Tamamen	40	80,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcıların “Okullarda kullanılan zil seslerinin belirlenmesi, önemli ve dikkat edilmesi gereken bir durumdur” yargısına katılım durumlarına yönelik elde edilen veriler Tablo 32 ve Grafik 21’de verilmiştir. Katılımcıların %2’si okullarda kullanılan zil seslerinin belirlenmesinin hiç önemli ve dikkat edilmesi gereken bir durum olmadığını, %4’ü orta düzeyde, %14’ü büyük ölçüde, %80’i ise tamamen önemli ve dikkat edilmesi gereken bir durum olduğunu belirtmişlerdir. Buradan yola çıkarak okul zillerinin belirlenmesinin çok önemli ve çok dikkat gerektiren bir durum olduğu yorumuna ulaşılabilir.

Grafik 21: Katılımcıların Zil Seslerinin Belirlenmesinin Önemi Konusunda Verdikleri Cevapların Dağılımı

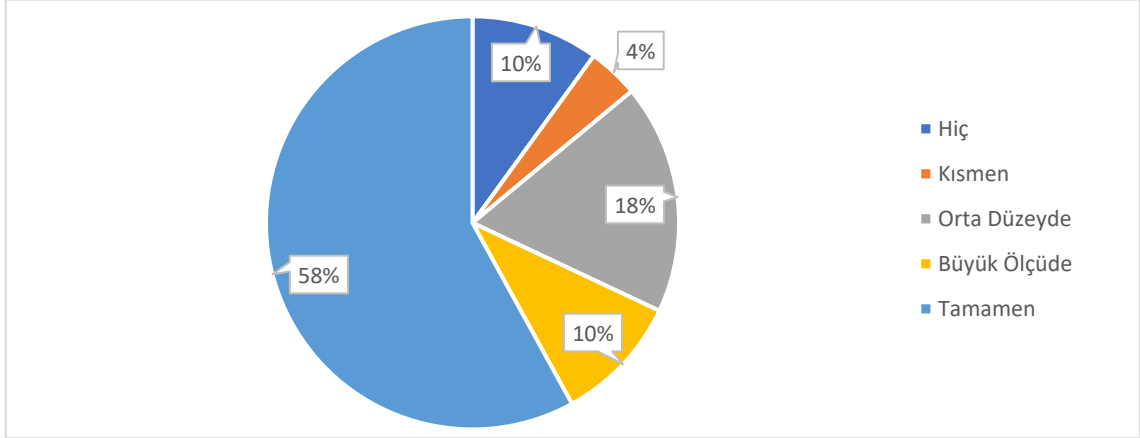

Tablo 33: Zil Seslerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Yönetmelik İhtiyacının Olup Olmadığına Dair Katılımcı Görüşlerine Ait Yüzde-Frekans Tablosu

Okul zil sesinin belirlenmesi ve kullanımıyla ilgili bir yönetmelik ihtiyacı vardır.	Frekans	Yüzde (%)
Hiç	5	10,0
Kısmen	2	4,0
Orta Düzeyde	9	18,0
Büyük Ölçüde	5	10,0
Tamamen	29	58,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcıların “Okul zil sesinin belirlenmesi ve kullanımıyla ilgili bir yönetmelik ihtiyacı vardır” yargısına katılım durumlarına yönelik elde edilen veriler Tablo 33 ve Grafik 22’de verilmiştir. Katılımcıların %10’u okul zil seslerinin belirlenmesi ve kullanımı ile ilgili bir yönetmeliğe hiç ihtiyaç olmadığını, %4’ü kısmen, %18’i orta düzeyde, %10’u büyük ölçüde, %58’i ise tamamen katılarak bu konuda bir yönetmelik ihtiyacı olduğunu belirtmişlerdir. Buradan yola çıkarak okul zillerinin belirlenmesi ve kullanılması ile ilgili bir yönetmeliğe ihtiyaç olduğu görüşünün büyük ölçüde düşünüldüğü görülmektedir.

Grafik 22: Zil Seslerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Yönetmelik İhtiyacının Olup Olmadığına Dair Katılımcı Görüşlerinin Dağılımı

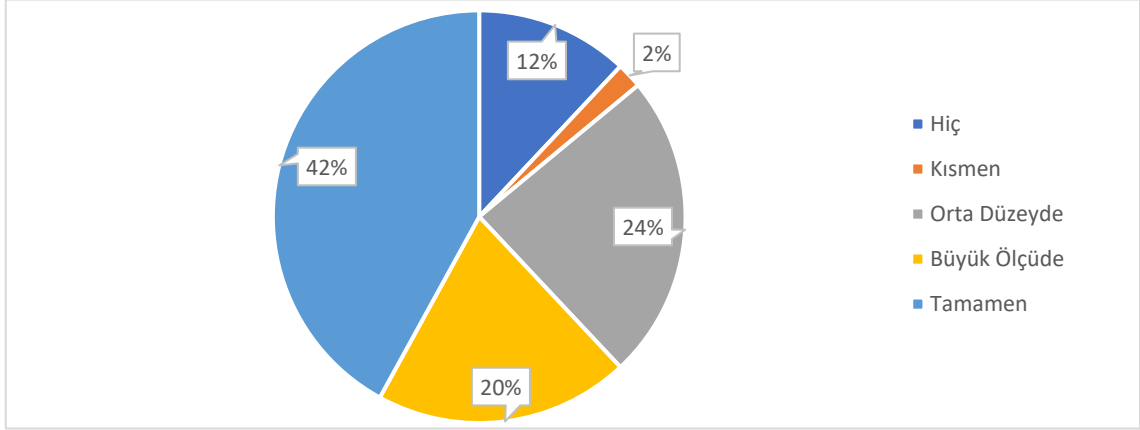

Tablo 34: Katılımcıların Zil Seslerinin Belirlenmesinde Bilimsel ve Pedagojik Kriterlerin Göz Önünde Bulundurulmasının Önemine Yönelik Görüşlerine Dair Yüzde-Frekans Tablosu

Okulumuzun zil sesinin belirlenmesinde bilimsel ve pedagojik kriterler göz önüne alınarak bilinçli seçim yapılır.	Frekans	Yüzde (%)
Hiç	6	12,0
Kısmen	1	2,0
Orta Düzeyde	12	24,0
Büyük Ölçüde	10	20,0
Tamamen	21	42,0
TOPLAM	50	100,0

Katılımcıların “Okulumuzun zil sesinin belirlenmesinde bilimsel ve pedagojik kriterler göz önüne alınarak bilinçli seçim yapılır” yargısına katılım durumlarına yönelik elde edilen veriler Tablo 34 ve Grafik 23’te verilmiştir. Katılımcıların %12’si bu yargıya ‘hiç’ cevabını verirken, 2’si ‘kısmen’, %24’ü ‘orta düzeyde’, %20’si ‘büyük ölçüde’, %42’si ise ‘tamamen’ cevabını vermiştir. Buradan yola çıkılarak okulların zil sesini belirleme konusunda bilimsel ve pedagojik kriterleri genelde gözeterek bilinçli seçimler yaptıklarına dair bir görüş ortaya çıkmıştır.

Grafik 23: Katılımcıların Zil Seslerinin Belirlenmesinde Bilimsel ve Pedagojik Kriterlerin Göz Önünde Bulundurulmasının Öneme Yönelik Görüşlerinin Dağılımı

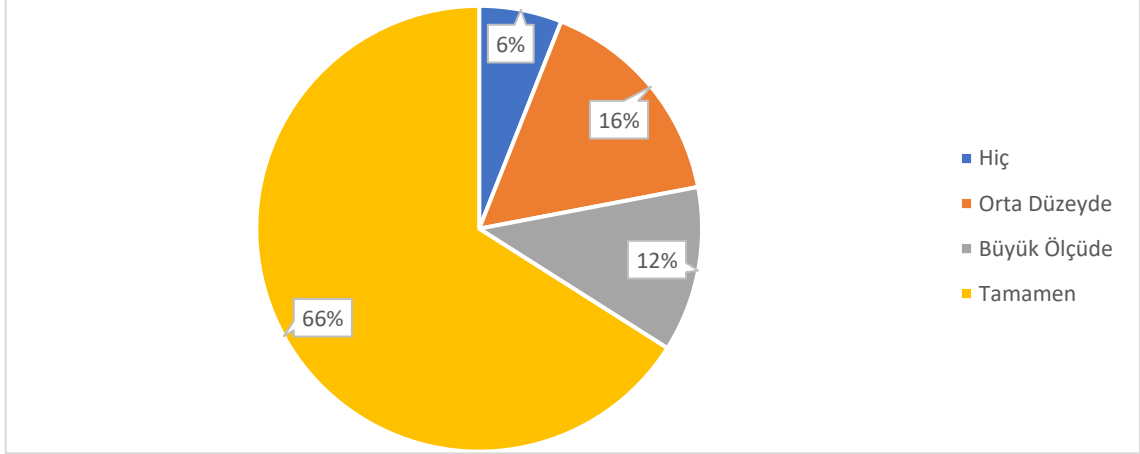

Tablo 35: Zil Seslerinin Gerekliliği Konusunda Katılımcı Görüşlerine Ait Yüzde-Frekans Tablosu

Okullarda zil sesi kullanımı gereklidir.	Frekans	Yüzde (%)
Hiç	3	6,0
Orta Düzeyde	8	16,0
Büyük Ölçüde	6	12,0
Tamamen	33	66,0
TOPLAM	50	100,0

Zil sesinin gerekliliği konusunda katılımcı görüşleri incelendiğinde, “Okullarda zil sesi kullanımı gereklidir” yargısına katılımcıların %6’sının hiç katılmadığı, %16’sının orta düzeyde, %12’sinin büyük ölçüde, %66’sının ise tamamen katıldığı görülmektedir. Buradan yola çıkılarak okullarda zil kullanımını oldukça büyük oranda gerekli olduğu sonucuna ulaşılabilir. (BKZ: Tablo 35 ve Grafik 24)

Grafik 24: Zil Seslerinin Gerekliliği Konusunda Katılımcı Görüşlerinin Dağılımı

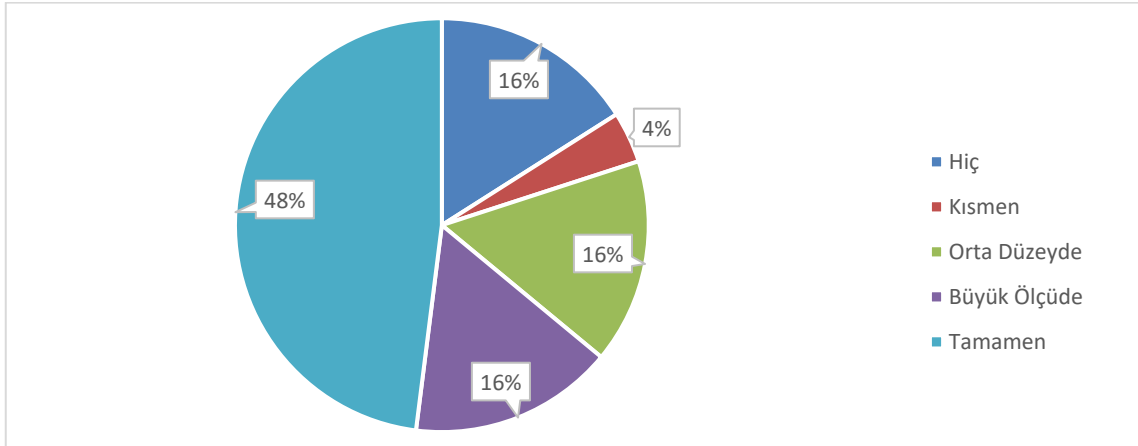

Tablo 36: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş ve Teneffüs Zillerinin Belirlenmesinde Müzik Öğretmeninin Görüşlerine Başvurma Durumlarına Ait Yüzde-Frekans Tablosu

Okul zil seslerinin belirlenmesinde müzik öğretmenin fikirleri etkilidir.	Frekans	Yüzde (%)
Hiç	8	16,0
Kısmen	2	4,0
Orta Düzeyde	8	16,0
Büyük Ölçüde	8	16,0
Tamamen	24	48,0
TOPLAM	50	100,0

Okul zil seslerinin belirlenmesinde müzik öğretmenlerinin fikirlerinin etkili olup olmayışı konusundaki katılımcı görüşleri incelendiğinde; katılımcıların %16'sı hiç etkili olmadığını belirtirken, %4'ü kısmen, %16'sı orta düzeyde, yine %16'sı büyük ölçüde, %48'i ise tamamen etkili olduğu görüşünü belirtmişlerdir. Buradan yola çıkılarak okul zil seslerinin belirlenmesinde müzik öğretmenlerinin fikirlerinin orta düzeyde etkili olduğu görüşü ortaya çıkmaktadır. (BKZ: Tablo 36 ve Grafik 25)

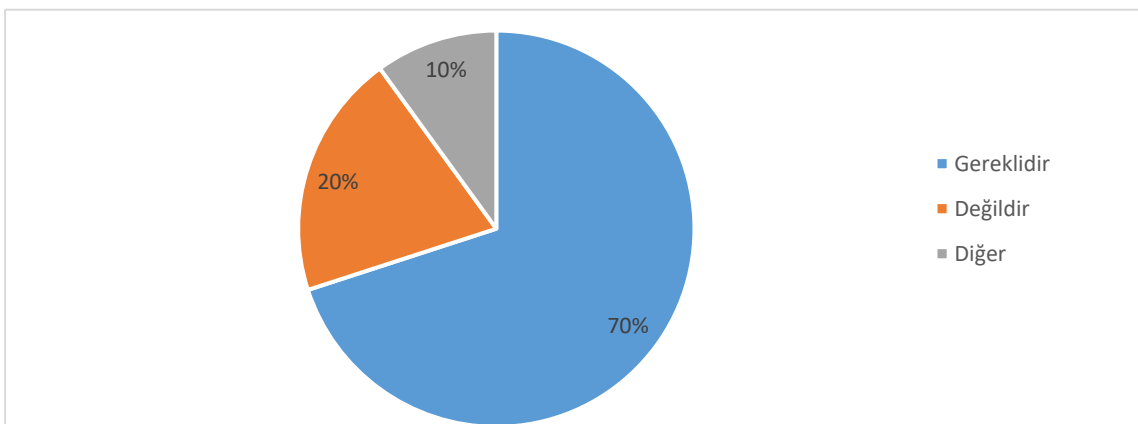
Grafik 25: Katılımcı Okulların Öğrenci Giriş ve Teneffüs Zillerinin Belirlenmesinde Müzik Öğretmeninin Görüşlerine Başvurma Durumlarına Ait Dağılım

4.3.Çalışmanın Nitel Kısımına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Anket içerisinde yer alan ve kısa cevaplı açık uçlu soru niteliği taşıyan “MEB tarafından İlkokul düzeyinde zil seslerinin belirlenmesine yönelik olarak yapılan çalışmanın ortaokul ve lise düzeyinde de yapılması sizce gerekli midir? Lütfen bu konuya yönelik görüşlerinizi kısaca belirtiniz.” sorusuna yönelik katılımcı görüşleri analiz edilerek yorumlanmış ve Tablo 37 ve Tablo 38’de verilmiştir.

Grafik 26: “MEB tarafından İlkokul düzeyinde zil seslerinin belirlenmesine yönelik olarak yapılan çalışmanın ortaokul ve lise düzeyinde de yapılması sizce gerekli midir?” sorusuna yönelik katılımcı cevap dağılımı

Sorunun “MEB tarafından İlkokul düzeyinde zil seslerinin belirlenmesine yönelik olarak yapılan çalışmanın ortaokul ve lise düzeyinde de yapılması sizce gerekli

midir?” kısmına 50 katılımcının 35’i gerekli olduğu yönünde cevap verirken, 10’u gerekli olmadığı yönünde görüş bildirmiştir. Katılımcılardan biri fikrinin olmadığını belirtirken, bir katılımcı da soruyu yanıtsız bırakmıştır. Ayrıca üç katılımcı böyle bir çalışmanın yapılmasının iyi olabileceği, ancak okulların belirlenen bu zil sesini kullanıp kullanmama konusunda zorunlu tutulmaması gerektiği konusunda görüş bildirmişlerdir.

Bu üç katılımcının görüşleri örnek olarak şu şekildedir; (K: Katılımcı)

- K34: *“Olabilir. Ama okul idaresi ve müzik öğretmenlerinin inisiyatifinde olmasını tercih ederim”*
- K35: *“Hem gerekli hem gereksiz diyebiliriz. Bulunulan konum, kültür vs. baz alınarak hazırlanması öğrenciyi daha farklı etkiler. Pedagojik olarak belirlenmesi de uygun olabilir. Her okul için uygun olmayabilir”*
- K37: *“Liseler için de belirlenebilir ama tamamen gönüllü olmalı. Tek düzelik tercih edilen bir şey olmamalı”*

Sorunun ikinci kısmında ise belirtilen konuya yönelik görüşlerin belirtilmesi istenmiştir. Bu bölüme gelen yanıtlar incelendiğinde belirtilen çalışmanın yapılması gerektiğini ifade eden katılımcılar ‘kim belirlemesi gerektiği, özelliklerinin ne olması gerektiği, belirlenmezse oluşabilecek olumsuzluklar ve neden gerekli olduğu’ gibi temalarda yanıtlar vermişlerdir. Belirtilen çalışmanın yapılmasının gereksiz olduğunu ifade eden katılımcılar ise ‘zil sesinin nasıl olması gerektiği ve nasıl seçilmesi gerektiği’ konularında görüş bildirmişlerdir. Tablo37 ve Tablo 38’de bu yanıtlar gruplandırılarak gösterilmiştir.

Tablo 37: Belirtilen Zil Sesi Çalışmasının Olması Gerekliğini Belirten Katılımcılara Yönelik Tema-Alt Temalar

“MEB tarafından Ortaokul ve Lise İçin de Zil Sesi Belirlenmesi Gereklidir”			
Neden Gereklidir?	Kim Belirlemeli?	Özellikleri	Belirlenmezse Olabilecek Olumsuzluklar
<ul style="list-style-type: none"> • Müziğin çocuk üzerindeki etkisi (K1, K17, K21) • Müzik önemlidir (K1, K36) • Birlik, Bütünlük, Düzen (K2, K3, K24, K46) 	<ul style="list-style-type: none"> • Yetkin kişiler (K11) • Müzik Öğretmeni (K23, K27) • Çevre (K47) • Ortak Karar (K33, K38) 	<ul style="list-style-type: none"> • Teşvik Edici (K6) • Yaş/Seviye (K8, K20, K23, K25, K43, K45) • Dikkat Çekici (K9) • Motive Edici (K9, K31, K36) • Eğitici (K36) • Okul Ortamına Uygun (K45) 	<ul style="list-style-type: none"> • Rastgele seçimler (K1, K2) • Suistimal (K36, K48, K49) • Kişisel Beğeniler (K46, K48, K50)

*Bir katılımcı birden fazla görüş bildirmiştir.

Tablo 38: Belirtilen Zil Sesi Çalışması Yapılmasının Gerekli Olmadığını Belirten Katılımcılara Yönelik Tema-Alt Temalar

“MEB tarafından Ortaokul ve Lise İçin de Zil Sesi Belirlenmesi Gerekli Değildir”	
Özellikleri	Kim Belirlemeli?
<ul style="list-style-type: none"> • Öğretmenler Tenefüsü Söylemeli (K15) • Okula Uygun (K44) • Çevreye Göre (K28) 	<ul style="list-style-type: none"> • Ortak (K30) • Çocuklar (K12)

*Bir katılımcı birden fazla görüş bildirmiştir.

İlkokullarda olduğu gibi ortaokul ve liselerde de bir zil sesi belirleme çalışmasının gerekli olduğu görüşünü belirten katılımcıların, bu zil sesinin belirlenmesinin neden gerekli olduğuna dair görüşlerinden örnekler belirtilmiştir.

Neden gerekli olduğuna ilişkin görüş örnekleri;

- K1: “Gereklidir. Çünkü zil sesi seçimi konusunda yönetmelik olmadığı için rastgele seçimler yapılabilmektedir. Müziğin çocuk üzerindeki etkisi düşünüldüğünde bu konunun önemli olduğunu düşünmekteyim”
- K17: “17-Elbette gereklidir, sonuçta müzik her yaş gurubu için etkileyici özelliğe sahiptir”
- K21: “Bence evet çünkü müzik kişilerin ruh halini ve motivasyonunu etkileyen bir uyarıcıdır”

- K36: “Gereklidir. Çünkü tüm Türkiye’de kurumsal eğitici ve güdüleyici müziklerin kullanılması önemlidir...”
- K2: “...birliğin ve düzenin sağlanması için gereklidir”
- K3: “...bir bütünlük sağlanması adına yararlı olabilir...”
- K24: “Evet gerekli, en azından birliktelik olur İmam Hatip Ortaokulu var çok yakınımızda zil sesleri de ilahi”
- K46: “Gereklidir. Çünkü eğitimde birlik, eşitlikle bağdaşır...”

Kimin belirlemesi gerektiğine ilişkin görüş örnekleri;

- K11: “Konu ile yetkin ve anlayan kişilerin belirlemesi önemlidir”
- K23: “...özellikle okul müzik öğretmenin fikri alınarak yapılmalıdır”
- K27: “...fikrimce biz müzik öğretmeni tarafından belirlenmelidir”
- K47: “Gereklidir, çevreye göre belirlenebilir”
- K33: “Ortaokul ve lise düzeyi için de zil sesi çalışması yapılmalı. Belirlenecek seçenekler oylamaya sunularak ortak bir zil sesi seçilmeli her kademe için”
- K38: “... seçilecek zil sesi öğrenci, öğretmen ve eğitimin tüm paydaşları tarafından belirlenmelidir”

Bulundurması gereken özelliklere ilişkin görüş örnekleri;

- K6: “...Öğrenciyi teşvik edici olmalı”
- K20: “Elbette. Her yaşın hazırbulunuşluğuna ve seviyesine uygun olmalı”
- K43: “Elbetteki lise seviyesindeki öğrencilerde düşünülmesi buna yönelik uygun nitelikteki zil sesleri tercih edilmeli”
- K45: “Bu anlamda düzeye uygun yeni çalışmalar yapılması gereklidir. Hem öğrencilerin seviyesine uygun olması hem de okul ortamına uygunluk açısından önemlidir.”
- K9: “Gerekli olduğunu düşünüyorum. Dikkat çekici, motivasyonu artırıcı eserler tercih edilmeli”
- K36: “Gereklidir çünkü tüm Türkiye’de kurumsal eğitici ve güdüleyici müziklerin kullanılması önemlidir...”

Belirlenmezse olabilecek olumsuzluklara ilişkin katılımcı görüş örnekleri;

- K1: *“Gereklidir çünkü zil sesi seçimi konusunda yönetmelik olmadığı için rastgele seçimler yapılabilmektedir”*
- K36: *“Eğer okul yönetiminin inisiyatifine bırakılırsa suistimal edilebilir”*
- K48: *“Evet gereklidir. Çünkü kişisel beğenilere göre seçilebilmektedir ve ayrıca suistimal edilebilmektedir”*
- K46: *“...ayrıca kişisel beğeniler ön plana çıkabilir, bunlar özeli ilgilendirir, geneli tatmin etmeyebilir”*

MEB tarafından ilkokullar için hazırlatılan zil sesi gibi ortaokul ve liselerde de bir zil sesi belirleme çalışmasının gerekli olmadığı görüşünü belirten katılımcıların, bu zil sesinin belirlenmesinin neden gerekli olmadığına dair görüşlerinden örnekler belirtilmiştir.

Zil sesi belirlenmediği durumda hangi özelliklere sahip bir zil kullanılması gerektiğine ilişkin görüş örnekleri;

- K15: *“Gerekli değildir. Ders süresi bitiminde öğretmenler teneffüs vaktini söyleyebilir”*
- K44: *“Buna gerek olmadığını düşünüyorum. Okulların sosyoloji ekonomik düzeyleri ve bulunduğu bölgeler farklı olduğu için Türkiye geneli bir zil sesi her okul için ihtiyaç giderici olmayabilir. Her okul için aynı uyarıcılıkta olmayabilir”*
- K28: *“Bence gerekmez, her okul kendi bulunduğu çevreye göre kendi karar vermeli”*

Ortak bir zil sesinin belirlenmediği durumda zil sesini kimin belirlemesi gerektiğine ilişkin görüş örnekleri;

- K30: *“Gerekli değil, her okul zil sesini kendisi öğrenci, öğretmen ve idare ortaklığıyla belirlenmeli”*
- K12: *“Bence gerekli değil, çocuklar tarafından belirlenmeli zil onlar için çalışıyor”*

BÖLÜM 5

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

“Milli Eğitim Bakanlığına bağlı, ilköğretim ikinci kademe (ortaokul) ve ortaöğretim (lise) kademelerindeki okullarda zil sesi olarak çoğunlukla tercih edilen ezgilerin müziksel değişkenler açısından ne tür özellikler gösterdiği ve bu melodilerin okullarda kimler tarafından, hangi kıstaslara göre belirlendiğini öğrenmeye yönelik yapılan bu çalışmada şu sonuçlar elde edilmiştir;

Okullarda genel olarak kullanılan melodilerin yapısal olarak incelenmesinin sonuçları şu şekilde belirtilebilir;

- Zil sesi türlerine göre (öğrenci giriş, öğretmen giriş ve teneffüs) inceleme sonucunda; çalışma grubunda yer alan okulların %60’ında, derse giriş-çıkış ve öğretmen giriş zillerine farklı melodiler seçtikleri, okulların %40’ında ise üç tür zil sesinde de aynı melodinin kullanıldığı görülmektedir.
- Çalışma grubunda yer alan okulların üç türde (öğrenci giriş, öğretmen giriş ve teneffüs) belirttikleri okul zil seslerine göre ortaya çıkan melodilerin “karar sesi” açısından incelenmesi sonucunda; la kararlı 14 adet melodi, sol kararlı 8 adet melodi, mi kararlı 5 adet melodi, do kararlı 3 adet melodi, fa kararlı ve re kararlı 2 adet melodi olduğu görülmektedir.
- Çalışma grubunda yer alan okulların üç türde (öğrenci giriş, öğretmen giriş ve teneffüs) belirttikleri okul zil seslerine göre ortaya çıkan melodilerin “ton” açısından incelenmesi sonucunda; 7 adet la minör tonunda, 3er adet mi minör ve sol majör tonunda, 2şer adet la uşşak, do majör, la hicaz, fa majör ve la majör tonunda, 1er adet sol kürdilihicazkâr, sol minör, sol nihavent, sol hicaz, re minör, sol rast, mi majör, la acemkürdi, mi hicaz, do minör, re kürdi tonunda melodi olduğu görülmektedir.

- Çalışma grubunda yer alan okulların üç türde (öğrenci giriş, öğretmen giriş ve teneffüs) yanıtladıkları okul zil seslerine göre ortaya çıkan melodilerin “müzik türü” açısından incelenmesi sonucunda; 7 adet pop müzik türünden, 6şar adet Türk Halk Müziği ve Uluslararası Sanat Müziği (Klasik Müzik) türünden, 4er adet dizi-film müziği ve marş türünden, 3er adet çocuk şarkıları ve geleneksel Türk sanat müziği türünden, 1 adet ise dini müzik türünden melodi olduğu görülmektedir.
- Çalışma grubunda yer alan okulların üç türde (öğrenci giriş, öğretmen giriş ve teneffüs) yanıtladıkları okul zil seslerine göre ortaya çıkan melodilerin “tonal-modal” yapı açısından incelenmesi sonucunda; 13 adet modal, 21 adet ise tonal melodi olduğu görülmektedir.
- Çalışma grubunda yer alan okulların üç türde (öğrenci giriş, öğretmen giriş ve teneffüs) yanıtladıkları okul zil seslerine göre ortaya çıkan melodilerin “hız basamaklarına” göre incelenmesi sonucunda; melodilerin genellikle orta ve ortaya yakın hız terimlerinden oluştuğu görülmektedir.
- Çalışma grubunda yer alan okulların üç türde (öğrenci giriş, öğretmen giriş ve teneffüs) yanıtladıkları okul zil seslerine göre ortaya çıkan melodilerin “ölçü yapısı” açısından incelenmesi sonucunda; 23 adet dört dörtlük ölçüde, 4 adet iki dörtlük ölçüde, 1’er adet üç dörtlük, on sekizlik-dokuz sekizlik, dokuz sekizlik, yedi sekizlik, altı sekizlik, beş sekizlik, üç sekizlik ölçüde melodi olduğu görülmektedir.
- Çalışma grubunda yer alan okulların üç türde (öğrenci giriş, öğretmen giriş ve teneffüs) yanıtladıkları okul zil seslerine göre ortaya çıkan “melodilerin kaç ölçüsünün zil sesi olarak kullanıldığı” verisinin incelenmesi sonucunda; en az 3 en fazla 16 ölçü kullanıldığı görülmektedir.
- Çalışma grubunda yer alan okulların üç türde (öğrenci giriş, öğretmen giriş ve teneffüs) yanıtladıkları okul zil seslerine göre ortaya çıkan melodilerin “ses aralığı” açısından incelenmesi sonucunda; ortalama olarak 7-9 ses aralığının kullanıldığı görülmektedir.
- Çalışma grubunda yer alan okulların üç türde (öğrenci giriş, öğretmen giriş ve teneffüs) yanıtladıkları okul zil seslerine göre ortaya çıkan melodilerin “zil sesi olarak kullanılan kısmının süresi” açısından incelenmesi sonucunda; melodilerin ortalama olarak 12-13 saniye aralığında bulunduğu görülmektedir.

Araştırmanın bir diğer alt problemi olan “Okullarda zil sesi olarak kullanılan melodilerin tercih edilme sebepleri, bu melodileri belirleyen kişilerin kim veya kimler olduğu, zil sesi seçimi konusundaki katılımcı görüşlerine ilişkin bilgiler nelerdir?” problemiyle elde edilen veriler yorumlandığında şu sonuçlar ortaya çıkmıştır:

- Katılımcı okulların ankete verdikleri yanıtın “tür/kademe” açısından incelenmesi sonucunda; katılımcıların % 40’ının Ortaokul, % 34’ünün Anadolu Lisesi, % 14’ünün Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, % 2’şer ise İlkokul, Güzel Sanatlar Lisesi, İmam Hatip Ortaokulu, İmam Hatip Lisesi, Özel Fen/Anadolu Lisesi ve Fen lisesi olduğu görülmektedir.
- Katılımcı okulların ankete verdikleri yanıtın “görev yapılan ilçe” açısından incelenmesi sonucunda; en fazla katılımın %60 ile Şahinbey ilçesinde, en az katılımın ise %2’şer okul ile Nurdağı ve Oğuzeli ilçelerinde olduğu görülmektedir. Diğer ilçelerin incelenmesi sonucunda; okulların %22’sinin Şehitkâmil, %6’sının Nizip, %4’er ise Yavuzeli ve Araban ilçelerinde olduğu görülmektedir.
- Katılımcı okulların ankete verdikleri yanıtın “cinsiyet” açısından incelenmesi sonucunda; katılımcıların %44’ünün kadın, %56’sının ise erkek olduğu görülmektedir.
- Katılımcı okulların ankete verdikleri yanıtın “yaş” açısından incelenmesi sonucunda; %8’inin 46 ve üstü yaşta, %28’inin 25-31 yaş aralığında, %30’unun 39-45 yaş aralığında, %34’ünün ise 32-38 yaş aralığında olduğu görülmektedir.
- Katılımcı okulların ankete verdikleri yanıtın “öğrenim durumu” açısından incelenmesi sonucunda; %2’sinin doktora mezunu, %30’unun yüksek lisans mezunu, %68’inin ise lisans mezunu olduğu görülmektedir.
- Katılımcı okulların ankete verdikleri yanıtın “kurumdaki görevi” açısından incelenmesi sonucunda; katılımcıların %12’sinin okul müdürü, katılımcıların %16’sının okul müdür yardımcısı, katılımcıların %72’sinin ise öğretmen olduğu görülmektedir.
- Katılımcı okulların ankete verdikleri yanıtın “hizmet süresi” açısından incelenmesi sonucunda; katılımcıların %16’sının 11-15 yıl, katılımcıların

%18'inin 1-3 yıl, %22'ser katılımcının ise 4-6, 7-10, 16 ve daha fazla yıl hizmet süresine sahip olduğu görülmektedir.

- Katılımcı okulların ankete verdikleri yanıtın “zil sesi kullanımı” açısından incelenmesi sonucunda; okulların %98'inin zil sesi kullandığı ve yalnızca %2 oranında okulun zil sesi kullanmadığı görülmektedir.
- Katılımcı okulların ankete verdikleri yanıtın “öğrenci giriş ziline türü” açısından incelenmesi sonucunda; en fazla tercihin %26'sar oran ile Pop ve Klasik Müzik türünde olduğu görülmektedir. Bunu %22 oran ile Marş türü, %10 oran ile Dizi-Film Müzikleri, %8 oran ile Türk Halk Müziği, %6 oran ile Türk Sanat Müziği, %2 oran ile Rock müzik türü izlemektedir. Caz ve arabesk türündeki müziklerin ise çalışma grubundaki okullarda öğrenci giriş zili olarak tercih edilmediği görülmektedir.
- Katılımcı okulların ankete verdikleri yanıtın “teneffüs ziline türü” açısından incelenmesi sonucunda; en fazla tercihin %36 oran ile Pop Müzik türünde olduğu görülmektedir. Bunu %20 oran ile Marş, %14'er oran ile Klasik Müzik ve Dizi-Film Müzikleri, %8 oran ile Türk Halk Müziği, %6 oran ile Türk Sanat Müziği, %2 oran ile Rock Müzik izlemektedir. Caz ve arabesk türündeki müziklerin ise teneffüs zili olarak tercih edilmediği görülmektedir.
- Katılımcı okulların ankete verdikleri yanıtın “öğretmen giriş ziline türü” açısından incelenmesi sonucunda; en fazla tercihin %28 oran ile Marş türünde olduğu görülmektedir. Bunu %26 oran ile Pop müzik, %16 oran ile Klasik Müzik, %14 oran ile Dizi-Film Müzikleri, %12 oran ile Türk Halk Müziği, %2'ser oran ile Türk Sanat Müziği ve Rock Müzik türü izlemektedir. Caz ve arabesk türündeki müziklerin ise öğretmen giriş zili olarak tercih edilmediği görülmektedir.
- Katılımcı okulların ankette cevapladıkları “okul zil sesi kim veya kimler tarafından belirleniyor?” sorusunun incelenmesi sonucunda; okulların %42'sinin zil sesini kurum müdürünün, okulların %14'ünün zil sesini kurum müdür yardımcısının, %6'sar okulun zil sesini müzik öğretmeni ve öğretmenlerin, okulların %32'sinin zil sesini ise diğer kişilerin veya unsurların belirlediği görülmektedir.
- Katılımcı okulların ankette cevapladıkları “Okul zil sesi belirlenirken hangi kıstas veya kıstaslar esas alınmıştır?” sorusunun incelenmesi sonucunda; 23

okulda dikkat çekici ve uyarıcı olmasının, 20 okulda okul ortamına uygun olmasının, 16 okulda öğrencilerin yaş seviyesine uygun olmasının, 14 okulda Popüler/güncel olmasının, 4 okulda rastgele seçilmesinin, 13 okulda güdüleyici olmasının, 7 okulda dinlendirici olmasının, 8 okulda öğrenci beğenilerine göre olmasının, 3 okulda seçen kişinin kendi tercihinine göre olmasının, 12 okulda eğlenceli olmasının, 3 okulda ise diğer durumlar esas alınarak belirlenmesinin ölçüt olarak alındığı görülmektedir.

İlkokullar için MEB tarafından yapılan okul zili oluşturma çalışmasının, diğer kademeler(ortaokul-lise) için de yapılması konusunda gereklilik olup olmadığı ve bu konudaki görüşlerin alınmak istendiği açık uçlu soruya verilen yanıtlar doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar şu şekildedir;

- Katılımcıların %70'i gerekli olduğu, %20'si ise gerekli olmadığı konusunda görüş bildirmişlerdir. %10'u ise bunlardan farklı bir görüş belirtmişlerdir.

Gerekli olduğu konusunda görüş bildiren katılımcıların görüşleri doğrultusunda;

- Müziğin çocuk üzerinde etkili olması, müziğin insan içi birçok açıdan önemli olması, birlik, bütünlük ve düzen olması açısından gerekli olduğu,
- Böyle bir çalışma olursa zil sesini; alanda yetkin kişilerin, müzik öğretmenlerinin, okul çevre imkânlarının ve ortak alınan kararların belirlenmesi gerektiği,
- Yapılacak zil sesi çalışmasında kullanılacak zilin; teşvik edici, yaş/seviyeye uygun, dikkat çekici, motive edici, eğitici ve okul ortamına uygun özellikler taşıması gerektiği,
- Böyle bir çalışma yapılmazsa okullarda; rastgele ve kişisel beğenilere yönelik zil seslerinin tercih edilebileceğini ve durumun sistematik edilebileceği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Gerekli olmadığı konusunda görüş bildiren katılımcıların görüşleri doğrultusunda;

- Okullarda kullanılan zil seslerinin okul ve çevre özelliklerine uygun olarak belirlenmesi gerektiği,
- Teneffüs ziline hiç olmaması ve öğretmenlerin teneffüsü haber vermeleri konusunda bir katılımcı görüşünün bulunduğu,
- Okullarda kullanılan zil sesinin ortak kararlar veya çocuklar tarafından seçilmesi gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Ankette belirtilen mevcut durumda okullarda zil sesi kullanım ve seçim durumuna yönelik katılımcı görüşleri doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır;

- Okullarda zil sesinin öğrenciler ve öğretmenler için büyük çoğunlukla sadece dersin başladığı ve bittiğini ifade ettiği
- Öğretmen giriş zili belirlenirken öğrenci görüşlerine orta düzeyde başvurulduğu
- Öğretmen giriş ziline belirlenmesinde öğretmen görüşlerine düşük oranda başvurulduğu
- Öğrenci zillerinin belirlenmesinde öğretmen görüşlerinin genel olarak etkili olduğu
- Öğrenci zillerinin belirlenmesinde öğrenci görüşlerinin genel olarak etkili olmadığı
- Okul zillerinin belirlenmesinin çok önemli ve çok dikkat gerektiren bir durum olduğu
- Okul zillerinin belirlenmesi ve kullanılması ile ilgili bir yönetmeliğe ihtiyaç olduğu görüşünün büyük ölçüde düşünüldüğü
- Okulların zil sesini belirleme konusunda bilimsel ve pedagojik kriterleri, genelde gözetenek bilinçli seçimler yaptıkları
- Okullarda zil kullanımının oldukça büyük oranda gerekli olduğu
- Okul zil seslerinin belirlenmesinde müzik öğretmenlerinin fikirlerinin orta düzeyde etkili olduğu görülmektedir.

Çalışma grubunun anket maddelerine verdiği cevaplar incelenip yorumlandığında, okul zil sesi olarak kullanılan melodinin seçiminde ve kim tarafından seçildiği hususunda verilen kararların sıklıkla rastgele olduğu

belirlenmiştir. Bu durumun temelinde okul zil sesleriyle ilgili kanun, yönetmelik yönerge gibi kapsamlı mevzuatların bulunmaması yatmaktadır. Okul zil sesleriyle ilgili, yalnızca 2008 yılında okullara gönderilen bir genelge (EK 1) bulunmaktadır. Bu genelgede de okul zil sesi melodisinin seçimi ya da belirlenme ölçütleri ile ilgili çok az ifade yer almıştır. Tüm bunları göz önüne aldığımızda belirlenen melodiler okul idaresinin keyfiyet durumuna kalmış gibi görünmektedir.

Araştırma sonuçları incelendiğinde okul zilin belirlenmesine yönelik herhangi bir yönetmelik olmamasına rağmen yani bu konudaki kararların okul bünyesinde verilmesine rağmen, zil seçiminde ve uygulamada birçok ortak durumun olduğu gözlemlenmiştir. Örneğin; seçilen ezgilerin çoğunun pop müzik ve marş türünde, hız basamağı olarak orta tempoda, süre olarak yaklaşık on iki-on üç saniye aralığında, genellikle dört dörtlük ölçüde olduğu gibi ortak noktalar göze çarpmaktadır.

Araştırma sonucunda elde edilen bilgilere dayanarak şu öneriler geliştirilmiştir;

- Eğitimde gizil öğrenme ve tekrar konularının önemi göz önüne alındığında ve okul zil seslerinin bu durumlara yönelik olarak değerlendirilmesi yapıldığında; okul zil seslerinin başta öğrenciler olmak üzere okulda bulunan tüm paydaşlar üzerinde tekrar ve gizil öğrenme yolu ile önemli etkiler bırakabileceği düşünülmektedir. Bu nedenle de okullarda zil sesi olarak belirlenen melodilerin seçim ve kullanım süreçlerine çok boyutlu olarak dikkat edilmeli ve gereken önem verilmelidir. Bu önem keyfi bir duruma mahal vermenin öğrenciler üzerinde olumsuz etki oluşturabileceği gerçeğini doğurmaktadır. MEB'e bağlı ilköğretim ikinci kademe (ortaokul) ve ortaöğretim kurumlarında, okul zil sesleri alanında; kapsamlı, açık, anlaşılır, öğrenci başta olmak üzere okulun tüm paydaşlarının yararını gözeterek resmi bir evrak ihtiyacı olduğu düşünülmektedir.
- Okul zil sesleri ile ilgili hazırlanacak resmi yönetmeliğin çok boyutlu olarak birçok açıdan düşünülerek hazırlanması ve detaylı bilgiler içermesi konusunda çalışmalar yapılmalıdır.

- Eğitim kavramının önemi ve karmaşıklığı düşünüldüğünde ve okulların da en yaygın ve geçerli eğitim kurumları oldukları göz önüne alındığında, okul bütününe bir parçası olan ve eğitim sürecine dâhil bulunan okul zillerinin bilimsel ve geçerli kaynaklardan elde edilen bilgiler doğrultusunda seçilmesinin ve kullanılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. İlgili alandaki literatür tarandığında bu konu ile ilgili sadece bir sayfalık genelgenin bulunması ve bu genelgenin de okul zillerinin çevreye verebileceği gürültü kirliliğini önleme amaçlı olarak yayınlandığını, okulun içi veya öğrenciler ile ilgili neredeyse hiçbir bilgi içermediği ve bilimsel bir dayanağının olmadığı görülmüştür. Ayrıca kitap, dergi, tez, makale, bildiri gibi bilimsel yayınlar incelendiğinde ilgili konuda bir çalışmanın yapılmamış olduğu görülmektedir. Tüm bunlar düşünüldüğünde bu konu ile ilgili büyük bir kaynak sıkıntısının olduğu göze çarpmaktadır. Bu eksikliğin giderilebilmesi için konu ile ilgili yayınların ve çalışmaların yapılması gerektiği düşünülmektedir.
- Konu ile ilgili uzmanlaşmanın sağlanması ve okullara bu konuda uzmanlaşmış kişiler tarafından toplantı, seminer ve eğitimler düzenlenmesinin olumlu sonuçlarının olacağı düşünülmektedir.
- Okul zil seslerinin sürekli tekrarı ve gizil öğrenme konusundaki etkililiği düşünüldüğünde; öğrencilere öğretilmek istenen düşünce ve davranışların kazandırılmasında okul zil seslerinin yardımcı bir rol üstlenebileceği düşünülmektedir.
- Olumlu düşünce ve davranışların okul zilleri ile kazandırılabilmesi gibi olumsuz imgelerin de öğrencilerin zihnine okul zilleri ile müzik yoluyla işlenebileceği göz ardı edilmemelidir. Bu durumun önüne geçebilmek adına zil seslerini seçen ve kullanan kişilerin eğitilmesinin veya doğruyu yapmaya resmi evrak vb. nitelikte bir belgeyle zorlanmasının önemli olduğu düşünülmektedir.
- Okul zil sesi melodisi olarak seçilen müziklerin siyasi ve insanları ayrıştırıcı içerikli olmaması gerektiği düşünülmektedir.
- İlgili konuda bir yönetmelik çıkarıldıktan sonra işlerliğinin belli aralıklarla denetlenmesi gerektiği düşünülmektedir. Çünkü ilkokullar için MEB. tarafından hazırlatılan “Gençlik Biziz” adlı çocuk şarkısının mevcut durumda, 9 ortaokul ve 6 lise olmak üzere toplam 16 okulda kullanıldığı tespit edilmiştir.

- Okul zil sesi olarak kullanılabilir melodi ve şarkıların bulunduğu bir kaynak kitap veya dijital içerikli repertuar çalışması yapılabilir. Ayrıca ülkemizdeki bölgelerin kendi yörelerine ait ezgileri içeren çalışmalar da bu repertuar arasına dâhil edilebilir.
- Çocukların müziksel gelişiminde yaş azaldıkça benzerliklerin, yaş arttıkça da farklılıkların arttığı gözlemlenmiştir. Bu konu müzik eğitiminde belirli yaş dönemlerindeki çocuklara yönelik düzenleme ve uygulamalarda özellikle dikkat edilmesi gereken bir gerçektir Uçan, (1997:16). Bu açıklamadan yola çıkarak ortaokul kademesi için ayrı lise kademesi için ayrı çalışmalar yapılması daha çok fayda sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Angı, Ç. E. (2013). *Müzik Kavramı ve Türkiye’de Dinlenen Bazı Müzik Türleri*. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 2(10), 59-81.
- Artut, Kazım (2001). *Sanat Eğitimi*. Ankara: Anı Yayınları.
- Ay, Ş. , Yapıcı, F.Ş. , Kahraman, C. , Erusta, S. (2019, 19-22 Haziran). *Okullardaki Derse Giriş Çıkış Rutinlerinden Zil Uygulamalarına İlişkin Öğrenci ve Eğitimci Görüşleri*. Uluslararası Eğitim Kongresinde sunuldu, Sakarya.
- Aydın, E. C. (2009). *Müzikal ve Ritmik Uygulamaların Reklamın Başarısı ve Hatırlanma Özelliği Üzerindeki Etkileri*. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi
- Baytekin, Ç. (2011). *Öğrenme Öğretme Teknikleri ve Materyal Geliştirme*. (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Boydaş, N. (1997). *Eğitim-Sanat İlişkisi, Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Gazi Kitabevi Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. , Kılıç Çakmak, E. ,Akgün, Ö.E. ve diğerleri.(2015). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çiftci, E. (2010). *Popüler kültür, popüler müzik ve müzik eğitimi*. Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12(2), 149-161.
- Demirci, Z. F. (2012). *Türkiye’ De Görme Engelliler Ortaokullarında Öğretmen Görüşlerine Göre Müzik Dersi Kazanımlarının Gerçekleşebilme Durumu*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi
- Ertürk, S. (1979). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelken Tepe Yayınları.
- Ertürk, S. (1997). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Meteaksan Matbaacılık.

- Gedikli, E. (2007). *Müzik eğitimi*. (2.baskı). Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Granzow, D. (1978). *Müzikle Matematik Dersi*. Bilim ve Teknik Dergisi, 129, 24-28.
- Günay, E. (2006). *Müzik Sosyolojisi- Sosyolojiden Müzik Kültürüne Bir Bakış*. (1.Baskı). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Günay, E. (2011). *Müzik Sosyolojisi- Sosyolojiden Müzik Kültürüne Bir Bakış*. (2.Baskı). İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Gürpınar, E. (2010). *İlköğretim İkinci Kademe Müzik Dersi Başarı Durumlarının Diğer Derslerdeki Başarı Durumlarıyla İlişkisi*. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi.
- Güvenç, B. (2002). *Kültürün ABC' si*. (2.Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- İnal, İ. (2019). *5.Sınıf Müzik Derslerinde Materyal Kullanımının Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkisi*. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi
- Karayağmurlar, B. (1991). *Yaratıcı Bireylerin Yetiştirilmesi Açısından Genel Eğitim İçinde Sanat Eğitiminin Yeri*. Dokuz Eylül Üniversitesi 1. Eğitim Kongresinde sunuldu, İzmir.
- Kalaycı, Ş. (2009). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. (4. Basım) Ankara: Asil Yayınları.
- Koca, Ş. (2007). *Mesleki Müzik Eğitimi Alan Ve Almayan Lise Öğrencilerinin Genel Kişilik Özelliklerinin Kişilik Envanterlerine Göre İncelenmesi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Lewin, C., Solomon, Y. (2013). *Silencing the School Bell? : Reflecting on One School's Transformational Journey*. Kaliforniya: International Review of Qualitative Research, 6(3), 376-394.
- MEB. (2007). *İlköğretim Halk Kültürü (7. Sınıf) Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, Ankara.
- Oktay, C. (2017). *Türkiye 'de Özenen Müzik Eğitiminde Uluslararası Sertifikalı Müzik Eğitimi Programlarının İşlevinin İncelenmesi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi.

- Öz, N. B. (2001). *İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi*. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1 (14), 101-106.
- Özdek, A. (2012),“*Özengen Müzik Eğitim Kurumlarında Verilen, Gitar Eğitiminde Veli ve Öğrenci, Beklentilerine Yönelik Bir Araştırma: Kayseri Örneği*”, Niğde 10.Müzik Eğitimi Sempozyumu, 25-27 Nisan, Niğde
- Pir, H.(2010). Kuşakkaya Gazetesi, 29 Kasım 2010, Gümüşhane
(<https://www.memurlar.net/haber/182426/okullarda-zil-sesi-sartlanmisligi.html>)
Erişim Tarihi: 13.04.2019, Erişim Saati:19:07)
- Sak, Ö. S. *İlköğretim okullarında müzik eğitimi ve çocuk şarkıları üzerine bir araştırma*. Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi
- Sakar, M. H. (2009). *Popüler Müzik Ve Müzik Eğitimi*. Journal of International Social Research 2(8), 385-393.
- Say, A. (2009). *Müziğin Kitabı*. (4. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A. (2001). *Müziğin Kitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Say, A.(2005). *Müzik Sözlüğü*. (4.Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Selçuk, Z. (2015). *Eğitim Psikolojisi*. (22. Basım). Ankara: Nobel Akademik.
- Tanrıöver, A.U. ve Başaran Tanrıöver, G. (2015). *Genel Özengen ve Mesleki Müzik Eğitimi Süreci İçinde Verilen Keman Eğitiminde Karşılaşılabilecek Olası Güçlükler*. International Journal of Social Science, Cilt:32, Sayı:3, ss:555-567, Doi: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2679>.
- Tarman, S. (2006).*Müzik Eğitiminin Temelleri*. (1.Baskı). Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- Taş, S. (2010). Yenilikçi bir eğitim anlayışı: zilsiz okul. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2010(22), 207-226.
- Uçan, A. (1997). *Müzik Eğitiminde Kavramlar- İlkeler- Yaklaşımlar*. (2. Basım). Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uludağ, S. (2005). *İslam Açısından Müzik ve Sema*. İstanbul: Kabalcı Yayın Evi

Yener, S. (2006). *Liseler İçin Müzik Lise 1 Ders Kitabı*, İstanbul: Ilıcak Matbaacılık.

Yurga, C. (2002). *20.Yüzyılda Türkiye 'de Popüler Müzikler*. Ankara, Pegem-A Yayınları.

İnternet Kaynakları:

Kaynak 1:

(<https://www.kamufinans.com/klasik-muzik-nedir-unlu-besteciler-kimlerdir/>)

Erişim Tarihi: 11.04.2019, Erişim Saati: 15:20

Kaynak 2:

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=TENEFF%C3%9CS

Erişim Tarihi: 13.04.2019, Erişim Saati: 18:20

Kaynak 3:

PİR, H.(2010). Kuşakkaya Gazetesi, 29 Kasım 2010, GÜMÜŞHANE

(<https://www.memurlar.net/haber/182426/okullarda-zil-sesi-sartlanmisligi.html> Erişim

Tarihi: 13.04.2019, Erişim Saati:19:07)

EKLER

EK-1: Zil sesleri ile ilgili yayınlanan genelge

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı

Sayı : B.08.0.EGD.0.33.03.100-81/ 1515

14/05/2008

Konu : Zil Seslerinin Oluşturduğu
Çevresel Gürültü

GENELGE
2008/30

Bakanlığımıza bağlı olarak faaliyet gösteren her derece ve türdeki okul ve kurumlarımızla ilgili olarak Bakanlığımıza intikal eden bilgilerden, okul zillerinin oluşturduğu çevresel gürültüye karşı önlem alınması gereği ortaya çıkmıştır.

Bilindiği üzere, gürültünün insan sağlığı üzerinde fiziksel, fizyolojik, psikolojik ve performans etkisi olmak üzere farklı olumsuz etkileri bulunmaktadır. Yerleşim yerlerindeki toplu yaşam alanlarında yer alan eğitim kurumlarımızın da bu anlamda çevreye ve vatandaşlarımıza karşı sorumlulukları bulunduğu açıktır. Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarımızın, eğitim ve öğretim faaliyetlerini sürdürürken çevre ve gürültü kirliliğine sebep olmaması son derece önem arz etmektedir.

Okullarımızda gürültü niteliğine sahip zil seslerinin çevreye olan zararlı etkilerini kısmen veya tamamen yok etmek ve kişilerin beden ve ruh sağlığını, huzur ve sükununu gürültü ile bozmayacak bir çevrenin geliştirilerek çevresel gürültünün azaltılması amacıyla, Bakanlığımıza bağlı her derece ve türdeki okul ve kurumlarımızda;

- 1- Gürültü niteliğine sahip zil seslerinin seviyesi, çevreyi rahatsız etmeyecek, kabul edilebilir düzeye indirilecektir.
- 2- Zillerin çalma süreleri 5 saniye ile sınırlandırılacaktır.
- 3- Eğitim ve öğretim saatleri dışında, Cumartesi-Pazar ve tatil günlerinde zil sesleri kapatılacaktır.
- 4- Okulların açık alanlarında yapılan her türlü tören ve konuşmalarda, seslendirme cihazlarının ses seviyeleri çevreyi rahatsız etmeyecek şekilde ayarlanacaktır.
- 5- Zil sesleri insanları dinlendirilecek, gürültü yaratmayacak melodilerden seçilecektir.
- 6- Okullarda, okul çevresini rahatsız edecek düzeyde hoparlör sistemi ile yapılan duyuru ve ilanlara son verilecektir.
- 7- İl/ilçe milli eğitim müdürlükleri konu ile ilgili gerekli tedbirlerin alınması ve birlikteliğin sağlanmasından sorumlu olacaklardır.

Bilgilerinizi ve gereğini önemle rica ederim.

Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK
Millî Eğitim Bakanı

DAĞITIM:

Gereği:

Bilgi:

EK- 2: Okul zil sesi melodilerinin, okul zil sesi olarak kullanılan kısımlarına Ait Notalar

Metronom:115

Gençlik Marşı

Söz:Ali Ulvi ELÖVE

Müzik:Felix KÖRLİNG

Carmen Overture

Metronom:121

Georges BİZET

Metronom:96

Arkadaşım Eşek

Barış MANÇO

Gülpembe

Metronom:73

Barış MANÇO

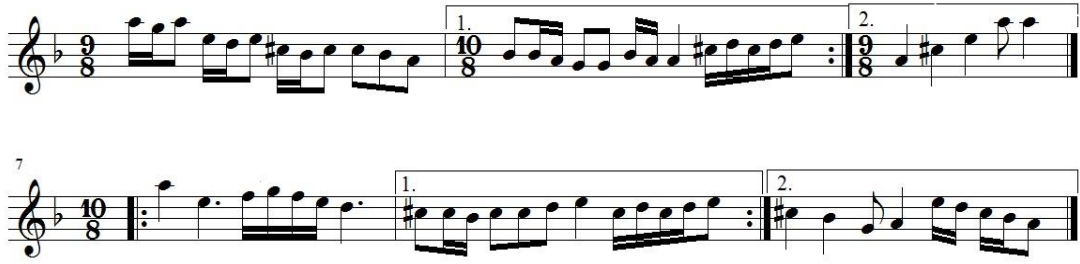

Hababam Sınıfı

FİLM MÜZİĞİ

Metronom:200

Melih KİBAR

Harmandalı

Metronom:80

Ege Yöresi

Notaya Alan: Hikmet TAŞAN

Memleketim

Metronom:92

Ayten Alpman

Anlıyorsun Değil mi?

Metronom:101

Bariş Manço

Autumno / Autumn

Antonio Vivaldi (1678-1741)

Metronom:130

Metronom:108

Seksenler Dizisi Jenerik Müziği

Aydın SARMAN

Burcu GÜVEN

A Little Night Music

W. A. Mozart

Metronom:132

Musical score for 'A Little Night Music' by W. A. Mozart. The score is written in 3/4 time and consists of three systems of two staves each. The first system starts with a forte (*f*) dynamic. The second system features trills (*tr*) in the right hand and a piano (*mp*) dynamic. The piece concludes with a double bar line.

Metronom:95

23 Nisan Kutlu Olsun

Halil Bedii Yönetken

Metronom:138

RONDO ALLA TURCA

Mov. 3 from Sonata No. 11, K. 331

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Musical notation for 'Rondo Alla Turca' in 2/4 time. The piece is written in two staves (treble and bass clefs). The key signature has one sharp (F#). The notation includes various ornaments, slurs, and fingerings (1, 2, 3, 4, 5). The piece starts with a piano (*p*) dynamic. The first staff ends with a double bar line and repeat dots. The second staff continues the piece with similar ornamentation and fingerings.

Metronom:128

12 DEV ADAM

Athena

Metronom:120

ÖĞRETMEN MARŞISöz: İsmail Hikmet ERTAYLAN
Beste: Cevad Memduh ALTAR

Metronom:104

Çanakkale Türküsü

Yöre: Kastamonu

Kaynak kişi: İhsan OZANOĞLU

Derleyen: Muzaffer SARISÖZEN

MAVİ BONCUK

Emel Sayın

Rıza Silahlıpoda

Metronom:120

Çayelinden Öteye

Metronom:109

Yöre: Rize-Çayeli

Kaynak kişi: Dursun TANYAŞ

Derleyen: Yücel PAŞMAKÇI

Çayır Çimen Geze Geze

Metronom:128

Yöre: Isparta

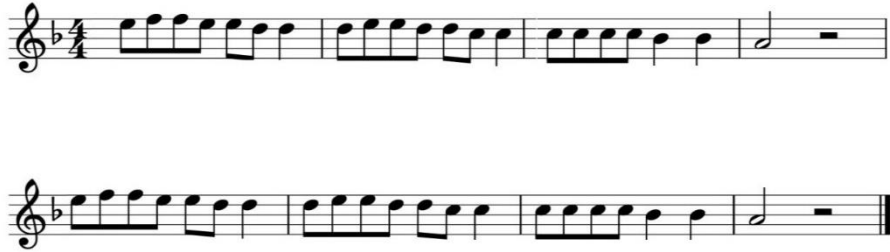
Derleyen: Muzaffer Sarısözen

DOMBRA

Metronom:100

Besteci : Arslanbek Sultanbekov

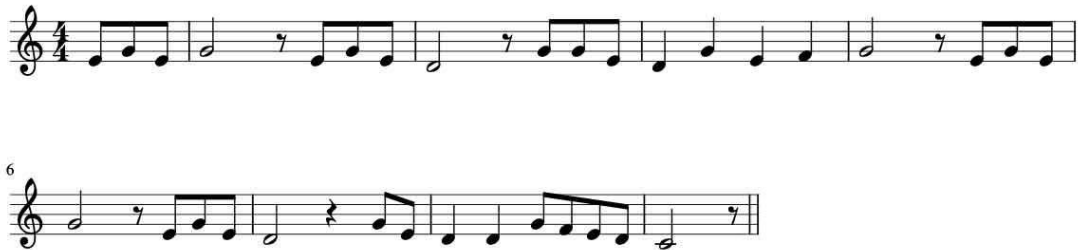

Gelecek Biziz

M.E.B Okul Zili Şarkısı

Metronom:120

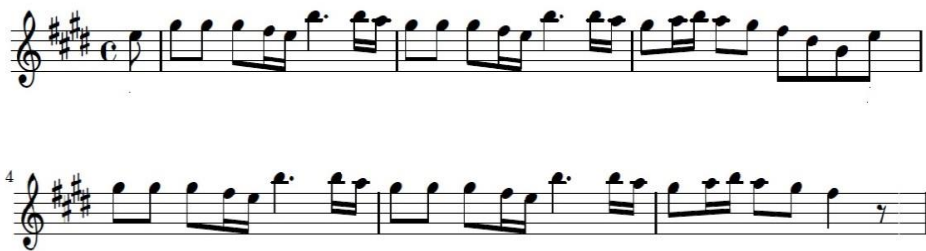
Nil Karaibrahimgil

Spring

Metronom:110

Antonio VIVALDI

Für Elise

Metronom: 164

Ludwig Van Beethoven

Gülnihal

Metronom: 107

Hamamizade İsmail Dede Efendi

Metronom:97

Katip

Kaynak: Nuri Halil POYRAZ

Derleyen-Notaya alan: Muzaffer SARISÖZEN

Musical score for 'Katip' in 2/4 time, key of B-flat major. The score consists of three staves. The first staff is the melody, the second is a four-measure rest, and the third is a bass line starting with a seven-measure rest.

Metronom:115

İzmir Marşı

Anonim

Musical score for 'İzmir Marşı' in 4/4 time, key of B-flat major. The score consists of two staves. The first staff is the melody, and the second is a bass line.

Metronom:127

Onuncu Yıl Marşı

Beste: Cemal Reşit Rey

Musical score for 'Onuncu Yıl Marşı' in 4/4 time, key of B-flat major. The score consists of two staves. The first staff is the melody, and the second is a bass line starting with a five-measure rest.

Hayat Bayram Olsa

Metronom:132

Şenay YÜZBAŞIOĞLU

Musical score for 'Hayat Bayram Olsa' in 4/4 time. The score consists of three staves of music. The first staff starts with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody begins with a quarter rest, followed by a quarter note G, a quarter note A, and a quarter note B. The second staff continues the melody with a quarter note C, a quarter note D, a quarter note E, and a quarter note F#. The third staff concludes the piece with a quarter note G, a quarter note A, and a quarter note B.

Aşım Baksana Bana

Metronom:103

Nazan ÖNCEL

Musical score for 'Aşım Baksana Bana' in 4/4 time. The score consists of three staves of music. The first staff starts with a treble clef and a key signature of one flat (Bb). The melody begins with a quarter note G, a quarter note A, a quarter note B, and a quarter note C. The second staff continues the melody with a quarter note D, a quarter note E, a quarter note F, and a quarter note G. The third staff concludes the piece with a quarter note A, a quarter note B, and a quarter note C.

Ölürüm Türkiye'm

Metronom:207

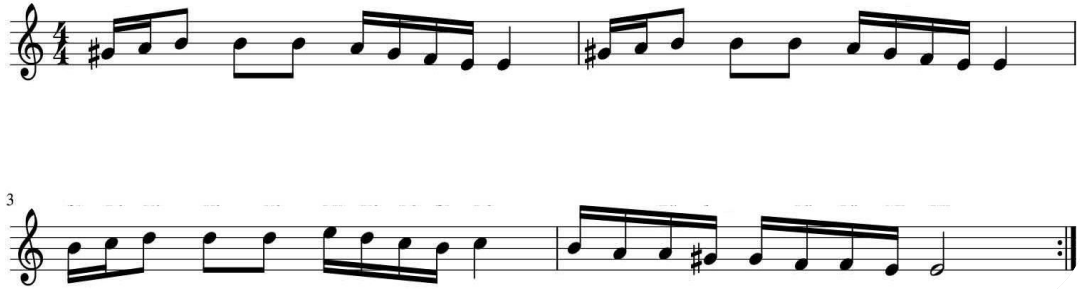
Mustafa YILDIZDOĞAN

Musical score for 'Ölürüm Türkiye'm' in 3/8 time. The score consists of two staves of music. The first staff starts with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody begins with a quarter note G, an eighth note A, and an eighth note B. The second staff continues the melody with a quarter note C, an eighth note D, and an eighth note E.

Sevdan Olmasa

Erol Evgin

Metronom:99

ACEMKÜRDİ ŞARKI

AŞKIN KANUNUNU YAZSAM YENİDEN

Usulü : Nim Sofyan

Söz : Mehmet ERBULAN
Müzik : Sadettin ÖKTENAY

♩ = 112

Selam İmam Hatiplim

Mehmet Emin AY

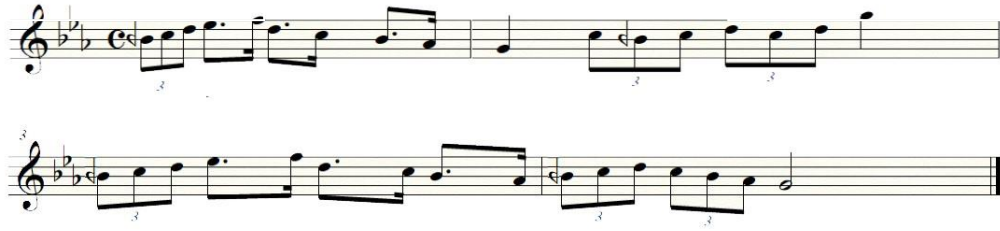
Metronom:103

Süt Kardeşler Film Müziği

Metronom:91

Kemani SEBUH

EK- 3: Araştırmada kullanılan anket

Değerli Katılımcı

Aşağıda yer alan anket formundaki bilgilerden Doç. Dr. Ali AYHAN danışmanlığında gerçekleştirilecek olan "Okul Zil Seslerinin Yapısal Analizi ve Tercih Edilmelerine Yönelik Bir Araştırma: Gaziantep Örneği" adlı Yüksek Lisans tezinde yararlanılacaktır.

Bu araştırma ile okullarda kullanılan zil sesi türlerinin isimleri, kim ya da kimler tarafından tercih edildiği, bu eğilimin tercih edilme nedenleri gibi bulguların ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu anlamda sorulara içtenlikle cevap vermeniz araştırmanın sonuçlarına da olumlu yansıtacaktır. Araştırmaya katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederiz.

Muhammet Emin İNAL
İnönü Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans Programı

1-Görev Yaptığınız Okul:

2- Demografik Bilgiler

1	Cinsiyet	Erkek ( )	Kadın ( )			
2	Yaş	18-24 ( )	25-31 ( )	32-38 ( )	39-45 ( )	46 ve Üstü ( )
3	Öğrenim Durumu	Lise ( )	Orta Lise ( )	Lisans ( )	Yük. Lisans ( )	Doktora ( )
4	Görevi	Öğretmen ( )	Okul Müdür Yard. ( )	Okul Müdürü ( )	Diğer ( )	
5	İzmet Süresi	1-3 ( )	3-6 ( )	7-10 ( )	10-15 ( )	15 ve Üstü ( )
6	Görev Yaptığınız İnce	Şahinbey ( )	Şehitkamil ( )	Hasan ( )	Öğrenci ( )	Yarım ( )

Okul Müdürü ( ) Okul Müdür Yardımcısı ( )
Müzik Öğretmeni ( ) Öğretmenler ( )
Diğer (Belirtiniz) .....

6-Okul zil sesi belirlenirken hangi kriterler esas alınmıştır? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz).

Dikkat çekicilik/ uyandırıcı olma ( ) Güdüleyici olma ( )
Okul ortamına uygunluk ( ) Dinlendirici olma ( )
Öğrencilerin yaş seviyesine uygunluk ( ) Öğrenci beğenilerine göre olma ( )

Popüler/güncel olma ( ) Kendi tercihimce göre ( )
Rastgele ( ) Eğlenceli olma ( )

Diğer (Belirtiniz) .....

7-MEB tarafından ilköğretim düzeyinde zil seslerinin belirlenmesine yönelik olarak yapılan çalışmanın ortaokul ve lise düzeyinde de yapılması sizce gerekli midir? Lütfen bu konuya yönelik görüşlerinizi kısaca belirtiniz.

Gereklidir çünkü;

.....

Gereksizdir çünkü;

.....

OKUL ZİLİNİZLE İLGİLİ AŞAĞIDAKİ SORULARI CEVAPLAYINIZ

1-Okulunuzda zil sesi kullanılıyor mu?

Evet ( ) Hayır ( )

2-Okulunuzda öğrenci girişi, teneffüs ve öğretmen girişi zili farklı mıdır?

Evet ( ) Hayır ( )

3-Okulunuzda çalan zil seslerinin adını biliyor musunuz? Yazınız

Öğrenci Girişi Zili .....

Öğretmen Girişi Zili .....

Teneffüs Zili .....

4-Okul zil sesinin aşağıdaki müzik türlerinden hangisindedir. İşaretleyiniz.

ÖĞRENCİ GİRİŞ ZİLİ									
Türk Halk Müziği	Türk Sanat Müziği	Dis-Film Müziği	Pop Müziği	Rock Müziği	Klasik Müziği	Çar Müziği	Arabesk Müziği	Mizik	
( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )
ÖĞRETMEN GİRİŞ ZİLİ									
Türk Halk Müziği	Türk Sanat Müziği	Dis-Film Müziği	Pop Müziği	Rock Müziği	Klasik Müziği	Çar Müziği	Arabesk Müziği	Mizik	
( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )
TENEFFÜS ZİLİ									
Türk Halk Müziği	Türk Sanat Müziği	Dis-Film Müziği	Pop Müziği	Rock Müziği	Klasik Müziği	Çar Müziği	Arabesk Müziği	Mizik	
( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )	( )

5-Okul zil sesi eğisi kim ya da kimlerce belirlenmiştir?

8- Lütfen görev yapmakta olduğunuz kurumda kullanılan okul zil sesinin ile ilgili yazılara katılmı düzeyinizi belirtiniz.

SORU NO	SORULAR	Fotoğ. an. en.	Bilgisayar. Oğ. en.	Çizim. En. en.	Kurum. an. en.	Diğer
1	Okulunuzda zil sesi sadece öğrenciler ve öğretmenler dersin başlangıcında ve bitiminde kullanılmaktadır.	( )	( )	( )	( )	( )
2	Öğretmen girişi zilinde belirlenmiş öğretmen girişleri eklenmiştir.	( )	( )	( )	( )	( )
3	Öğretmen girişi zilinde belirlenmiş öğrenci girişleri eklenmiştir.	( )	( )	( )	( )	( )
4	Okullarda kullanılan zil sesinin belirlenmesi önemli ve dikkat edilmesi gereken bir durumdur.	( )	( )	( )	( )	( )
5	Okul zil sesinin belirlenmesine ilişkin bir yeminname ile ittifak vardır.	( )	( )	( )	( )	( )
6	Okulunuzun zil sesinin belirlenmesinde bilimsel ve pedagojik kriterler göz önüne alınarak bilimsel seçim yapılır.	( )	( )	( )	( )	( )
7	Okullarda zil sesi kullanımı gereklidir.	( )	( )	( )	( )	( )
8	Öğrenci girişi ve teneffüs zilinde belirlenmiş öğretmen girişleri eklenmiştir.	( )	( )	( )	( )	( )
9	Öğrenci girişi ve teneffüs zilinde belirlenmiş öğrenci girişleri eklenmiştir.	( )	( )	( )	( )	( )
10	Okul zil sesinin belirlenmesinde müzik öğretmeninin fikri alınmıştır.	( )	( )	( )	( )	( )